

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: tysdag 12. mai 2020
Tid: kl. 18.00
Sted: Tysvær rådhus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50 eller
tlf. 95 98 69 79 /sms/ e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gje melding om dette så tidleg som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg - jf. off.l.*, blir berre sendt internt. Sakskart vil bli lagt ut på kommunen si nettside www.tysver.kommune.no og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er kalla inn/invitert i sakene 7/20 og 12/20 vedr tilsynssakene 9A.

Saksliste:

- 6/20 Godkjenning av protokoll frå møtet 04.02.20
- 7/20 Uttale om Tysvær kommune sin årsrekneskap 2019
- 8/20 Oversending av sak frå kommunestyret om prosjektet «Turveg til Himakånå»
- 9/20 Arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2020-2024 - utkast til risiko- og vesentlegvurderingar og planar - Tysvær kommune
- 10/20 Reglementet til kontroll- og kvalitetsutvalet - endringar etter ny kommunelov
- 11/20 Referat- og orienteringssaker 12.05.20

Eventuelt

Aksdal, 06.05.20

Ola S. Apeland (sign.)
utvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert/kalla inn)
Varamedlemmer (til orientering)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	12.05.20	6/20
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 04.02.20**Sekretariatet sitt forslag til vedtak:**

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 04.02.20 blir godkjent slik han ligg føre.

Vedlegg: Protokoll fra møtet 04.02.20

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 04.02.20 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og er oversendt kommunen slik han ligg føre. Det er ikkje kommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen godkjennast formelt i dette møtet, og utvalsleiar vil så signere protokollen.

Aksdal, 05.05.20

Toril Hallsjø (sign.)
Dagleg leiar/utvalssekretær

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Tysdag **4. februar 2020** blei det halde møte i Tysvær kontrollutval under leing av utvalsleiar Ola S. Apeland. Han viste til at i etterkant av møtet var det invitert til workshop i regi av KPMG om de nye planane.

MØTESTAD:	Tysvær rådhus, kantinen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 17.00 – kl. 17.45 (workshop kl. 19.45)
MØTANDE MEDLEMMER:	Ola S. Apeland (H), Karsten A. Larsen (FrP), Marit Hølland Gjedrem (Sp), Emly Årvik (A) og Svein Terje Brekke (KrF)
MØTANDE VARAMEDLEM	Ingen
FORFALL:	Ingen
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Forvaltningsrevisor Ole Willy Fundingsrud og Bjørg Rabbe Sandven, KPMG AS, Bergen
ANDRE SOM MØTTE:	Rådmann Sigurd Eikje til kl. 17.45 Ordførar Sigmund Lier (kl. 18.00 -18.50) og utvalsleiar Birgith Lilleskog (kl.18.00-19.45) under workshop
MERKNADER TIL INNKALLING	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Leiar og nestleiar meldte sak under Eventuelt.

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 1/20 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 02.12.19

Sekretariatet si innstilling:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval den 02.12.19 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 04.02.20:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 04.02.20:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval den 02.12.19 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 2/20 PLAN FOR ORIENTERINGER OM RESULTATOMRÅDA OG STABSFUNKSJONAR

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval vedtek følgjande plan for orientering om resultatområda og stabsfunksjonane:

Møtet 12.05.20
Møtet 09.06.20
Møtet 15.09.20
Møtet 10.11.20
1. møte 2021
2. møte 2021
3. møte 2021
4. møte 2021
5. møte 2021

Tidsramma vert sett til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiare er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Handsaming i kontrollutvalet 04.02.20:

Utvalet drøfta saka og blei samd om val av dei leiarane dei ønskte skulle bli invitert i 2020. Utvalsleier gjorde framlegg om at utvalet venta med 2021 og at dei fekk ei ny sak til hausten. Utvalet støtta framlegget.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 04.02.20:

Tysvær kontrollutval vedtek følgjande plan for orientering om resultatområda og stabsfunksjonane:

<i>Møtet 12.05.20</i>	<i>Kommunalsjef oppvekst og kultur</i>
<i>Møtet 09.06.20</i>	<i>Barnevernsleiar</i>
<i>Møtet 15.09.20</i>	<i>Kommunalsjef helse og omsorg</i>
<i>Møtet 10.11.20</i>	<i>Økonomisjef</i>

Tidsramma vert sett til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiare er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

SAK 3/20 VAL AV FORVALTINGSREVISJONSPROSJEKT I 2020

Sekretariatet si innstilling:

Tysvær kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet "Rutinar for kvalitetssikring i plan- og byggesaker» i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre/evt. med desse endringane: Ramma vert sett til 220 timar.

Handsaming i kontrollutvalet 04.02.20:

Utvalsleiar innleia. Forvaltningsrevisorane blei bedne om å orientere om tidlegare framlagt prosjektplan. Dei gjekk så igjennom aktuelle problemstillingar og bruk av metode.

Utvalsleiar gjorde framlegg om revisor også kunne sjå på saker der kommunen er tiltakshavar. Dette for å sjekke om det vert stilt same krav til kommunen som til privatpersonar. Utvalet slutta seg til framlegget. Rapport blei lova ferdig før sommaren.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 04.02.20:

Tysvær kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet "Rutinar for kvalitetssikring i plan- og byggesaker» i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre, og med tillegg om at KPMG også ser på saker der kommunen er tiltakshavar.

Ramma vert sett til 220 timar.

SAK 4 /20 KONTROLLUTVALET SI ÅRSMELDING FOR 2019

Sekretariatet si innstilling:

Tysvær kontrollutval godkjenner årsmelding for 2019.

Tysvær kommunestyre tar årsmeldinga for 2019 frå kontrollutvalet til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 04.02.20:

Utvalet slutta seg til innhaldet, slik det var lagt fram. Årsmeldinga blei så underskriven av medlemmene.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 04.02.20:

Tysvær kontrollutval godkjenner årsmelding for 2019.

og innstilling til kommunestyret:

Tysvær kommunestyre tar årsmeldinga for 2019 frå kontrollutvalet til orientering.

SAK 5/20 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 04.02.20

1. Statusrapport pr. februar 2020
2. Teneste 1100 Kontroll og revisjon – rekneskap 2019
3. KPMG - Orienteringsbrev om oppstart av arbeidet med ROV-vurderingar og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll – workshop 17.03.20
4. Fylkesmannen i Rogaland – informasjon om statlege tilsyn med kommunane i 2020
5. Fylkesmannen i Rogaland – tilsynskonferanse 14.02.20
6. Protokoll frå representantskapsmøtet i HIM IKS 27.11.19
7. Protokoll frå representantskapsmøtet i Haugaland Vekst IKS 13.12.19
8. Innkalling til representantskapsmøtet i Haugaland Brann og redning IKS 05.02.20
9. Tilbakemelding/evaluering - konferansen i Sandnes 09.01.20
10. Tilbakemelding/evalu. - Kontrollutvalskonferansen 29.-30.01.20 på Gardermoen

11. Haugesunds Avis 04.12.19 om regelbrot ved to Tysværskuler
12. FM - tilsynsrapport 18.12.19 - trygt og godt skulemiljø - Frakkagjerd ungdomsskule
13. FM - tilsynsrapport 18.12.19- trygt og godt skulemiljø – Tysværvåg b- og ungd.skule
14. Årsrapport og skatterekneskap 2019 - skatteoppkrevjaren i Tysvær kommune

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referatsakene nr 1 – 14 blir tatt til orientering.

Tysvær kontrollutval vil be rådmannen i møtet 12.05.20 orientere om kommunen sin oppfølging av rapportene om brot på opplæringslova kap. 9a og det vidare arbeid innan dette område.

Handsaming i kontrollutvalet 04.02.20:

Sekretær gjorde greie for sakene. Utvalet ville vente å drøfte skulesakene til dei hadde fått ei orientering i maimøtet . Utvalet hadde elles ingen spesielle merknader

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 04.02.20:

Referatsakene nr 1 – 14 blir tatt til orientering.

Tysvær kontrollutval vil be rådmannen i møtet 12.05.20 orientere om kommunen sin oppfølging av rapportene om brot på opplæringslova kap. 9a og det vidare arbeid innan dette område.

EVENTUELT

Deltaking på FKT-konferansen 3.- 4.juni

Nestleiar Larsen viste til utsending frå sekretariatet og ønskte å delta, då programmet i år virka svært interessant. Mellom anna var barnevernet, eit blant fleire viktige tema. Utvalet var samd i at følgande deltakarar vert meldt på: Karsten A. Larsen, Marit H. Gjerdrem og Svein Terje Brekke.

Bruk av sosiale media

Utvalsleiar ville oppmode utvalet til å opptre ryddig og at medlemmene tenkte seg godt om før dei kommenterte enkeltsaker. Utvalet tok oppmodinga til orientering.

Neste møte: tysdag **12. mai** 2020, kl. 18.00

Aksdal, 4. februar 2020

Ola S. Apeland (sign.)
kontrollutvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	12.05.20	7/20
Formannskapet	04.06.20	
Kommunestyret	16.06.20	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

UTTALE TIL TYSVÆR KOMMUNE SITT ÅRSREKNESKAP FOR 2019

Sekretariatets forslag til vedtak:

*Tysvær kontrollutval vedtar **vedlagte** uttale til Tysvær kommunes årsregnskap for 2019 slik det ligg føre(med desse endringane/tillegga).*

Vedlegg:

1. Framlegg til **uttale** frå kontrollutvalet
2. Rekneskapen for 2019 (hovedoversyn for drift og investering og skjemaer)
3. Økonomisjefen si økonomiske oversyn for 2019
4. Revisjonsmelding for 2019, dagsett 15.04.20
5. Revisjonsrapport/årsoppgjersbrev nr 4, dagsett 21.04.20
6. Rådmannen sin årsberetning 2019
7. Notar nr 1-23 (Ikkje i sakskart, men rekneskap)

Innleiing

Vedlagt følgjer framlegg til uttale (vedlegg 1), Tysvær kommune sin årsrekneskap for 2019 med notar, revisjonsmelding og årsoppgjersbrev frå KPMG. Regnskapstala med økonomisk oversyn følgjer i sakskart, medan heile rekneskapen er i eige hefte. Forutan revisor, vil økonomisjef og leiar økonomi drift delta under handsaminga av saka.

Bakgrunn

Det går fram av ny forskrift om kontrollutval og revisjon § 3 at kontrollutvalet skal gi uttale om årsrekneskapen:

«Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak».

Rekneskapen må difor fyrst leggjast fram for kontrollutvalet, før det vert handsama i formannskapet. Kontrollutvalet skal i tillegg etter same forskrift påse at rekneskapsrevisor sine påpekingar etter kommunelova § 24-7 til § 24-9 blir retta eller følgt opp. Dersom påpekingene ikkje blir retta eller følgt opp, skal kontrollutvalet rapportere det til kommunestyret.

Ny frist i år

Frist for rekneskapsrevisor til å gje revisjonsmelding til kommunestyret er seinast 15. april i følge § 24-8, men i år har Stortinget for å avhjelpe konsekvensene av utbrotet av Covid-19 vedtatt ei midlertidig lov om unntak frå kommunelova, IKS-lova og partilova den 14.04.20. Av fleire tiltak kan her nemnast § 6:

§ 6 Frister for regnskapsrevisor og vedtak om årsregnskap og årsberetning

Regnskapsrevisor skal senest 15. juni 2020 avgi revisjonsberetning til årsregnskapene og årsberetningene for 2019.

Årsregnskapene og årsberetningene for 2019 skal vedtas senest 15. september 2020.

Regnskapsrevisor skal senest 15. september 2020 avgi en skriftlig uttalelse om resultatet av den forenklede etterlevelseskontrollen etter kommuneloven § 24-9.

Administrasjonen har levert innan lovfrista med levering av årsrekneskapen seinast 22. februar (ei veke seinare enn den gamle lova) og årsberetning (frist 31. mars), slik at revisor har levert revisjonsmelding innan 15. april. Det vil difor ikkje vere trong for å nytte den midlertidige lova i Tysvær kommune.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale:

Grunnlaget for handsaminga i kontrollutvalet er Tysvær kommune sitt avlagde årsrekneskap for 2019 og notar, revisjonsmeldinga, årsoppgjersbrevet, økonomiske oversyn og rådmannen sin årsberetning.

Årsrekneskapen med notar

Rådmannen legg fram rekneskapen for 2019 med eit mindreforbruk (overskot) for drifta på 25,6 millionar kr.

Rekneskapen for 2019 viser kr 775 446 000 til fordeling drift. Rekneskapen syner eit positivt **brutto driftsresultat** (tilhøvet mellom driftsutgifter inkl. avskrivningar og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringar) på 23,3 mill. kroner. Dette er 43,6 mill kr mindre enn opphavelge budsjett og 9,4 mill. kr meir enn revidert budsjett.

Avviket mellom brutto driftsresultat og revidert budsjett skyldast at driftsutgiftene viser 26 mill. kr meir forbrukt enn forventa, medan driftsinntektene auka med 33 mill. kr.

Netto driftsresultat er det same som brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnadar. Netto driftsresultat i 2019 slik det vert ført i kommunerekneskapen pr 15.04.20, blei **60,5 mill. kr**, mot budsjettert med 33 mill. kr. Det utgjør **5,3 %**, som er godt over anbefalt nivå for resultatmargin, som Teknisk beregningsutval meiner kommunane bør ligge på.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir nytta som et mål på økonomisk handlingsfridom. TBU og KS tilrår at denne storleiken over tid bør liggje på rundt 1,75 prosent for å ha ein sunn økonomi Kommunen sitt snittdriftsresultat for 2019 er som omtalt over TBU sitt anbefalte nivå. I fjor var netto driftsresultatet på 8,7 % .

Resultata i andre kommunar

Kostra-tala frå SSB viser eit samla snitttal for netto driftsresultat på 1,7 % i 2019. Det er ein nedgang frå 2018. Teknisk beregningsutvalg (TBU), kor Kommunaldepartementet og KS er representert, har definert netto driftsresultat som det viktigste nøkkeltalet for kommunane sin økonomi.

Ifølge tala frå SSB, har landet, utanom Oslo, netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 1,2 % i 2019, mot 2,2 % i 2018. Både Kostra-tall og regnskapsundersøkelsen til KS viste/viser at spredningen i netto driftsresultat er stor.

Kommunene som hadde/har høgast netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter var: Aukra (26,9 %), Hjørtedal (16,3), Vevelstad (12,5), Bykle (11,3), Lurøy (9,8), Suldal (9,7), Åseral (8,6) , Forsand (7,9), Beiarn (7,9) og Bokn (7,8).

178 av 405 kommunar hadde/har negativt netto driftsresultat i følge Kostra-talene. På botn av oversika er kommunane:

Torsken (-21,5 %), Ibestad (-13,0), Berg (-11,3), Snillfjord (-11,3), Audnedal (- 10,8), Tranøy (-10,6), Leikanger (-10,2), Hobøl (-9,5), Halså (-8,1 og Moskenes (-8,0 .

Mange av dei mindre og mellomstore kommunane er dei som strever. Kommunane med 5.000-10.000 innbyggjarar hadde svakast resultat. Driftsutgiftene for 3 år på rad auka meir enn driftsinntektene. Dette, saman med nedgang i inntekter frå havbruksfondet i 2019, er dei viktigste årsaka til nedgangen i netto driftsresultat frå 2018 til 2019.

Driftsutgiftene innan pleie- og omsorg er det som trekk opp veksten i kommunane: ei auke på meir enn 3 milliarder kroner utover lønns- og prisvekst og dermed langt meir enn befolkningsutviklinga skulle tilsei. Resultatnedgangen dempast likevel noko av at netto finansutgifter blei redusert frå 2018 til 2019. Dette har samanheng med auka avkasning på finansielle instrument og auka utbytteinntekter som meir enn oppveide auka i utgiftene til avdrag.

Haugalandskommunane sine resultat varierer mellom 1,2 % og 9,7 %.

Årets resultat på 5,3 % for Tysvær kommune er en del under resultatet i fjor (9 %), men lagt over landssnittet på 1,7 %.

Rådmannen forklarar Tysvær sin økonomi i 2019 godt og utfyllande i sin årsberetning, som følger saka som vedlegg 6.

Tala i økonomisk oversyn er ikkje dei same som i skjema 1 A (økonomisk oversyn - drift), då eigedomsskatt samla er ført med kr 185,5 mill. kr, medan det i skjema 1 A er ført kr 181,4 mill. kr som netto inntekter. Differansen er overføring av eigedomsskatt til Bokn kommune basert på tidlegare avtale.

Sum avsetjinger viser i økonomisk oversyn at det er avsett 118 mill. kr, medan bruk av avsetjingar er på 83,2 mill kr. Sum utgifter i investeringsrekneskapen er på 165 mill. kr.

Justert for finanstransaksjonar og inntekter var finansieringsbehovet på 145 mill. kr. Investeringsrekneskapen er gjort opp i balanse.

Totalt sett er rekneskapen gjort opp med **eit rekneskapsmessig mindreforbruk (eit overskott)** på **kr 25.582 185** eller **25,6 mill kr.** Det er desse tala som blir sendt til SSB og registrert i KOSTRA.

Notar

For at rekneskapen skal gje brukarane så god informasjon som mogleg er det viktig at tala i rekneskapen blir supplerte med notar som gjev tydeleg henvisning til kva element i årsrekneskapen dei knyter seg til. Vidare er det i KRS (kommunal rekneskapsstandard) nr 6 lista opp ei rekkje notar som skal vera med i rekneskapen. Notane, som er utarbeidde til rekneskapen i år, er redusert fr 26 til 23 i år og følger saka som vedlegg .

Årsberetning/årsmelding

Etter lova skal det leggjast fram ei årsberetning som skal gje opplysningar om tilhøve som ikkje går fram av rekneskapen og som er viktige i vurderinga av kommunen si økonomiske stode og resultatet av verksemda.

I følgje lova er det krav om at rådmannen også skal skrive noko om kva som er gjort eller om dei planar som er laga innanfor arbeidet med **eigenkontroll** og arbeidet med å heve **etisk standard** i kommunen. Det skal også skrivast noko om faktiske tilstand når det gjeld **likestilling** i kommunen.

Også i år har rådmannen laga ei årsberetning som fyller dei krava som lova sett. Det er gjeve ei god framstilling av den økonomiske situasjonen, herunder også den store sikkerheitsfaktoren når det gjeld egedomsskatten, om finansinntekter – og utgifter, avsetjinger og overføringar, om tenesteområda, gjelda og om andre lovbestemte krav til innhald i årsberetning, slik som likestilling og diskriminering, om arbeidet med internkontrollen og etikk. I siste del av årsberetning gjer rådmannen sine kommentarar til økonomisk utvikling og vidare perspektiv.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikkje påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

I årsoppgjersbrev/rapport kan revisor komme med merknader om forhold som er av ein slik karakter at han finner grunnlag for å kommentere det/de. Rådmannen skal då ha hatt høve til å gje sin uttale.

Revisor si revisjonsmelding

Revisor har komme med såkalla rein melding, dvs. utan atterhald eller presiseringar.

Revisor konkluderer med at: *”Etter vår meining er årsrekneskapen som fylgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gjev ein dekkande framstilling av Tysvær kommune si finansielle stilling per 31. desember 2019, og av resultatata for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg”.*

Årsoppgjersbrev/rapport

Eit årsoppgjersbrev/rapport frå revisor viser forhold som revisor meiner er av ein så vesentleg karakter at det treng oppfølging frå leiinga.

Revisor har også i år kome med årsoppgjersbrev. Brevet er dagsett 21.04.20 og tar opp følgjande forhold, som etter revisor si meining er vesentlege for kommunen:

- **avdrag på lån i driftsrekneskapen – for låge utgiftsførte minimumsavdrag,**
- **bokførte spillemiddelinntekter og tilhøyrande fordringar utan tilsagnsbrev,**
- **administratorrettar i nettbanken,**
- **administratorrettar i økonomisystemet.**

For kvar av forholda har administrasjonen komme med tilbakemelding/sitt syn på merknadane. Desse er tatt inn i brevet, som følgjer som vedlegg 5.

Dei to fyrste er nye, medan dei to siste har omtalt tidlegare år. Rekkjefølgja er, i følgje revisor, ikkje uttrykk for nokon rangering.

Årsoppgjersbrev/rapport, saman med meldinga, dannar grunnlaget for den oppfølging utvalet eventuelt må gjere etter forskrifta § 3:

Kontrollutvalget skal påse at regnskaprevisors påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

Sekretariatet meiner, ut frå det tilsendte, at ikkje skulle vere naudsynt om ei ny tilbakemelding, då tilbakemeldinga frå administrasjonen er tatt inn i brevet. Når det gjeld avdrag på lån, vil dette bli endra. Når det gjeld spillemidlane ønskjer administrasjonen å helde på tidlegare praksis. For administratorrettane vil administrasjonen innføre en ny rutine knytta til utkjøring av logg to ganger pr år.

Utvalet må vurdere om det er forhold i rekneskapen det vil kommentere til kommunestyret, basert på dokumenta i saka og orienteringane i møtet. Utvalet må vidare vurdere om dei vil ha tilbakemelding frå administrasjonen på merknadane innan ein fastsatt frist. Framlegg til vedtak vil da kunne vere følgjande:

Kontrollutvalet ber rådmannen gje ei skriftleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.09.20 på korleis merknadane frå revisor er fulgt opp.

I møtet vil revisor gje ei munnleg orientering i møtet om innhaldet om revisjonen gjennom året og av årsoppgjeret.

Rådmann og økonomisjef vil i kontrollutvalsmøtet gje ei nærmare gjennomgang om kva som ligg bak årets resultat.

Forenkla etterlevelseskontroll

Revisor skal – i tråd med ny kommunelov § 24-9, i tillegg sjå etter om kommunen si økonomiforvaltning i hovudsak går føre seg i samsvar med bestemmelser og vedtak. Revisor skal basere oppgåva på ei risiko- og vesentlegvurdering, som skal leggast fram for kontrollutvalet.

Revisor skal seinast 30. juni gje ei skriftleg uttale til kontrollutvalet, med kopi til rådmannen, om resultatet av denne kontrollen. Denne vil bli sendt til kontrollutvalet til hausten.

Kontrollutvalet sin uttale

Vedlagt saka følgjer sekretariatet sitt framlegg til uttale til årsrekneskapen (vedlegg 1).

Kontrollutvalet må også vurdere om det er andre forhold i årsrekneskapen dei vil kommentere i sin uttale til kommunestyret, basert på dokumenta i saka og orienteringa gjeve i møtet.

Aksdal, 05.05.20

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

**Til
Tysvær kommunestyre**

Kontrollutvalet sin uttale til årsrekneskapen for 2019

Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 12.05.20, sak 7/20 handsama Tysvær kommune sitt årsrekneskap for 2019. Rekneskapen består av driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversyn, noteopplysningar og pliktige budsjettopplysningar.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde årsrekneskapen med notar, dagsett 15.04.20, revisjonsmeldinga dagsett 15.04.20, årsoppgjersbrev nr 4 dagsett 21.04.20, økonomisjefen sin økonomiske oversyn og rådmannen si årsberetning 2019. I tillegg har økonomisjef og revisor supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar under handsaming av årsrekneskapen i kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sin uttale:

Tysvær kommune sitt årsrekneskap for 2019 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk/overskot på kr 25,6 mill. kr (etter avsetjing av driftsmidlar til investeringar og fond i samsvar med budsjett).

Kontrollutvalet har merka seg at årsrekneskapen viser eit positivt netto driftsresultat med 60,5 mill. kr, som utgjør 5.3 % av driftsinntektene.

Under tilvising til utvalet sin eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga for 2019, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen for 2019 totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av kommunen si verksemd for 2019 og for kommunen si økonomiske stode pr. 31.12.19.

Ut over ovannemnde har ikkje kontrollutvalet ytterlegare merknader til Tysvær kommune sitt årsrekneskap for 2019.

Aksdal, 12. mai 2020

Ola S. Apeland
Utvalsleiar

Kopi: Formannskapet

KPMG AS
Forusparken 2
Postboks 57
4064 Stavanger

Telephone +47 04063
Fax
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til kommunestyret i Tysvær kommune

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tysvær kommunes årsregnskap som viser kr 775 446 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 25 582 186. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap og investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et dekkende bilde av den finansielle stillingen til Tysvær kommune per 31. desember 2019, og av resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon innhentet på datoen for denne revisjonsberetningen består av informasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført på øvrig informasjon som er innhentet før datoen på revisjonsberetningen, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Ålta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Sauda
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 15. april 2020
KPMG AS

Eirik Braut
Statsautorisert revisor

KPMG AS
Forusparken 2
P.O. Box 57
N-4064 Stavanger

Telephone +47 04063
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Tysvær kommune
Tor Leif Helgesen
Postboks 94
5575 Aksdal

Deres ref TLH

Vår ref EB

21. april 2020

Tysvær kommune - brev nr. 4 - 2020

Vi har nå gjennomført vår revisjon for regnskapsåret 2019 og ønsker i den anledning å gi enkelte innspill og kommentarer til kommunens ledelse og styre. I tillegg har mindre vesentlige forhold løpende blitt kommunisert med kommunens økonomiledelse.

Beskrivelse av våre innspill og kommentarer følger dette brev.

Vi gjør oppmerksom på at hovedhensikten med vår revisjon er å gi oss muligheten til på en forsvarlig måte å uttale oss om regnskapet. Våre kontroller er utført på testbasis og må ikke oppfattes som tester for å avdekke feil eller uregelmessigheter som er uvesentlige for regnskapet. Det må også understrekes at svakheter i regnskapssystemet og den interne kontroll kan medføre misligheter som våre normale tester ikke nødvendigvis vil avdekke.

Vi gjør videre oppmerksom på at kommunen i henhold til Bokføringslovens § 13 plikter å oppbevare nummererte brev fra revisor på lik linje med øvrig oppbevaringspliktig regnskapsmateriale. Vi vil benytte anledningen til å takke for samarbeidet og den velvillighet vi har møtt fra kommunens ledelse og ansatte.

Dersom det skulle være spørsmål eller kommentarer til forholdene som er nevnt i brevet, ber vi om å bli kontaktet.

Vennlig hilsen
for KPMG AS

Braut, Eirik
Statsautorisert revisor

cc:
Kontrollutvalget

Vesentlige forhold

Vi har i løpet av vår gjennomgang registrert enkelte forhold som etter vår mening er vesentlige for kommunen. Disse er beskrevet nedenfor. Rekkefølgen på punktene gir ikke uttrykk for noen rangering fra vår side.

Avdrag på lån i driftsregnskap - For lave utgiftsførte minimumsavdrags i driftsregnskap.

Beskrivelse av forhold

I vår revisjon av avdragsutgifter i driftsregnskapet og tilhørende note 11 har vi avdekket at kommunens utgiftsførte avdrag er for lave i forhold til kravet i KommuneLovens § 50 nr 7. og tilhørende kommunal regnskapsstandard (KRS) nr. 3 presisering om minimumsavdrag.

I driftsregnskapet og i note 11 til årsregnskapet viser utgiftsførte avdrag MNOK 32. Kommunens egen beregning av minimumsavdrag er MNOK 37,2, med et avvik på MNOK 5,7. Revisors kontrollberegning av minimumsavdrag viser at bokførte avdragsutgifter skulle vært MNOK 41,6 som er MNOK 9,5 høyere enn bokførte avdrag.

Risiko

For lave utgiftsførte avdrag bryter prinsippet om at det skal være sammenheng mellom levetiden på kommunens eiendeler av varig verdi og den gjennomsnittlige løpetid på kommunens innlån. En direkte konsekvens av manglende minimumsavdrag er at netto driftsresultat er MNOK 9,5 for høyt og at tilsvarende regnskapsmessig mindre forbruk ville vært MNOK 9,5 lavere.

Anbefaling

Vi anbefaler kommunen å gjennomgå beregning av minimumsavdrag og foretar nødvendige budsjettendringer i 2020 slik at forholdet er i orden ved avleggelse av årsregnskap for 2020.

Tilbakemelding fra administrasjonen

Tysvær Kommune har i alle år benyttet en forenklet beregningsmodell for det minimumsavdrag kommunen må budsjettere med. Minimumsavdrag blir beregnet med utgangspunkt i tre faktorer: Kommunens lånegjeld, verdien av kommunens anleggsmidler og beregnede avskrivninger på det kommunen eier. Kommunen har ligget godt innenfor nivå for minimumsavdrag i disse beregninger i årene som har gått. Budsjettet for 2019 ble satt opp med samme utgangspunkt, og avdrag er betalt i samsvar med vedtatt budsjett. Det er gjort endringer i avskrivningene i 2018 med virkning fra 2019; avskrivningene er økt vesentlig og dette ble ikke fanget opp ved oppsett av budsjett for 2019. Virkningen av økte avskrivninger slår direkte ut på beregningen av avdrag.

Rådmannen vil gjennomgå beregningene for minimumsavdrag inn mot endring av budsjett for 2020 for avdrag. Nivå på endring av budsjett, kan bli ulikt utifra hvilke forutsetninger som kan legges til grunn i beregningene. Det vil uansett bli tilrådd en vesentlig større avsetning til betaling av avdrag som konsekvens av nye beregninger. I budsjett for 2020 er avdragene økt, men budsjettet sum vil bli foreslått økt i samsvar med nye beregninger.

Bokførte spillemiddel inntekter og tilhørende fordringer uten tilsagnsbrev

Beskrivelse av forhold

I vår revisjon av inntekter har vi funnet at det er bokført inntekter på til sammen MNOK 14,5 knyttet til to ulike spillemiddelprosjekter i kommunen. Midlene er også bokført som en overføringsutgift og betalt ut til idrettslaget i kommunen slik at effekt i årsregnskap for 2019 på netto driftsresultat og regnskapsmessig mindreforbruk er kr 0. Det er allikevel bokført MNOK 14,5 i fordringer på Rogaland fylkeskommune all den tid søknaden ikke er godkjent eller utbetalt enda. Inntektsføring er basert på innsendt søknad til Rogaland Fylkeskommune.

Risiko

Inntektsføring uten det er mottatt tilsagnsbrev er et brudd på anordningsprinsippet og det kan være en risiko for at søknad ikke blir godkjent og at fordringen ikke blir innbetalt.

I henhold til anordningsprinsippet skal inntektsføring av tilskudd skje:

"På det tidspunktet kommunen har fått tilsagn om et bestemt tilskudd eller tilskudd til en bestemt aktivitet, og kommunen har oppfylt de formelle og reelle krav knyttet til det aktuelle tilskuddet, har kommunen fått en rett til (krav på) å få overført økonomiske midler fra tilskuddsgiver. Det vil da være rimelig sikkert at transaksjonen vil bli gjennomført, det vil si at tilskuddet vil bli overført til kommunen og det kan normalt måles med tilstrekkelig pålitelighet. Oppfyllelse av de formelle og reelle betingelsene knyttet til tilskuddet vil innebære at den kommunale aktiviteten tilskuddet er knyttet til er gjennomført, eller at en tilknyttet periode vil være inntruffet. Dersom disse kriteriene er oppfylt anses tilskuddet som kjent etter anordningsprinsippet og inntektsføres i kommunens bevilgningsregnskap"

Tilbakemelding fra administrasjonen

Beskrivelsen av aktuelt forhold som er gjort av revisjonen er i hovedsak korrekt. Tysvær kommune har i mange år forskuttert spillemidler til bygging av idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsanlegg. Dette gjelder anlegg både i kommunal regi og anlegg bygget av lag og foreninger. Det er korrekt at det ikke er gitt en formell utbetalingsmelding fra Rogaland Fylkeskommune i disse saker. Men inntektsføringen er ikke basert på selve søknaden, men på dialog med Rogaland Fylkeskommune i etterkant. Med bakgrunn i søknaden får kommunen slik tilbakemelding fra fylkeskommunen: Deres søknad oppfylder kravene for tildeling av spillemidler, men ble dessverre ikke prioritert ved årets fordeling. Søknaden blir så fornyet senere år, der fylkeskommunen sier at: Fornytt søknad gir ikke garanti for tilskudd fra spillemidlene Vanligvis må en søknad fornyes mellom 3 og 5 år før det gis tilskudd. I denne

perioden har Tysvær kommune som regel forskuttert spillemidler. Det har aldri skjedd at kommunen har tapt penger med bakgrunn i denne forskotteringen dvs. at det er selve godkjenningen om oppfylt krav for tildeling av spillemidler som er det avgjørende premiss og i praksis har vært en garanti for utbetaling, om ikke formelt en garanti for tildeling. Det er med bakgrunn i godkjent oppfylt krav for tildeling av spillemidler at kommunen forskotterer spillemidler.

Rådmannen mener at vi her har et forhold der formell risiko må sees opp mot reell risiko for økonomisk tap. Prosedyren for inntektsføring, og med det forskottering til anlegg som har søkt om spillemidler, er blitt brukt av kommunen gjennom lang tid. Uten denne forskottering, ville realiteten med stor grad av sannsynlighet, vært at anleggets oppstart ville få vesentlig utsettelse.

Rådmannen ser at det er en formell risiko ved denne prosedyre for forskottering av spillemidler. Men utfra vurderinger knyttet opp mot reell risiko for økonomisk tap, ikke minst når slik forskottering skjer etter nødvendig dialog med fylkeskommunen, vil rådmannen tilrå at nåværende praksis blir videreført her. Det er aktuelt å vurdere om dette skal opp i kommunestyret som egen sak.

Administratorrettigheter i nettbanken

Beskrivelse av forhold

Kommunen har rutiner rundt remittering og utbetaling hvor samme person som legger til rette for en utbetaling ikke utfører selve betalingen. Det er i stor grad etablert arbeidsdeling med sperrer i bank og økonomisystemet, men enkelte i økonomiavdelingen har administratorrettigheter alene.

Dersom en har administratorrettigheter alene har den personen mulighet til å endre rettigheter og tilganger i systemet/banken uten godkjenning av en annen part og har dermed en mulighet til å foreta utbetalinger som ikke følger kommunens rutiner.

Risiko

Administratorrettigheter alene uten krav til godkjenning av en annen part vil alltid innebære en risiko for uautoriserte utbetalinger. Selv om kommunen har en liten administrasjon bør kommunen ha en arbeidsdeling som sikrer kommunens verdier.

Anbefaling

Man bør i størst mulig grad forsøke å hindre at en eller flere personer sitter med administratorrettigheter som ikke krever godkjenning av en annen part ved endringer.

Vi anbefaler at kommunen endrer sine administratorrettighet til nettbank alene.

Tilbakemelding fra administrasjonen

Revisjonen har gjort tilsvarende anbefalinger i tidligere mottatte revisjonsbrev. Kommunen har ikke annet svar enn det som er avgitt tidligere:

Det er etablert rutine der den/dei som har administrasjonsrettigheter i bank og i økonomisystem ikke remitterer fra økonomisystemet eller godkjenner utbetalinger i nettbanken. Ved brudd på rutina pga sykdom eller ferie blir det dokumentert, og med kva grunn det er til at den som har administrasjonsrettigheter må overta slike oppgaver.

Det er to som har administrasjonsrettigheter i nettbanken, slik at det er fleire som kan sjå og endre. Det er pr. i dag ingen sperrer i administrasjonsmodulen til nettbanken slik at det må flere til for å godkjenne endringer som er gjort, men det er en logg som forteller hva den enkelte har gjort i nettbanken. Etter det vi kjenner til er det ikkje vanleg i nettbankar å ha dobbel godkjenning på å endre namn eller endre rettigheter til andre som kan legge direkte inn i nettbank.

Økonomikontoret vil innføre ytterligere rutine på at det blir kjørt ut logg på kvar enkelt som har tilgang i nettbanken 2 ganger pr. år – og at det blir innført stikk-kontroll utført av økonomisjef.

Administratorrettigheter i økonomisystemet

Beskrivelse av forhold

Vi har i vår revisjonsforespørsel etterspurt bl.a. alle former for fullmaktsforhold, herunder økonomisystem. Vi har mottatt oversikt knyttet til administrasjonsrettigheter i økonomisystem og HRM. Det er flere i økonomiavdelingen som har slik administratorrettigheter alene. Personer med administratorrettigheter har store fullmakter og kan gjøre bokføringer og endringer i økonomisystem og HRM uten godkjenning fra andre.

Tilfredsstillende fullmaktsforhold knyttet til økonomisystem er sentralt i et godt kontrollmiljø og er med på å redusere risiko for både tilsiktede og utilsiktede feil.

Risiko

De nevnte forhold øker risikoen for misligheter og feil i regnskapet.

Anbefaling

Vi anbefaler kommunen å gjennomgå administrator og brukerrettigheter i økonomisystem og HRM og vurdere om det er en hensiktsmessig arbeidsdeling.

Tilbakemelding fra administrasjonen

Revisjonen har gjort tilsvarende anbefalinger i tidligere mottatte revisjonsbrev. Kommunen har ikke et vesentlig endret svar enn det som er avgitt tidligere:

Det er etablert rutine der den som har administrasjonsrettigheter i Økonomisystemet og HRM ikke remitterer fra økonomisystemet eller utbetalar lønn. Ved brudd på rutina pga sykdom eller ferie blir det dokumentert, og med kva grunn det er til at den som har administrasjonsrettigheter må overta slike oppgaver. Det er ikkje ein aleine som har administrasjonsrettighet – det er ein som har rettighet til alle systema. Men det er to som har administrasjonsrettigheter i HRM og to som har administrasjonsrettighet i økonomisystema.

Det er pr. i dag ingen sperrer i administrasjonsmodulane til Økonomisystemet eller HRM som gjer at det er nokon som skal godkjenne endringar ein gjer, men det er loggfunksjon som forteller kva den enkelte har gjort av endringar både i lønssystem og i økonomisystemet.

Økonomikontoret vil innføre ytterligere rutine på at det blir kjørt ut logg på dei mest vesentlige endringane ein gjer i Økonomisystem og HRM 2 gongar i året – og at det blir innført stikk-kontroll utført av økonomisjef.

Årsberetning 2019

Årsberetning og rekneskap for 2019 er del av rådmannen si samla rapportering til kommunestyret. Regnskapet blei formelt avlagt 17. februar 2020, og syner økonomiske oversikter og noter knyta til drifts- investerings- og balanserekneskapet. Årsberetningen skal gi ytterlegare opplysningar om forhold som er viktige for å bedømme kommunen sitt økonomiske resultat og stilling, samt andre forhold av vesentleg betydning for kommunen.

Forord

For å sikra eit godt økonomisk handlingsrom er det over fleire år etablert økonomiske handlingsreglar. Desse gjeld også for 2019. I vedtatt økonomiplan 2020 – 2023 er det vedteke finansielle måltal som vil erstatta tidlegare handlingsreglar.

Fylgjande resultat er oppnådd i 2019:

Netto driftsresultat blei 60,5 mill. kroner som utgjør 5,3 % av driftsinntektene, medan måltalet som er sett er på minimum 4 %. Gjennomsnittet i Norge er 1,7 %. Staten og KS anbefaler at ein normalkommune bør ha ein driftsmargin på minimum 1,75 prosent for å ha ein sunn økonomi.

Overskotet for året er på 25,6 mill. kroner, etter at det av netto driftsresultat er sett av midlar til budsjettert eigenkapital investeringar og til budsjettert sikringsfond eigedomsskatt. Det er denne summen på 25,6 mill. kroner kommunestyret skal gjera vedtak på disponeringa av i juni. I budsjettvedtaket for 2020 er 6 mill. kroner av overskotet disponert. Meirinntektene som gjev dette overskotet, er i hovudsak midlertidige inntekter for inntektsåret 2019.

Tenesteområda kjem ut med eit resultat som er 6,5 mill. kroner svakare enn budsjett; samla budsjettavvik utgjør 0,9 % av netto driftsutgiftsrammer.

Skatt og rammetilskott har eit resultat som er 9,4 mill. kroner betre enn budsjett.

Finansinntektene har meirinntekter på 16,9 mill. kroner, der størstedelen er meirutbytte frå aksjeselskap som kommunen er medeigar i.

Andre postar har meirinntekter på samla 5,6 mill. kroner; her ligg eigedomsskatt, havbruksfondet og momskompensasjon drift.

Kommunen har lånegjeld ved årsskiftet på 1 297 mill. kroner; ein auke frå 1199 mill. kroner i fjor.

Ved årsskiftet har kommunen særskild god likviditet; samla midlar i bank og bankobligasjonar er på 498 mill. kroner

Resultatene som ligg føre er kommentert i meir detalj nedanfor, og rådmannen viser for øvrig til årsmelding for meir utfyllande rapportering på sentrale fokusområder og for tenesteutvikling og måloppnåing innanfor tenesteområda.

Tysvær sine resultat er i fortid, nåtid og i forhold til vedtatt budsjett/økonomiplan svært gode; dette blir vist i kapitlet om økonomiske resultat. Trass i gode resultat dei seinare år, og med gode utsikter også framover, vil rådmannen i kapitlet **økonomiske perspektiver** til slutt i årsberetningen peika på sentrale utfordringar som kommunen må vera spesielt merksam på i sin økonomiske planlegging dei neste åra, utifrå den kjennskap om framtida vi har ved inngangen til nytt budsjettår 2020.

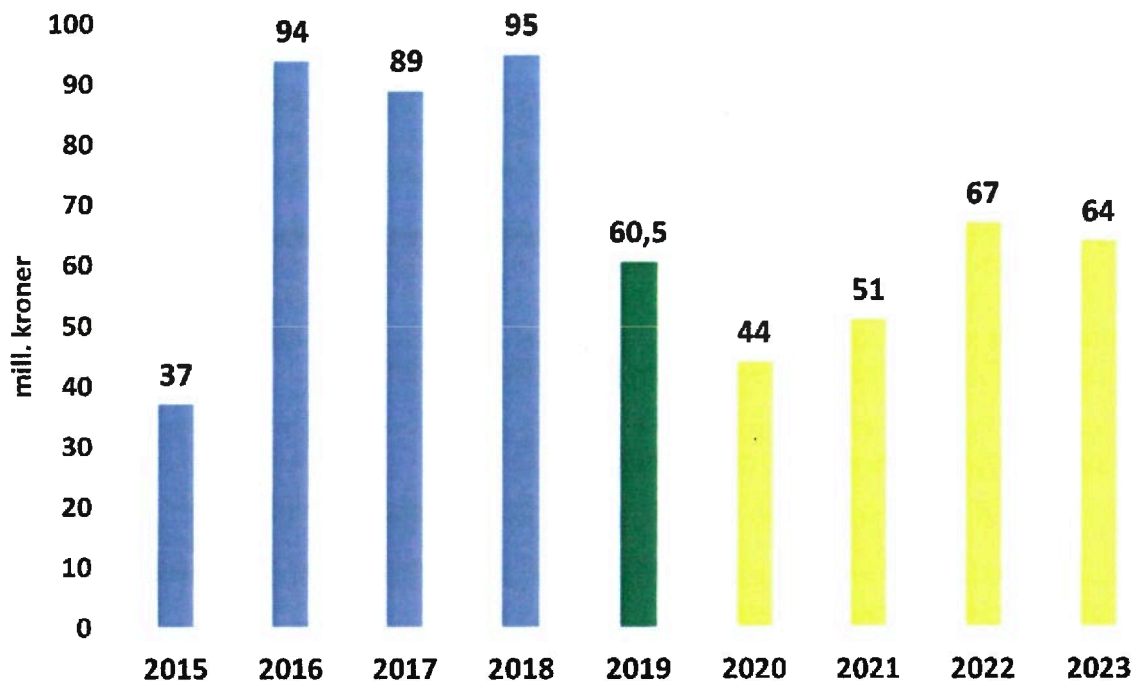
Årsberetning for 2019 er skriven pr. 31. mars 2020. Kommunen er nå midt inne i ein svært krevjande periode i samband med Corona-viruset. Dette kan gi store økonomiske utfordringar for kommunen på kort og lang sikt; som det ved framlegg av årsberetning ikkje kan seiast kor omfattande blir, eller kor stor del som Staten vil kompensere for. Det uføresette her er svært krevjande å planleggja for.

Økonomiske resultater i 2019

Nærare om resultatutvikling

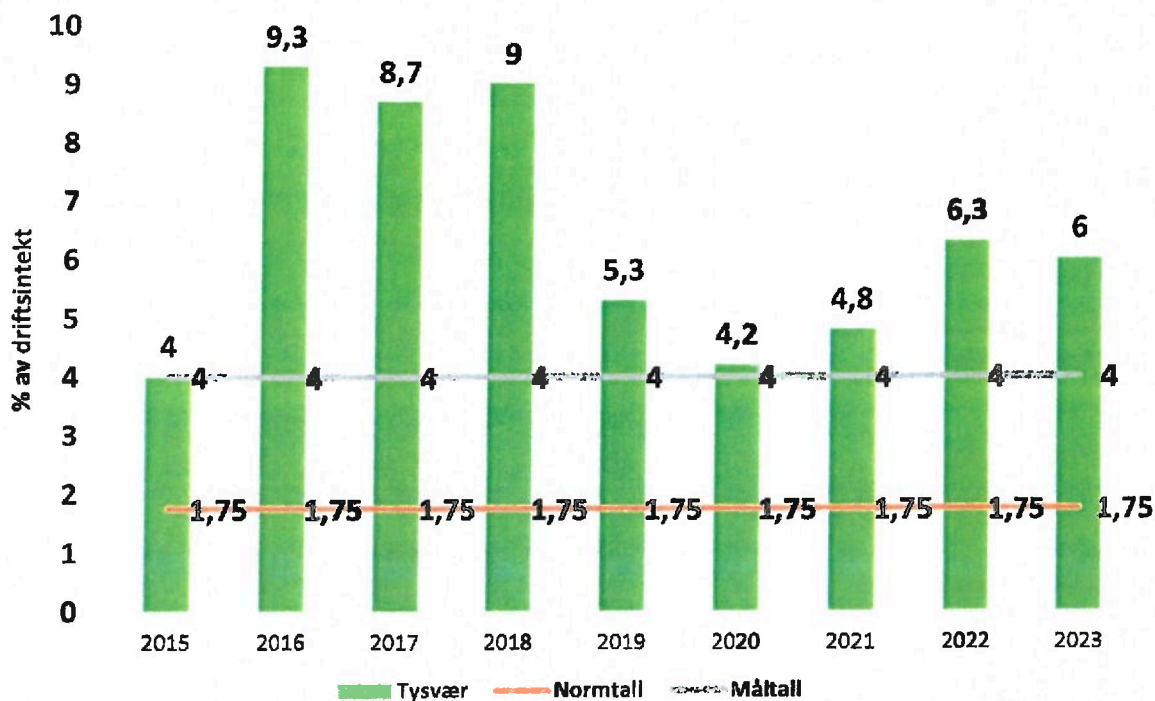
Netto driftsresultat blei 60,5 mill. kroner (75 mill. kroner om resultatet inkluderer finansiering med fond og avsetjing til fond på tenestoområda). Netto driftsresultatet utgjør 5,3 %, medan måltallet var 4 %. Budsjettert resultat var 38,2 mill. kroner (49,5 mill. kroner inkl. fond); 22,3 mill. kroner betre enn budsjett. Tilsvarande var resultatet i 2018 på 95,1 mill. kroner; det året var spesielt godt m.a. ved at det låg 14,7 mill. kroner frå Havbruksfondet inne som ekstraintekt.

Kommunen har hatt svært gode resultatet dei seinare åra, spesielt i 2016 – 2018. Dette vises i illustrasjonen nedanfor:

2015 er teke med for å visa kva resultatet var i året før kommunen omtakserte eigedomsskattepliktige eigedomar. I illustrasjonen er det også teke med kva resultater som ligg inne i budsjett og økonomiplan 2020 – 2023.

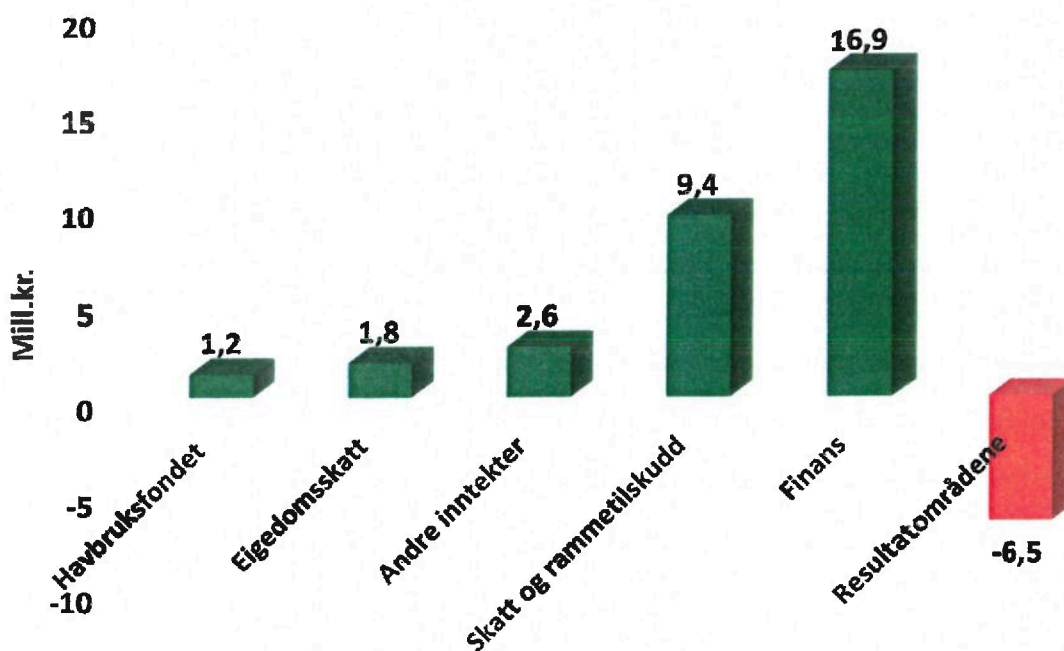
I eigen illustrasjon nedanfor er Tysvær sine resultater vist i % av driftsinntekter, der finansielt måltall vedtatt i budsjett 2020 er teke med som illustrasjon, og i tillegg KS/Finansdepartementet sitt normtall for minimum nivå for godt økonomisk handlingsrom. Illustrasjonen viser at Tysvær i alle dei åra som er viste, har hatt gode resultater langt over alle normtall. Det bør også vera slik i og med at Tysvær har svært gode eigedomsskatteinntekter som utgjør heile 17 % av driftsinntektene; det er langt over det nivå som kommunane har som gjennomsnitt på eigedomsskatteinntekter. Kostra-tala vil bli nærare utdjupa i årsmeldingen.

Rekneskapsmessig overskott

Rekneskapsmessig overskott er for 2019 på 25,6 mill. kroner. Dette er resultatet etter at netto drift og netto finans er dekket opp, i tillegg til at budsjetterte avsetjinger og finansiering av investeringar er gjennomført. Det er denne summen kommunestyret i juni skal gjera disponering av. I budsjett for 2020 er 6 mill. kroner av dette overskotet disponert til konkrete tiltak, i tillegg til at kommunestyret i februar 2020 vedtok ytterlegare 2,9 mill. kroner til dekning av turveg til Himakånå.

Figuren nedanfor illustrerer korleis bakgrunnen for kommunens resultat er:

Driftsrekneskapet

Kommunen sine samla driftsutgifter (eksklusiv avskrivningar) auka frå 965,6 mill. kroner til 1067,1 mill. kroner, ein auke på 101,5 mill. kroner (9,5 %). Driftsinntektene auka frå 1087,5 mill. kroner til 1149,4 mill. kroner, ein auke på 61,9 mill. kroner (5,4 %). Driftsutgiftene aukar med nær 40 mill. kroner meir enn driftsinntektene. Årsakene er samansette her, mellom anna ved at inntektene frå Havbruksfondet er 13,5 mill. kroner lågare i 2019 enn i 2018; det er likevel all grunn til å sjå på om denne utviklinga, gjennom føreståande analyser, er ein endring som kan ha konsekvensar i framtidig økonomistyring.

1 A: Tabellen viser rekneskap i år og budsjett for driftsbudsjettet eksklusiv tenesteområdene.

	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Skatt inntekt og formue	303352	289000	14352
Rammetilskott inntektsutjamning	28104	32000	-3896
Rammetilskott innb.tilskott og utg. utjamn.	302187	303000	-813
Eigedomsskatt netto	175411	181400	-5989
Skjønnsmidler	10860	2500	8360
Havbruksfondet	1153	0	1153
Momskompensasjon drift	22994	17000	5994
Sum frie inntekter	844061	824900	19161
Renteinntekter og utbytte	32828	17100	-15728
Rente - og avdragkompensasjon *	6625	7000	375
Renteutgifter	-24182	-24787	-605
Avdrag på lån	-32067	-31600	467
Netto finansutgifter	-16796	-32287	-15491
Bruk av rekneskapsresultat 2018	53338	53338	0
Avsett disposisjonsfond	-80291	-63433	-16858
Overørt fra drift til investering	-24866	-42500	17634
Sum avsetjingar fond og investeringar	-51819	-52595	776
Årets overskott	-25582	0	-25582

Frie disponible inntekter

Frie inntekter, skatt og rammetilskott er kommunen si viktigaste inntektskjelde. Frie inntekter utgjorde 844 mill. kroner i 2019. Dette er samla 19,2 mill. kr. meir enn budsjett. Samanlikna med 2018 er det ein auke i frie inntekter på 7,2 mill. kroner (0,9 %). Her er det viktig å vera merksam på at i tala for 2018 ligg Havbruksfondet inne med 14,7 mill. kroner; tilsvarande i 2019 er 1,2 mill. kroner.

Skatteinntekter og rammetilskott

I statsbudsjettet legger regjeringa til grunn det den trur vekst i skatteinntekter blir på landsbasis; med utgangspunktet i skatteanslaget får kommunane rammetilskott. Veksten i statsbudsjettet for skatteinntekter blei sett til 0,4 %, medan veksten blei på 4,7 %. Kommunane får behalda meirinntekt frå skatt, utan at rammetilskotet blir redusert som konsekvens. Tysvær fekk ein skattevekst på 2,3 % og har skatteinntekter (eksklusiv eigedomsskatt) på 86,2 % av landet sin gjennomsnittlege skatt. Tysvær som kommune med låg skatteinntekt skal løftast til rundt 95 % gjennom inntektsutjamninga.

Kommunen dreg slik stor nytte av at landet sin skattevekst er så høg. Samla er meirinntektene på skatt og rammetilskott på 9,4 mill. kroner i høve til budsjett.

Eigedomsskatt

Då budsjettet vart vedteke var det uavklara kor stor kompensasjon kommunen ville få etter lovendingane som gav direkte reduserte eigedomsskatt frå verksemdene, med nedtrapping i åra 2019 – 2025. Vedteken kompensasjon blei større enn budsjett; Tysvær blir kompensert rundt 98 % av sitt tap. *Redusert eigedomsskatt vil i 2025 vera på 55,6 mill. kroner; kompensasjonen er 54,4 mill. kroner.*

I budsjettet/økonomiplanen var det lagt inn eit inntektstap på 2 mill. kroner for 2019; aukande til 14 mill. kroner i 2025. *Inntektstapet blei ca. 0,2 mill. kroner for 2019, aukande til ca. 1,2 mill. kroner i 2025.* Men innan 2025 må kommunen ha gjort vedtak om innføring av eigedomsskatt på næringsverksemdar, for å unngå å mista 10 mill. kroner årleg i dagens eigedomsskatteinntekter.

Rettsaksutgifter utgjorde heile 3,7 mill. kroner i 2019 og overføringa til Bokn kommune utgjorde 5,4 mill. kroner. Tysvær Kommune har framleis uavklara spørsmål rundt nivå eigedomsskatt etter omtaksering pr. 2016; både Gassco og Equinor har sendt klage på desse takseringane; det økonomiske usikkerhetspunktet er stort her. Klagene ligg fortsatt til handsaming i nemndene også i påvente av avklaringar i pågåande rettsak reist av Equinor mot Karmøy der Tysvær er partshjelp.

Samla er det meirinntekter i høve budsjett på 1,8 mill. kroner frå eigedomsskatt i 2019.

Havbruksfondet

Utbetalinga frå Havbruksfondet utgjorde 1,2 mill. kroner i 2019; summen var ikkje budsjettert. Tilsvarande var inntekten 14,7 mill. kroner i 2018. Denne inntekten vil variera sterkt frå år til år. Midlane skal nyttast til tiltak av eingongskaraktar. Det er lagt til grunn at midlar frå fondet skal nyttast til å finansiera breibandsutbygginga i kommunen. På fond ved årsskiftet er det 16,5 mill.

Finansinntekter og – utgifter

Finansområdet gav ein meirinntekt på 16,9 mill. kroner i forhold til budsjett; av dette er 13,5 mill. kroner meirutbytte frå aksjeselskaper. Av meirinntekt utbytte utgjør 10,7 mill. kroner frå Haugaland Kraft og 2,8 mill. kroner frå Aksdal Næringspark. Det er svært gledeleg at utbytte frå Aksdal Næringspark A/S (der Tysvær Kommune har 40 % av aksjene) er så stort; det er fyrste året med utbytte frå selskapet i ein næringspark med god vekst. For Haugaland Kraft A/S ligg hovudårsak til høgt utbytte i at Haugaland Næringspark A/S er seld og skilt ut som eige aksjeselskap der Tysvær Kommune er ein av eigarane. Det må påreknast at utbytte i 2019 var ekstraordinært godt med denne bakgrunn.

Utover dette er det primært god likviditet som gjer at renteinntekter blir høgare enn budsjett. Ved årsskiftet har kommunen 495 mill. kroner i renteberande bankinnskott og plasseringar, av dette 110 mill. kroner i bankobligasjonar.

Renteutgiftene er omlag som budsjettert. Gjennomsnittleg lånerente er ved årsskiftet på 1,92 %, med gjennomsnittleg bindingstid på 1,6 år. Gjennomsnittleg rente har auka frå 1,62 % ved førre årsskifte, primært ved at det er gjort fleire lengre rentebindingar, og med det noko høgare rente på låna.

Finansreglement skal reviderast våren 2020; dagens reglement gjev i hovudsak mulighet for plassering av midlar i bank og i bankobligasjonar. Dette gjev sikkerhet for at vi ikkje taper kapital, men det gjev samstundes relativt lav avkastning. Ny kommunelov presiserer at finansiell risiko dvs. mulighet for tap av den kapital som er plassert i markedet skal ha hovedfokus.

Avsetjingar og overføring til investeringar

Det er budsjettert med 10 mill. kroner som avsetjing sikringsfond eige-domsskatt, og 39,6 mill. kroner som overføring frå drift til finansiering av investeringar. Overføring til investering er på 22,4 mill. kroner; budsjettert overføring til dekning av investeringar i 2019 som ikkje er brukt, er avsett til fond for dekning av desse investeringar.

Disponering av rekneskapsresultat for 2018 , 53,3 mill. kroner, er avsett til fond i samsvar med kommunestyret sitt vedtak.

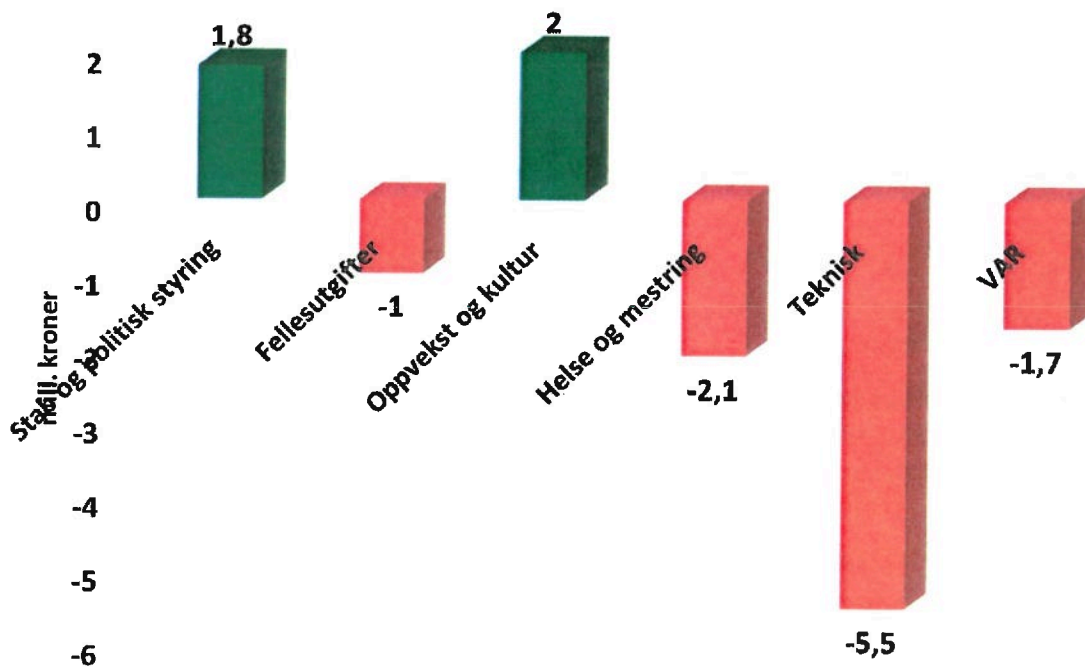
Tabellen nedanfor syner samla oversyn over områdene der rekneskap og justert budsjett for året er teke med; i tillegg til samla budsjettavvik. Budsjettavvik er *før* korrigert for momskompensasjon til områdene; momskompensasjon forbetrar samla resultat med 3,4 mill. kroner for områdene. *Tabellen inkluderer avsetjingar og bruk av fond på områdene.* Samla negativt budsjettavvik med desse føresetnadar er 9 845 000 kroner.

Tenesteområdene

Samla for tenesteområdene

1 B : Tal i 1000 kroner

	Rekneskap	Budsjett	Budsjettavvik
Stab og politisk styring	70235	72172	-1937
Oppvekst og kultur	350025	350845	-820
Helse og mestring	236680	233705	2975
Teknisk	88027	81381	6646
VAR	-22093	-23758	1665
Fellesutgifter	18486	17412	1074
Kyrkja	8502	8260	242
	749862	740017	9845

Samla for tenesteområda er det eit negativt resultat i høve til budsjett på 6,5 mill. kroner etter at områda er blitt kompensert for momskompensasjon. I det etterfylgjande vil dette bli kommentert spesielt frå dei ulike områda. Avviket frå budsjettert resultat er på 0,9 % som må seiast å vera godt innanfor god økonomistyring. Vi ser likevel ei utvikling der resultatområda samla kjem dårlegare ut i forhold til budsjett, samanlikna med dei siste åra.

Momskompensasjon drift var budsjettert med 17 mill. kroner; denne inntektsposten er ikkje budsjettert på tenesteområda, men er generert utifrå dei driftsutgifter resultatområda har, og der momsutgiften er rekneskapsført på tenestene sine budsjettområder. Rekneskapet viser 23 mill. kroner i momskompensasjon frå Staten på drift. Resultatområda er i dei talgrunnlag som er vist ovanfor kompensert med meirinntekter frå inntektsført moms, til dekning av meirutgifter dei har på utgiftsføring av moms.

Resultata for tenesteområda inkluderer all finansiering av drift med fond, og all avsetjing av midler til fond for seinare bruk.

Stab og politisk styring

Ansvar	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Politisk	8 984 771	9 127 581	- 142 811
Stab	61 250 669	63 074 821	- 1 824 152
Samla	70 235 550	72 72 174	-1 936 624

Rekneskapsresultatet for stab og politisk styring viser eit underforbruk på kr 1 930 000, noko betre enn prognose. Dette er resultatet før området blir kompensert med meirinntekter momskompensasjon for å dekkja opp reelle meirutgifter området har på momsutgifter. Etter denne kompensasjon er resultatet rundt 2,1 mill. kroner i underforbruk.

Av mindreforbruket har politisk har eit mindreforbruk på 140 000 kroner. Dette er i hovudsak ubrukte tilleggsøyvingar.

Stab har eit mindreforbruk på 1,8 mill. kroner i hovudsak knytt mot meirinntekter på lærlingar, mindreutgifter på IT i tillegg til at det vart budsjettert med innføring av Office 365 som ikkje vart starta opp i 2019 som planlagt.

Felleskostnader

Regnskap	Budsjett	Avvik
18 486 498	17 412 276	1 074 222

Felleskostnadane har eit meirforbruk på 1 mill. kroner. Dette skuldast pensjonskostnadane til kommunen. Kommunen fekk eit 10 mill. kroner mindre i premieavvik enn budsjettert. Samstundes vekk vi 6,2 mill. kroner meir i overskot frå KLP og reguleringspremien var 1,7 mill. lågare enn budsjett.

Oppvekst og kultur

Rekneskapsresultatet for resultatområdet Oppvekst og Kultur viser eit underforbruk på kr 900 000, noko lågare enn prognose. Dette er resultatet før området blir kompensert med meirinntekter momskompensasjon for å dekkja opp reelle meirutgifter området har på momsutgifter. Etter denne kompensasjon er resultatet rundt 2 mill. kroner i underforbruk.

Ansvar	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Skule	173 185 224	172 024 961	1 160 263
Barnehage	104 623 292	105 932 247	- 1 308 956
Kultur	25 963 755	26 201 866	- 238 111

Barnevern	26 311 409	26 481 698	-	150 289
PPT	6 624 286	6 717 302	-	93 016
Helsestasjon	9 466 184	9 565 898	-	99 714
Kommunalsjef	3 830 882	3 921 015	-	90 133
Totalt	340 925 032	350 844 987	-	919 955

Skule har eit overforbruk på 1,2 mill kroner. Overforbruket skuldast i hovudsak meirutgifter til SFO, Tysvær opplæringscenter og skuleskyss. Meirutgiftene er i stor grad finansiert med vakanse i stillingar og bruk av vikarar.

Barnehage har eit underforbruk på 1,3 mill kroner. Underforbruket skuldast i hovudsak positivt avvik på stillingsbudsjett, bruk av vikarar og tilskott til private barnehagar.

Kultur har eit underforbruk på kr 200 000. Underforbruket er i hovudsak knytt til salsinntekter i badeanlegg og kino.

Barneverntenesta har eit underforbruk på kr 150 000 som skuldast noko høgare utgifter i samband med vikar og kurs, høgare utgifter til tiltak i familien, som blir balansert med underforbruk på tiltak utanfor helmen.

Helsestasjon- og skulehelsetenesta viser eit underforbruk på kr 100 000 og PPT viser eit underforbruk på kr 90 000. Det er ingen spesielle avvik å merke.

Helse og Mestring

Ansvar	Rekneskap	Budsjett	Avvik
«Gamle Aktivitet og Omsorg»	129 854 268	119 361 526	10 492 742
Butiltaka	43 114 084	49 082 706	- 5 968 622
Arbeid og Inkludering	10 313 356	10 222 293	91 063
Seksjon Helse	25 979 424	26 692 993	- 715 369
NAV	6 422 811	7 866 262	- 1 443 451
Legetenestene	15 352 654	12 267 842	3 084 812
Kommunalsjef	5 644 688	8 211 459	- 2 566 771
Totalt	236 680 285	233 705 081	2 975 204

Rekneskapsresultatet for resultatområdet Helse og mestring viser eit overforbruk på 3 000 000, samla klart betre enn prognose. Dette er resultatet før området blir kompensert med meirinntekter momskompensasjon for å dekkja opp reelle meirutgifter området har på momsutgifter. Etter denne kompensasjon er resultatet rundt 2,1 mill. kroner i overforbruk.

Hovudårsak til eit samla betre resultat er vesentlege meirinntekter på ressurskrevjande brukarar enn det prognosane tilsa. Resultata for dei ulike områda er svært sprikande som gjennom

Aktivitet og omsorg har eit meirforbruk på 10,5 mill. kroner. Dette er i hovudsak meirforbruk på lønn. Det er ein auke i fastlønn, overtid og vikarutleige i forhold til budsjettet som utgjør meirforbruket.

Butiltaka har eit mindreforbruk på 5,9 mill. kroner. Det gjeld i hovudsak meirinntekter på ressurskrevjande brukarar og vakanse i stillingar.

Seksjon Helse har eit mindreforbruk på 700 000 kroner som i hovudsak er knytt til mindreforbruk på lønn og meirinntekter på lønnstilskot i forhold til budsjett.

Lege har eit meirforbruk på 3 mill. kroner som følge av at kommunen har drifta Hegren Legesenter delvis frå mars 2019 og heilt frå september 2019. I tillegg har kommunen hatt ein meirkostnad på legevaktsamarbeidet.

Nav har eit underforbruk på 1,4 mill. kroner stor sett knytt til utbetaling av sosialhjelp og mindreforbruk på lønn, knytt mot vikarpostar og vakanse.

Kommunalsjef har eit mindreforbruk som i hovudsak gjeld om ufordelte postar.

Teknisk og VAR

Ansvar	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Brann og førebygging	11 734 885	11 148 584	586 301
Prosjektkontor	488 870	471 262	17 608
Forvaltning	5 854 053	6 408 586	- 554 533
Veg og samferdsel	12 052 047	11 062 501	989 546
Teknisk drift	421 448	444 414	- 22 966
Stuvik camping	117 200	0	117 200
Kommunale bygningar	34 625 791	28 643 011	5 982 780
Reinhald	20 919 286	21 275 138	- 355 852
Kommunalsjef	1 813 243	1 927 495	- 114 252
Sum teknisk ekskl. VAR	88 026 822	81 380 991	- 6 645 831
VAR området	-22 092 627	-23 758 348	- 1 665 721
			-
Totalt	65 934 195	57 622 643	- 8 311 552

For 2019 kom resultatområde Teknisk ut med eit samla overforbruk på 8,3 mill. kroner, noko som er høgare enn prognose. Dette skuldast særleg negativt budsjettavvik innan veg og samferdsel, og kommunale bygg. Det er og eit betydeleg negativt avvik på VAR-området.

Veg og samferdsel har eit overforbruk på ca 1 mill. kroner. Overforbruket skuldast i hovudsak utgifter til vintervedlikehold dvs vaktordning og overtid samt meirutgifter til straum. Kommunale bygg har eit overforbruk på knapt 6 mill. kroner. Av dette utgjør energi dvs straum og naturgass 2,4 mill. kroner. Vedlikehald har eit overforbruk på nesten 0,5 mil.l kroner. Dette skuldast i hovudsak nødvendige HMS-tiltak ved bassengdrift på Tysværtunet og Nedstrand skule. Det er svikt i leigeinntekter på ca 0,8 mill. kroner og samstundes er posten for kommunale avgifter underbudsjettet; dette siste er retta opp i budsjett 2020.

Seksjon Forvaltning har betydeleg svikt i gebyrinntektene, men har mindreutgifter grunna manglande vikar. Seksjonen har mindre utgifter til kjøp av konsulenttenester.

Underskotet på VAR-området skuldast rentebereking.

Investeringane 2019

2 A: Tabell som syner rekneskap og budsjett for investeringar 2019

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019
Investeringar anleggsmidler	165154	168230
Utlån	11272	15000
Aksjekjøp	8853	2500
Avdrag på utlån	5282	5400
Avsett bundne investeringsfond		0
Avsett ubundne investeringsfond	7202	0
Årets finansieringsbehov	197763	191130
Finansiert slik:		
Bruk av lånemidler	92035	130730
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1789	0
Tilskudd til investeringar	600	14600
Kompensasjon merverdiavgift	24591	0
Mottatte avdrag for lån og refusjonar	31179	2500
Andre investeringsinntekter	0	0
Sum ekstern finansiering	150194	147830
Overført fra driftsregnskapet	26110	43300
Bruk av avsetjingar	21458	0
Sum intern finansiering	47568	43300
Sum finansiering	197762	191130

Samla direkte investeringsutgifter er brutto inklusiv moms på 165,1 mill. kroner; i tillegg kjem 32,6 mill. kroner som er utlån, avdrag på lån til utlån og avsetjingar til fond . Sum utgifter er 197,7 mill. kroner som må dekkast opp.

Investeringsrekneskapet er finansiert med 52,9 mill. kroner i hovudsak statstilskott og momskompensasjon. Driftsbudsjettet dekker opp 26,1 mill. kroner, bruk av fond dekker opp 21,5 mill. kroner og mottekne avdrag startlån dekker opp 5,3 mill. kroner. Restsum 92 mill. kroner er dekkast opp med lånemidler.

Det vil alltid vera avvik frå det som er budsjettet til investering, og det som rekneskapet syner. I rekneskapsåret er det gjennomført investeringar der budsjettet er vedteke tidlegare år, og det vil vera investeringar som er budsjettet i 2019 som ikkje er gjennomført i dette regnskapsåret.

Hovudbildet i samband med vurdering av investeringsregnskapet, er korleis det einkilde prosjekt blir gjennomført i forhold til den budsjetttramme som er vedteke for prosjektet; ei ramme som kan vera vedteken i fleire årsbudsjett.

I 2019 er prosjektene med største regnskapsførte utgift:

- VA-prosjekt	27,2 mill. kroner
- Stølsberg/Stegaberg	25,2 mill. kroner
- Driftsbygg Aksdal Næringspark	14,7 mill. kroner
- Frakkagjerd Stadion	5,7 mill. kroner
- Brannstasjon Nedstrand	5,5 mill. kroner

- Led gatelys	4,5 mill. kroner
- Nedstrandstunet ombygg.	3,6 mill. kroner
- Skjoldastraumen kyrkje	<u>2,3 mill. kroner</u>
Sum	88,7 mill. kroner

Investeringsprosjektene vil bli belyst meir i detalj ved framlegging av rekneskap til handsaming i kommunestyret i juni.

Balanserekneskap

Tall 1.000 kroner	Rekneskap		Endring	Prosent
	2019	2018		
Anleggsmidler	3 113 864	2 923 217	190 647	6,5
Omløpsmidler	664 136	597 373	66 763	10,5
Sum eiendeler	3 778 000	3 520 590	257 410	7,2
Egenkapital	-1 017 621	-932 501	-85 120	9,1
Langsiktig gjeld	-2 595 774	-2 427 098	-168 676	6,9
Kortsiktig gjeld	-164 605	-160 991	-3 614	
Sum gjeld og egenkapital	-3 778 000	-3 520 590	-257 410	

Eiendeler

Sum **anleggsmidler** auka med 191 mill. kroner. I hovudsak skuldast auken investering i faste eigedomar og anlegg med 105 mill. kroner, og auke i pensjonsmidlar med 71 mill. kroner. Utlån auka frå 88 mill. kroner til 94 mill. kroner, medan aksjer auka frå 76 mill. kroner til 85 mill. kroner.

Ved årsskiftet var **omløpsmidlar** på 664 mill. kroner, ein auke på 67 mill. kroner. Likvide midlar i form av bankinnskott utgjer av dette 388 mill. kroner som er ein auke på 30 mill. kroner frå 2018, og plassering i bankobligasjonar utgjer 109,5 mill. kroner. Kortsiktige fordringar utgjer 128 mill. kroner, ein auke på 19 mill. kroner frå 2018.

Eigenkapital

Eigenkapitalen har auka med 85 mill. kroner til 1 017,6 mill. kroner frå 2018 til 2019. Auken skuldast auke i kapitalkonto på 65 mill. kroner og i fondskapital med 20 mill. kroner. Kommunens fondsmidler ved årsskiftet er på 282,3 mill. kroner; i tillegg kjem udisponert overskott på 25,6 mill. kroner.

Av **fondsmidlane** utgjer eigedomsskattefond 65 mill. kroner, investerings- og utviklingsfond 65 mill. kroner, sentrumsutviklingsfondet 32 mill. kroner, havbruksfond 15 mill. kroner, rentefond 15 mill. kroner og generelt disposisjonsfond 43 mill. kroner. Ved årsskiftet har kommunen negative sjølvkostfond på vatn, avløp og feiing på 8,7 mill. kroner; negativt fond avløp utgjer av dette 7,6 mill. kroner. Negative fond inneber at kommunen har for låge avgiftssatsar for å oppnå sjølvkost.

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld utgjør 164,6 mill. kroner, i 2018 var kortsiktig gjeld 161 mill. kroner. Leverandørgjeld på 62 mill. kroner, avsette feriepengar på 71 mill. kroner og skuldig skattetrekk/arbeidsgjevaravgift på 40 mill. kroner utgjør storleiken av kortsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld

Samla langsiktig gjeld har auka med 168 mill. kroner til 2 596 mill. kroner. Pensjonsforpliktelser utgjør om lag 50 % = 1298,5 mill. kroner og er ein auke på 71 mill. kroner. Ordinære lån utgjør om lag 50 % = 1 297,3 mill. kroner og er ein auke på 98 mill. kroner frå 2018 til 2019. Ordinære lån har auka vesentleg dei seinaste åra. Målet er likevel å halda nivået på lånegjeld kommunen må dekkja med eigne midlar på stabilt nivå. Dagens rentenivå er svært gunstig; gjennomsnittleg rente ved utløpet av året er 1,92 % som er ein auke frå 1,62 % året før. Det er i 2019 gjort nokre fleire rentebindingar opp mot 5 år. Nesten 100 % av lånegjelda er bundet med fast rente, men 58 % = 753 mill. kroner er binding under 1 år, og 42 % = 546 mill. kroner er binding over 1 år. Gjennomsnittleg rentebindingstid er 1,6 år ved årsskiftet; tilsvarande i fjor var 1,37 år.

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen, differansen mellom omløpsmidlar og kortsiktig gjeld er på 499 mill. kroner; tilsvarande året før var 440 mill. kroner. Arbeidskapitalen korrigerert for premieavvik, ubrukte lånemidlar og bundne fond er 267 mill. kroner eller 23 % av sum driftsinntekter. Dette er ein høg arbeidskapital og arbeidskapitalen er stabil. Tilsvarande i 2018 var 251 mill. kroner og 23 % av sum driftsinntekter.

Likviditetsgrad

Likviditetsgrad viser forholdet mellom omløpsmidlar og kortsiktig gjeld. I Tysvær er forholdstalet her 4 før korrigeringar gjort under arbeidskapitalen, tilsvarande i 2018 var 3,6. Likviditeten er svært god.

Andre lovbestemte krav til innhald i årsberetning :

Likestilling og diskriminering

Tysvær kommune har likestilling, likebehandling og antidiskriminering som viktige prinsipp. Tysvær kommune sin organisasjonspolitikk understrekar at likestilling handlar om like vilkår og potensiale uavhengig av kjønn, etnisk identitet, religion, sosial status, seksuell legning, alder og funksjonsnivå. I dei lønnspolitiske retningslinjene for Tysvær kommune står det at lønnspolitikken skal syte for likestilling mellom kvinner og menn i tråd med gjeldande avtalar, jf. HA §7 og HTA kap.3.2 og Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) §34.

Likestilling handlar mellom anna om å ha ein jobb å leva av. Det er oftast kvinner som arbeider deltid, og som har ein uforutsigbar og utrygg økonomisk situasjon der ein ikkje har dei same mulighetene som dei som jobbar heiltid.

Kommunestyret vedtok 12.februar i 2019 at Tysvær kommune skal jobba aktivt for å bli ein heiltidskommune.

1. Tysvær kommune definerer heiltid som 100% stilling.
2. Tysvær kommune skal ha 80% gjennomsnittlig stillingsstørrelse innen 2022.
3. Det skal arbeidast for dei mest optimale arbeidstidsordningane for brukarar og tilsette. Det blir jobba systematisk med heiltidskulturarbeidet i Tysvær kommune.

I tabellen her ser ein status for Tysvær kommune pr. 15. desember 2019. Denne viser at ein har ein lang veg å gå for å oppnå heiltid.

2019	Ant. Ans.	Ant. Heltidsstillinger	Andel heltidsstillinger	Gj.snittlig stillingsstørrelse
Administrasjon	57	41	67,2 %	89,5 %
Undervisning	349	176	40,8 %	80,0 %
Barnehager	174	73	38,2 %	81,5 %
Helse/Omsorg	497	127	22,6 %	69,0 %
Samferdsel og teknikk	93	36	35,3 %	56,2 %
Annet	54	11	18,3 %	55,3 %
Totalt	1 171	464	33,0 %	76,6 %

Det har vore ei god utvikling frå 2019 til 2019 på gjennomsnittleg stillingsstørrelse frå 66% - 76,6%. Andelen heiltidsstillingar er framleis låg på 33%. For å kunne definera kommunen som ein heiltidskommune må andelen heiltidsstillingar vera over 50%

Når det gjeld universell utforming har alle resultatområde ansvar for dette utifrå tenesta sitt lovverk. Dette gjeld i både planarbeid og i tenesteproduksjon. Kommunalt råd for menneske med nedsett funksjonsevne har uttalerett i saker som har med universell utforming og gjera, og kan påpeika manglar og behov.

Internkontroll

Kommunen innførte elektronisk internkontroll i 2013. Systemet heiter Risk Manager og er det same systemet som fleire av kommunane på Haugalandet har

Interkontrollen er rådmannens sitt verktøy for å oppfylle krav i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 23:

"Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll".

I kvalitetshandboka står det at «Målet med kvalitetssystemet er at alle medarbeidarar skal kunne utføre sine arbeidsoppgaver i henhold til avtalt nivå, metode, standard og kvalitet».

Kvalitetssystemet har også ein avviksmodule. Denne er ein del av internkontrollen. Det blir jobba kontinuerlig med å implementera ein kultur og halding til at avvik er ein viktig del av forbetningsarbeidet i kommunen.

Etikk

Tysvær kommune har etisk regelement som er gjeldande både for politikarar og tilsette. Reglementet blei revidert og vedteke i kommunestyre i 2014.

Etiske retningslinjer er eit hjelpemiddel for dei tilsette når dei er på jobb, og for dei folkevalde i utøvinga av vervet sitt. Dei bygger på gjeldande lover og forskrifter, og kjem ikkje i tillegg.

Formålet med Tysvær kommune sine etiske retningslinjer er å sikra god etisk praksis og definera felles standard for tilsette og folkevalde i Tysvær kommune. Som forvaltarar av samfunnets fellessgoder, og utøving av makt og myndighet blir det stilt spesielt høge krav til folkevalde og tilsette. Derfor skal retningslinjene skal bevisstgjera og oppfordra til etisk refleksjon. Det står i retningslinjene at det skal sikrast god etisk refleksjonskompetanse på alle nivå i kommunen.

I resultatområde Aktivitet og omsorg er alle leiarane pålagt etikkrettleiarkurs. Det er jamnelege refleksjonsgrupper i alle avdelingar i denne tenesta. Det blir gjennomført etisk refleksjon i andre tenester også. Det vil vera nødvendig å innføra systematisk etisk refleksjon som ein del av drifta i alle tenester. Nye politikarar har etisk reglement som ein del av politikaropplæringa.

I Tysvær kommune sine medarbeidarverdiar er ein av verdiane OPEN.

Med OPEN meiner vi at leiarar og medarbeidarar ...

- bidrar til gjennomsiklige og opne prosessar
- er serviceorienterte og profesjonelle i møte med andre
- søker og deler relevant informasjon og kunnskap for å sikre gode prosessar
- bygger ein kultur der vi er ærlege med kvarandre

Denne medarbeidarverdien og dei andre; RAUS, MODIG og ANSVARLEG bygger opp under det etiske reglementet. Det blir jobba med medarbeidarverdiene på alle nivå i kommunen.

I løpet av 2019 har det vore utarbeida målkart i Tysvær kommune. Måla som er sette har etisk reglement og medarbeidarverdiene som fundament.

Økonomisk utvikling og perspektiver

Rådmannen pekar i forordet på at også 2019 kom ut med eit svært godt resultat, og nok eingong eit resultat som var svært mykje betre enn budsjett. Er det dårleg budsjettering som er grunnen? Er dei gode resultatene vi no ser, grunnlag for å regulere framtidige budsjett med? Det vil alltid vera viktig å gjera gode analysar når resultatet er på plass. Rådmannen sin vurdering er at dei meirinntektene primært som vi ser i 2019, må vurderast å vera av eingongs karakter. Det er ikkje grunnlag for å seia at dette resultatet gjer økonomisk handlefridom fram i tid betre.

Det er viktig i all økonomisk planlegging å tenkja langt fram i tid. Rådmannen vil her peika på nokre sentrale punkter som kan gi, og for nokre også med visse, vil gi økonomiske utfordringar som kommunen må dekkja opp. Dei seinare økonomiplanane har peika på at kommunen må innretta seg for eit inntektsgrunnlag for «normalinntektskommunen». I dag har Tysvær inntekter som er mykje høgare enn normalinntektskommunen. Men det er klart uvisse til om vi blir normalinntektskommune; evt. når vi blir det og kva risiko kommunen har når vi evt. har eit anna inntektsgrunnlag.

Rådmannen vil oppsummert peika på nokre punkter som kommunen i framtidig økonomistyring må ha stort fokus på:

- Eigedomsskatt med mulege konsekvensar av lovendingar og rettstvistar
 - 17 % av inntektsgrunnlaget (190 mill. kroner) for det utgiftsnivå vi har, ligg i desse inntekter
 - Kommunen må innan 2025 ha gjort vedtak om eigedomsskatt på næringsverksemdar, for ikkje å mista 10 mill. kroner årleg frå 2026.
 - Demografiutviklingen vi med sikkerhet får om svært få år med fleire eldre;
 - Dette krev investeringar og driftsendringar
 - Det må skapast økonomisk grunnlag for å møte tunge investeringar i åra som kjem på fleire av tenesteområda, men spesielt innanfor skule – og omsorgsområdet.
 - Lånesiden – Renteeksponert gjeld: Det går bra nå med eit svært gunstig rentenivå – men det kan gi utfordringar på sikt.
 - Framtidige økonomiplanar bør innarbeida større nedbetaling av lånegjeld
 - Pensjonskostnader – vesentleg vekst dei 2 siste åra, og i budsjett 2020
 - Innsparingsprogram – vil måtta ha stort fokus framover når kommunen i enda større grad må innpassa drift inn mot eit redusert inntektsnivå.
 - Klima – og miljøutfordringar – konsekvens for drift og investering dei neste åra.
- Punkta foran har rådmannen i ulike samanhengar peika på som utfordringar. I sluttarbeidet med årsberetninga som legges fram 31/3, er det komen til ein svært stor utfordring. Korona-viruset sine verknader på kommunal økonomisk planlegging på kort og lang sikt, var på ingen måte føresett. Det uføresette her vil setja store krav til kommunen i vidare arbeid. Og det vil utvilsomt gjera at kommunen sine planar, reglementer og strategiar må omarbeidast på mange områder. Eit svært sentralt punkt er her at finansområdet fungerer godt i Norge og i verden; ein ikkje-fungerande marknad her vil kunna ha store negative konsekvensar for kommunen, ved at det skal gjerast fleire refinansieringar av lån dette året, og ved at vi har kontroll på at likviditeten i bank og bankobligasjonar er sikra.

Tysvær Kommune har likevel eit svært godt utgangspunkt med det økonomiske grunnlaget kommunen har, for å møte dei utfordringar som er peika på i dette kapitlet, der omstilling vil vera eit nøkkelord. Og nå også spesielt inn mot økonomiske konsekvensar av pågåande virus-situasjon.

Det er i gode tider vi må leggja grunnlaget for omstilling; og Tysvær var framleis inne i gode tider ved inngangen til eit nytt budsjettår 2020. Men det viser seg som ein stor sanning med pågåande Corona-utfordringar; det er krevjande å planleggja for det uføresette.

Sigurd Eikje
Rådmann

Sigurd Eikje

Tor Leif Helgesen
Økonomisjef

Tor Leif Helgesen

Økonomiske oversikter

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2019

15.04.2020

Økonomisk oversikt - drift

Regnskap

Reg. budsjett

Oppr.budsjett

Regnskap i fjor

Driftsinntekter

Brukerbetalingar	37.159.019,48	36.904.982,00	35.639.436,00	33.583.144,51
Andre salgs- og leieinntekter	75.085.779,78	75.714.687,00	71.152.613,00	65.269.840,55
Overføringer med krav til motytelse	152.446.979,48	133.941.470,63	69.220.772,00	139.534.867,31
Rammetilskudd	341.150.790,00	337.500.000,00	337.500.000,00	321.822.657,00
Andre statlige overføringer	54.649.454,02	53.736.259,00	16.000.544,00	39.740.777,21
Andre overføringer	55.717,27	30.000,00	0,00	5.550,00
Skatt på inntekt og formue	303.352.186,01	289.000.000,00	289.000.000,00	296.653.507,27
Eiendomsskatt	185.517.007,70	189.500.000,00	189.500.000,00	190.926.540,00
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	1.149.416.933,74	1.116.327.398,63	1.008.013.365,00	1.087.536.883,85

Driftsutgifter

Lønnsutgifter	593.886.902,75	595.373.981,13	537.107.936,00	567.175.317,33
Sosiale utgifter	150.073.341,11	150.380.418,78	146.374.968,00	146.278.686,99
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	129.317.843,96	110.840.870,24	99.925.336,00	120.589.935,64
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	87.877.469,54	86.609.113,00	80.602.977,00	75.402.422,28
Overføringer	110.927.065,20	107.046.992,23	70.204.139,00	60.635.440,10
Avskrivninger	58.898.091,00	57.548.590,00	12.105.000,00	49.663.525,00
Fordeelte utgifter	-4.895.174,45	-5.442.328,00	-5.303.530,00	-4.566.370,51
Sum driftsutgifter	1.126.085.539,11	1.102.357.637,38	941.016.826,00	1.015.178.956,83

Brutto driftsresultat

23.331.394,63 **13.969.761,25** **66.996.539,00** **72.357.927,02**

Finansinntekter

Renteinntekter og utbytte	33.845.564,88	18.100.000,00	18.100.000,00	19.874.486,69
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	18.990,00
Mottatte avdrag på utlån	0,00	0,00	2.500.000,00	3.000,00
Sum eksterne finansinntekter	33.845.564,88	18.100.000,00	20.600.000,00	19.896.476,69

Finansutgifter

Renteutgifter og låneomkostninger	23.457.635,66	24.502.954,00	24.500.000,00	18.096.855,70
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	32.066.670,00	31.600.000,00	37.000.000,00	28.666.670,00
Utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	55.524.305,66	56.102.954,00	61.500.000,00	46.763.525,70

Resultat eksterne finanstransaksjoner

-21.678.740,78 **-38.002.954,00** **-40.900.000,00** **-26.867.049,01**

Motpost avskrivninger	58.898.091,00	57.548.590,00	12.105.000,00	49.663.525,00
Netto driftsresultat	60.550.744,85	33.515.397,25	38.201.539,00	95.154.403,01

Interne finanstransaksjoner

Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	53.337.589,18	53.337.589,18	0,00	34.836.386,42
Bruk av disposisjonsfond	23.817.847,50	21.755.335,75	7.135.000,00	10.253.548,54
Bruk av bundne fond	6.095.893,53	8.272.523,00	4.744.818,00	16.137.063,51
Sum bruk av avsetninger	83.251.330,21	83.365.447,93	11.879.818,00	61.226.998,47

Overført til investeringsregnskapet	26.110.200,33	43.700.000,00	39.600.000,00	19.017.729,04
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	83.835.920,18	65.920.089,18	10.481.016,00	78.395.808,67
Avsatt til bundne fond	8.273.768,81	7.260.756,00	341,00	5.630.274,59
Sum avsetninger	118.219.889,32	116.880.845,18	50.081.357,00	103.043.812,30

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk

25.582.185,74 **0,00** **0,00** **53.337.589,18**

Økonomiske oversikter

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2019

Økonomisk oversikt - investering

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	15.04.2020 Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1.788.923,00	0,00	0,00	30.898.813,00
Andre salgsinntekter	0,00	0,00	0,00	242.551,00
Overføringer med krav til motytelse	25.894.259,39	0,00	0,00	23.314.927,10
Kompensasjon for merverdiavgift	24.590.974,69	0,00	0,00	25.030.667,22
Støtligge overføringer	600.000,00	0,00	0,00	1.853.186,00
Andre overføringer	0,00	14.600.000,00	14.600.000,00	1.052.440,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	119.313,87
Sum inntekter	52.874.157,08	14.600.000,00	14.600.000,00	82.511.898,19
Utgifter				
Lønnsutgifter	5.663.436,88	7.350.000,00	7.350.000,00	4.213.514,97
Sosiale utgifter	1.419.979,67	0,00	0,00	1.093.586,23
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	132.761.125,69	160.880.000,00	160.080.000,00	133.080.890,91
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	70.244,80	0,00	0,00	22.042.525,20
Overføringer	25.234.324,25	0,00	0,00	25.246.655,88
Renteutgifter og omkostninger	5.095,12	0,00	0,00	11.623,63
Fordeelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	165.154.206,41	168.230.000,00	167.430.000,00	185.688.796,82
Finansransaksjoner				
Avdrag på lån	5.281.649,00	5.400.000,00	0,00	5.329.056,00
Utlån	11.271.759,00	15.000.000,00	15.000.000,00	29.263.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	8.853.181,00	2.500.000,00	2.500.000,00	23.355.289,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	4.750.734,00	0,00	0,00	32.901.077,95
Avsatt til bundne investeringsfond	2.451.525,76	0,00	0,00	5.140.827,90
Sum finansieringstransaksjoner	32.608.848,76	22.900.000,00	17.500.000,00	95.989.250,85
Finansieringsbehov	144.888.898,09	176.530.000,00	170.330.000,00	199.166.149,48
Dekket slik:				
Bruk av lån	92.035.616,00	130.730.000,00	130.730.000,00	94.392.752,31
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	75.000,00
Mottatte avdrag på utlån	5.285.047,76	2.500.000,00	0,00	46.212.513,44
Overført fra driftsregnskapet	26.110.200,33	43.300.000,00	39.600.000,00	19.017.729,04
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	14.176.420,00	0,00	0,00	16.987.144,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	7.281.614,00	0,00	0,00	16.508.967,00
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	5.972.043,69
Sum finansiering	144.888.898,09	176.530.000,00	170.330.000,00	199.166.149,48
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Økonomiske oversikter

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2019

15.04.2020

Oversikt - balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	3.113.863.961,27	2.923.217.377,03
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1.788.249.195,01	1.686.596.381,01
Utstyr, maskiner og transportmidler	27.617.316,36	24.689.568,36
Utlån	94.238.398,90	88.251.687,66
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	84.717.094,00	75.863.913,00
Pensjonsmidler	1.119.041.957,00	1.047.815.827,00
Omløpsmidler	664.136.175,31	597.373.542,51
Herav:		
Kortsiktige fordringer	120.117.049,83	101.569.753,66
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	46.598.747,30	31.971.185,30
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	109.507.065,00	105.924.340,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	387.913.313,18	357.908.263,55
SUM EIENDELER	3.778.000.136,58	3.520.590.919,54
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	1.017.621.414,78	932.501.751,26
Herav:		
Disposisjonsfond	235.225.718,68	189.392.886,00
Bundne driftsfond	5.793.906,09	3.616.030,81
Ubundne investeringsfond	27.662.583,50	30.184.643,50
Bundne investeringsfond	13.676.828,34	11.225.302,58
Regnskapsmessig mindreforbruk	25.582.185,74	53.337.589,18
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto	702.027.585,30	637.092.692,06
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-904,00	-904,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	7.653.511,13	7.653.511,13
Langsiktig gjeld	2.595.774.004,00	2.427.097.929,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1.298.471.469,00	1.227.447.075,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	1.297.302.535,00	1.199.650.854,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	164.604.717,80	160.991.239,28
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	164.604.717,80	160.991.239,28
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3.778.000.136,58	3.520.590.919,54
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	181.518.561,64	138.554.177,64
Herav:		
Ubrukte lånemidler	181.518.561,64	138.554.177,64
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-181.518.561,64	-138.554.177,64

Tysvær kommune 15. april 2020

.....
Sigurd Eikje
Rådmann

.....
Tor Leif Helgesen
Økonomisjef

Rekneskapsskjema 1 A

Inntektsoversyn med fordeling

(tal i 1000 kroner)

	Budsjett	Rekneskap	Rekneskap
	2 019	2 019	2 018
Skatt på inntekt og formue	289 000	303 352	296 654
Rammetilskott - inntekstj.	32 000	28 104	23 781
Rammetilskott - innb.tilskudd	273 000	302 187	262 955
Rammetilskott utgiftsutjamning	30 000		29 646
Eigedomsskatt (netto)	181 400	175 411	183 133
Skjønnsmidler (netto)	2 500	10 860	5 241
Mømskompensasjon drift	17 000	22 994	20 466
Havbruksfondet	-	1 153	14 976
Sum frie disponible inntekter	824 900	844 061	836 852
	1 087 537	1 087 537	
	(262 637)	(243 476)	
Renteinntekter og utbytte	17 100	32 828	18 852
Rente - og avdragkompensasjon *	7 000	6 625	6 141
Renteutgifter	(24 787)	(24 182)	(18 235)
Avdrag på lån	(31 600)	(32 067)	(28 667)
Netto finansutgifter	(32 287)	(16 796)	(21 909)
Dekning tidl. års underskott			
Avsett bundne fond			
Avsatt disposisjonsfond	(63 433)	(80 291)	(77 049)
Bruk av tidl.års overskott	53 338	53 338	34 836
Bruk av bundne fond			
Bruk av ubundne fond			
Netto avsetjinger	(10 095)	(26 953)	(42 213)
Overført investeringar fra drift	(42 500)	(24 866)	(18 544)
Til fordeling	740 018	775 446	754 186
Overskott		(25 582)	(53 338)
Avsatt tap på fordringar			
Sum fordelt til resultatområder	740 018	749 864	700 848

* Statstilskott rentekomp + startlån renter og husleie Meny

Rekneskapsskjema 1 B

Netto rammer resultat - områdene (tal i 1000 kroner)

	Budsjett 2019	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018
Til fordeling resultatområder (fra budsjett skjema 1 A)	740018	749864	700322
Fordelt slik:			
Stab og politisk styring	72172	70235	61851
Fellesutgifter	17412	350025	21424
Oppvekst og kultur	350845	236680	
Helse og mestring	233705	88027	
Teknisk	81381	-22093	80685
VAR	-23758	18486	-23006
Kyrkjeleg Fellesråd	8260	8502	8709
Resultatområdet barnehage			98260
Resultatområdet skule			169073
Resultatområdet aktivitet og omsorg			118873
Resultatområdet helse og førebygging			139984
Resultatområdet kultur			24995
Sum fordelt resultatområder	740017	749862	700848

Rekneskapsskjema 2 A

Investeringar med finansiering (tal i 1000 kroner)

	Budsjett 2019	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018
Investeringar anleggsmidler	168 230	165 154	185 689
Utlån	15 000	11 272	29 263
Aksjekjøp	2 500	8 853	23 355
Avdrag på utlån	5 400	5 282	5 329
Avsett bundne investeringsfond	-	-	5 141
Avsett ubundne investeringsfond	-	7 202	32 901
Årets finansieringsbehov	191 130	197 763	281 678
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	130 730	92 035	94 393
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	1 789	30 974
Tilskudd til investeringar	14 600	600	2 906
Kompensasjon merverdiavgift	-	24 591	25 031
Mottatte avdrag for lån og refusjonar	2 500	31 179	69 527
Andre investeringsinntekter	-	-	362
Sum ekstern finansiering	147 830	150 194	223 193
Overført fra driftsregnskapet	43 300	26 110	19 018
Bruk av avsetjingar	-	21 458	39 468
Sum intern finansiering	43 300	47 568	58 486
Sum finansiering	191 130	197 762	281 679

Regnskapsprinsipp og vurderingsreglar

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midlar som er tilgjengelege i året, og anvendelsen av desse. Inntekter og utgifter skal plasserast i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens verksemd skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året anten dei er betalt eller ikkje.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Organisering av kommunen si verksemd

Den samla verksemda til kommunen er i hovudsak organisert innanfor kommunens ordinære organisasjon, med unntak av renovasjon, legevakt og brannvesen. Renovasjon og brannvesen vert drevet gjennom interkommunale selskap og legevakta vert kjøpt av Haugesund kommune. Dei interkommunale selskapa avlegg eigne sjølvstendige rekneskap, og legevakta vert ført som ein del av Haugesund kommune.

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanserekneskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidlar	664 136 175	597 373 543	
2.3 Kortsiktig gjeld	164 604 717	160 991 239	
Arbeidskapital	499 531 458	436 382 304	63 149 154

Drifts- og investeringsrekneskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midlar :		
Inntekter driftsrekneskap	1 149 416 934	
Inntekter investeringsrekneskap	52 874 157	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjoner	131 166 229	
Sum anskaffelse av midlar	1 333 457 319	1 333 457 319
Anvendelse av midlar :		
Utgifter driftsrekneskap	1 067 187 448	
Utgifter investeringsrekneskap	165 149 111	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	80 935 990	
Sum anvendelse av midlar	1 313 272 549	1 313 272 549
Anskaffelse - anvendelse av midlar		20 184 770
Endring ubrukte lånemidlar (økning +/-reduksjon-)	42 964 384	42 964 384
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsrekneskap		63 149 154
Endring arbeidskapital i balansen		63 149 154
Differanse		0

Note 2 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjering	Godtgjering for andre verv	Tilleggs-godtgjeromg	Natural- ytingar
Rådmann	1 238 400	0		163 992
Ordfører	1 086 896	0	0	0

Note 3 Godtgjering til revisor

Revisor for kommunen er KPMG. Samla godtgjeringar til revisor utgjør 478 203 kroner. Av dette er 172 293 kroner for revisjon og 305 910 kroner for forvaltningsrevisjon. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note 4 Pensjonsforpliktingar

Generelt om pensjonsordningane i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordningar i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrar ytelsesbasert pensjon for ansatte.

Pensjonsordningen omfattar alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrar alders- og uførepensjon med samla pensjonsnivå på 66% saman med folketrygda. Pensjonane vert samordna med utbetaling frå NAV.

Premiefond

Premiefondet er eit fond for tilbakeført premie og overskot. Eventuelle midlar på premiefondet kan bare brukast til framtidig premiebetaling. Premiefondet framgår ikkje av kommunerekneskapet, men bruk av fondet reduserar faktisk betalte pensjonspremiar.

	2019	2018
Innestående på premiefond 01.01.	167 902	94 005
Tilført premiefondet i løpet av året	8 840 264	13 468 797
Bruk av premiefondet i løpet av året	8 896 675	13 394 900
Innestående på premiefond 31.12.	111 491	167 902

Rekneskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsrekneskapsforskrifta skal driftsrekneskapen belastast med pensjonskostnader som er beregna ut frå langsiktige forutsetningar om avkastning, lønnsvekst og G-regulering.

Pensjonskostnadane vert beregna på ein annan måte enn pensjonspremien som vert betalt til pensjonsordninga, og det vil difor normalt vera forskjell mellom desse to størrelsane. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregna pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsførast i driftsrekneskapet. Premieavviket vert tilbakeført igjen med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller seinare, med 1/10 per år for premieavvik oppstått frå 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått frå 2002 til 2010.

Bestemmelsane innber også at beregna pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidlar og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetningar for berekning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventa avkastning pensjonsmidlar	4,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventa årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventa årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %

Spesifikasjon av samla pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktingar og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		2019	2018
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	62 154 187	61 336 866
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforplikting	49 249 602	46 452 960
	Forventa avkastning på pensjonsmidlane	-46 349 239	-43 801 539
	Adminstrasjonskostnad	3 370 088	3 876 201
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	68 424 638	67 864 488
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	86 704 316	76 580 312
C	Årets premieavvik (B-A)	18 279 678	8 715 824

Pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar		2019	2018
Netto pensjonsforpliktingar pr. 31.12.		157 147 438	157 433 173
	Brutto pensjonsforpliktingar	1 276 189 395	1 205 249 000
	Pensjonsmidlar	1 119 041 957	1 047 815 827

Akkumulert premieavvik		2019	2018
Sum gjenståande premieavvik tidligare år (pr. 01.01.)		27 932 669	23 949 304
Årets premieavvik		18 279 688	8 189 792
Sum amortisert premieavvik dette året		5 459 728	4 206 427
Akkumulert premieavvik pr. 31.12		40 752 629	27 932 669
Arbeidsgjeveravgift av akkumulert premieavvik		5 746 121	3 938 506
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift		46 498 750	31 871 175

Note 5 Anleggsmidlar

	IT-utstyr, kontor- maskinar	Anleggs- maskinar mv.	Brannbilar, tekniske anlegg	Boligar, skolar, vegar	Adm.bygg sjukeheim mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2019	24 581	8 185	340 034	802 141	360 391	175 953	1 711 285
Årets tilgang	16 947	645	32 680	71 872	37 649	5 357	165 150
Årets avgang	-3					-1 669	-1 672
Anskaffelseskost 31.12.2019	41 525	8 830	372 714	874 013	398 040	179 641	1 874 763
Årets avskrivningar	4 988	1 142	12 882	28 986	10 900		58 898
Bokført verdi pr 31.12.2019	36 537	7 688	359 837	845 027	387 140	179 641	1 815 865
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 6 Aksjer og andeler i varig eige

Selskapets navn	Balanse nr	Eigarandel	Marknads- verdi	Balanseført verdi 31.12.2019	Balanseført verdi 01.01.2019
KLP eigenkapitalinnskot	22141001	*	kr -	kr 25 897 750	kr 23 493 800
A/L Biblioteksentralen	22170001			kr 1 500	kr 1 500
AS Haugaland Industrier	22170002	5,1 %		kr 15 500	kr 15 500
Haukelivegen	22170004	2,2 %		kr 13 500	kr 13 500
A/S Tysvær Bygdablad	22170008	7,3 %		kr 6 000	kr 6 000
Haugaland Kraft	22170011	9,8 %		kr 26 045 231	kr 19 600 000
Karmsund Havnevesen	22170013	7,7 %		kr 100 000	kr 100 000
Norsk Bane AS	22170015	0,2 %		kr 40 200	kr 40 200
Haugaland Vekst	22170017	9,1 %		kr 100 000	kr 100 000
HIM	22170018	17,0 %		kr 30 300	kr 30 300
Haugalandsmuseene	22170019	12,0 %		kr 43 600	kr 26 400
Miro AS	22170020	16,0 %		kr 26 400	kr 26 400
Destinasjon Haugesund & Haugalandet	22170021	19,8 %		kr 650 000	kr 650 000
Tysvær Arena	22170026	97,4 %		kr 2 495 149	kr 2 495 149
Odda Vegfinans	22170027	4,0 %		kr 10 000	kr 10 000
Aksdal Næringspark	22170028	40,0 %		kr 8 000 000	kr 8 000 000
HIL-Hallen	22170029	5,0 %		kr 5 350	kr 5 350
Storhall Karmøy AS	22170030	5,0 %		kr 1 500	kr 1 500
Haugaland Brann IKS	22170031	9,5 %		kr 481 000	kr 481 000
Aksdal Senter A/S	22170035	39,1 %		kr 39 114	kr 39 114
Hordfast AS	22170036	0,0 %		kr 100 000	kr 100 000
Arquebus - Haugalandsmuseet	22170038	0,0 %		kr -	kr 13 200
Haugaland Næringspark AS	22170039	10,9 %		kr 20 615 000	kr 20 615 000
Sum			kr -	kr 84 717 094	kr 75 863 913

Note 7 Salg av finansielle anleggsmidler

Tysvær Kommune har ikkje solgt aksjepostar i 2019. Kommunens aksjepost i Arquebus på 13200 kroner (22170038) er imidlertid overført til Aksjepost Haugalandsmuseene (22170019)

Note 8 Tap på utlån og forskutteringar

Det er ikkje konkrete tap på utlån og forskutteringar

Oversyn utlåna pr. 31/12-2019:

Utlånt til	Samlet utestående	Tap på hovudstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Boligsosiale formål (startlån)	kr 60 897 203	kr -	kr -	kr -
Haugaland Kraft	kr 15 631 196	kr -	kr -	kr -
Bygdehuset Nedstrand	kr 350 000			kr -
Haugaland Næringspark	kr 17 360 000	kr -		kr -
Sum	kr 94 238 399	kr -	kr -	kr -

Bygdehus Nedstrand har stått som utlån uten renteføring/avdrag i 25 - 30 år. Summen blir vurdert for utgiftsføring i 2020

Note 9 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2019	01.01.2019	Neste års avdrag	Gj.sn. løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	1 227 500	1 124 566	37 000	35
Obligasjonslån	0	0	0	0
Sertifikatlån	0	0	0	0
Husbanklån	72 002	77 284	2 500	14
Finansielle leieavtaler	0	0	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	1 299 502	1 201 850	39 500	
Herav sjølvfinansierende gjeld	650 000	600 000		
Langsiktig gjeld i særregnskap	0	0		
Sum bokført langsiktig gjeld i særregnskap	0	0		
Kommunens samlede eksterne lånegjeld	1 299 502	1 201 850		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingingar	Langs.gjeld 31.12.2019	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	752 000	
Langsiktig gjeld med flytande rente :	547 500	
	1 299 500	1,92 %

Lån med flytande rente er her definert som lån med løpetid under 1 år. Gjennomsnittleg rente på låna har auka frå 1,62 % til 1,92 %. Gjennomsnittleg rentebindingstid er 1,6 år; aukande frå 1,37 år.

Note 10 Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikrast i samsvar med gjeldande reglement for finans- og gjeldsforvaltninga. Det er ingen bestemmelser i dagens reglement for sikring av rente. Fordeling inn mot lån med fast rente og lengre bindingstid blir løpande vurdert. Det er i 2019 inngått fleire låneavtaler med lengre bindingstid; i hovudsak 5 år

Tysvær Kommune bruker ikkje rentesikring på sine lån pr. 31/12 2019

Note 11 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringar i varige driftsmidlar

Kommunen bereknar minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7,

Forholdet mellom betalte avdrag og minimumsavdrag	2019	2018
Utgiftsførte avdrag i driftsrekneskapet	32 066	28 666
Berekna minimumsavdrag	-37 764	28 551
Avvik	-5 698	115

Minsteavdrag vert berekna slik:

Kommunens lånegjeld dividert med verdi av kommunen sine faste eigedomar multipisert med avskrivningar gjennomført i rekneskapsåret. Berekinga tek ikkje omsyn til at kommunen har vesentlege unytta lånemidlar (185 mill. kroner) som skulle vore investert i nye faste eigedomar.

Det er relativt stort avvik mellom berekna minimumsavdrag og utgiftsførte avdrag.

Auken er stor mellom 2018 og 2019, m.a. ved at avskrivningane har auka vesentleg frå 2018 til 2019. Dette skjer med bakgrunn i endringar av berekningsgrunnlag. Avviket vil vera vesentleg mindre, hensyntatt at unytta lånemidlar ikkje er investert i fast eigedom ennå. Men dette ligger ikkje inne i vedlagt bereking av minste frådraget.

Økonomiplan 2020 - 2023 har auke i avdrag; avdrag må aukast vesentleg meir ved neste vedtak av budsjett/øk.plan. Ved handsaming av rekneskap 2019 vil det bli tilrådd større avsetjing til avdrag for 2020.

Avdrag på lån til vidare utlån og forskotteringar

Mottatte avdrag på vidareutlån og forskotteringar skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikkje er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2019	2018
Mottatte avdrag på startlån	5 286	8 238
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	5 282	5 329
Avsetning til/bruk av avdragsfond	2 452	-831
Saldo avdragsfond 31.12.	13 677	11 225

Saldo avdragsfond 31.12 er ekstraordinære innbetalte avdrag fra låntakerne. Midlane er blitt sett på bunde fond, og lånt ut igjen til andre låntakere. Nye opptak av lån er blitt vurdert ift. gjenverane fondsmidlar; låneopptaket er blitt vurdert inn på kor mykje midlar som står på fond for vidare utlån.

Frå 2020 har kommunene ein generell adgang til å reutlåne startlån som vert nedbetalt ekstraordinært. Husbanken kreve at innbetalingar på startlån til kommunen ikkje kan nyttast til andre formål.

Note 12 Kommunens garantiansvar

Gitt overfor - navn	Garantiramme	Garantiansvar per		Utløper dato
		31.12.2019	31.12.2018	
HIM IKS	kr 35 600 000	kr 7 509 995	kr 7 620 677	
Karmsund Havn IKS	kr 61 520 000	kr 49 974 121	kr 40 034 301	
Skjoldhallen	kr 5 000 000	kr 5 000 000	kr 5 000 000	25.01.2037
Sum garantiansvar	kr 102 120 000	kr 62 484 116	kr 52 654 978	

Merknader:

- 1) Tysvær kommunes garantiansvar overfor HIM IKS er andel av folketall multiplisert med lånegjeld.
- 2) Tysvær kommunes garantiansvar overfor Karmsund Havn IKS er eierandel multiplisert med lånegjeld.

Note 13 Finansielle eigendelar og forpliktingar til virkelig verdi

Markedsbaserte finansielle omløpsmidlar

Aktivklasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Balanseførtverdi	Resultatførtverdiendring	Durasjon
Rentepapirer fond	§ 4	1 700 000	2 083 103	2 083 103	32 538	-
Obligasjoner bank	§ 4	107 106 000	107 423 963	107 423 963	2 369 273	-
		108 806 000	109 507 066	109 507 066	2 401 811	-

Note: Ved inngangen av året var det plassert 105,9 mill. kroner i bankobligasjoner/fond. Denne er auka til 109,5 mill. kroner ved slutten av året. Dette er ei løpende vurdering ift. mulig rentegevinst ved å plassere i bankobligasjoner, sett opp mot direkte bankinnskott. Resultatvurdert verdiendring her er bokførte renteinntekter og verdiendringar i 2019

Note 14 Avsetning og bruk av fond

Fond samlet	Behold. 01.01.2019	Avsetningar	Bruk av fond	Behold. 31.12.2019
Disposisjonsfond	189 392 887	66 304 111	20 471 279	235 225 719
Bundne driftsfond	3 616 031	7 960 554	5 782 678	5 793 907
Ubundne investeringsfond	30 184 644	29 250	2 551 310	27 662 584
Bundne investeringsfond	11 225 303	2 451 526		13 676 830
Samlede avsetningar og bruk av avsetningar	234 418 865	76 745 441	28 805 267	282 359 040

Bundne fond	Behold 01.01.2019	Avsetningar	Bruk av fond	Behold 31.12.2019
Bundne driftsfond				
Selvkostfond VAR	(7 110 982)		1 666 452	(8 777 434)
Flyktningmidler	1 168 184	3 529 824	1 103 113	3 594 895
Oppvekst og Kultur - øremerkede midler	2 994 833	2 501 260	1 045 794	4 450 299
Helse og Mestring - øremerkede midler	3 357 088	1 610 535	985 458	3 982 165

Teknisk - øremerkede midler	1 297 892	318 935	953 750	663 077
Husbankmidler	1 859 613			1 859 613
Viltfond	49 403		28 111	21 292
Sum	3 616 031	7 960 554	5 782 678	5 793 907
Bundne investeringsfond				
Husbanken- ekstraordinære innbetalinger	11 225 303	2 451 527		13 676 830
Sum	11 225 303	2 451 526		13 676 830

Disposisjonsfond	Behold 01.01.2019	Avsetninger	Bruk av fond	Behold 31.12.2019
Investering og utviklingsfond	23 757 019	34 309 589		58 066 608
Rentefond	15 000 000			15 000 000
Eiendomsskatt sikringsfond	55 000 000	10 000 000		65 000 000
Realvekstfond	3 339 100		182 000	3 157 100
Havbruksfond		15 000 000		15 000 000
Næringsfondet grunnkapital	7 450 000			7 450 000
Næringsfond	31 170		2 304	28 866
Forsikringsfond	456 824		370 540	86 284
Generelt disposisjonsfond	68 033 419		15 245 012	52 788 407
Stab og interkommunale tiltak	1 640 902	889 400	321 424	2 208 878
Oppvekst og kultur	3 586 979	2 999 122	936 217	5 649 884
Helse og mestring	3 747 835	2 265 000	1 544 000	4 468 835
Flyktning	5 558 434		266 028	5 292 406
Teknisk	1 791 205	841 000	1 603 754	1 028 451
Sum disposisjonsfond	189 392 887	66 304 111	20 471 279	235 225 719

Overføring fra driftsrekneskapet til investeringsrekneskapet	Rekneskap 2019	Justert budsjett 2019	Opprinnele g budsjett 2019	Rekneskap 2018
Overføring vedtatt av kommunestyret	24 865 844	42 500 000	39 600 000	18 544 353
Administrasjon	300 000	300 000		
Oppvekst og kultur	5 780			281 907
Teknisk	422 323	400 000		191 469
VAR	516 193	500 000		
Sum overført til investeringsregnskapet	26 110 140	43 700 000	39 600 000	19 017 729

Ubunde investeringsfond	Behold 01.01.2019	Avsetninger	Bruk av fond	Behold 31.12.2019
Sentrumsfond Akسدal	21 352 457			21 352 457
Investerings- og utviklingsfond	8 051 580		2 359 355	5 692 225
Den teknologiske skulesekken	200 000		162 705	37 295
Investeringsfond maskinar	29 250		29 250	
Generelt kapitalfond	551 357	29 250		580 607
Sum overført til investeringsrekneskapet	30 184 644	29 250	2 551 310	27 662 584

Note 15 Strykingar og korrigeringar

Strykingar i driftsrekneskapet

Driftsrekneskapet er avslutta med rekneskapsmessig underforbruk. Tysvær kommune har difor ingen strykingar i driftsrekneskapet.

Korrigeringar investeringsrekneskapet

Investeringsrekneskapet er avslutta i balanse etter gjennomførte korrigeringar i henhold til rekneskapsforskrifta § 9. Tysvær kommune har difor ingen korrigeringar i investeringsrekneskapet for 2019.

Note 16 Endringar i rekneskapsprinsipp

Konto for endring av rekneskapsprinsipp

Virkning av endringar i rekneskapsprinsipp vert ført mot egne eigenkapitalkontoar for endring av rekneskapsprinsipp. Positiv saldo på desse kontoane kan ikkje disponerast og negativ saldo skal ikkje dekkast inn.

Konto for endring av rekneskapsprinsipp	31.12.2019	01.01.2019
Endring av rekneskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-7 653 511	-7 653 511
Endring av rekneskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	904	904
Sum	-7 652 607	-7 652 607

Note 17 Rekneskapsmessig meirforbruk

Rekneskapsmessig meirforbruk skal dekkast inn i det år rekneskapet vert lagt fram eller i påfølgende år. I særskilte tilfeller kan meirforbruket bli dekkast inn over ytterligere to år og etter godkjenning frå fylkesmannen over inntil 10 år.

Tysvær kommune har ikkje hatt rekneskapsmessig meirforbruk som skal dekkast inn.

Note 18 Kapitalkonto

Saldo 01.01.	637 092 692
Auke i kapitalkonto (kreditposteringsar)	
Aktivering av fast eigendom og anlegg	160 484 153
Aktivering av utstyr, maskinar og transportmidlar	4 666 183
Kjøp av aksjar og andelar	8 853 181
Utlån	5 986 711
Avdrag på eksterne lån	37 348 319
Endring netto pensjonsmidlar	201 736
Reduksjon av kapitalkonto (debetposteringsar)	
Avgang fast eigendom og anlegg	1 668 923
Av- og nedskrivning av fast eigendom og anlegg	58 898 091
Avgang utstyr, maskinar og transportmidlar	2 760
Bruk av midlar frå eksterne lån	92 035 616
Saldo 31.12.	702 027 585

Note 19 Investeringsprosjekt

Prosjektnavn	Prosj. nr	Vedtatt utgiftsramme	Rekneska psført tidligere år	Årets budsjett	Rekneska psført i år	Sum rekneska psført	Gjenst år av utgiftsramme
Albatross Aksdal	1004	32000	266	5000	140	404	31596
Velferdsteknologi	14400/ 14410						
Institusjonane	/14420	6700	4165	0	2621	6786	-86
Ventilasjonsanlegg	6005	5000	2061	2500	371	2432	2568
Tysværtunet - rehab badeanl.	60004	15 000	0	10000	1162	1162	13838
Driftsbygg Aksdal							
Næringsp.	60154	67 000	2 910	20000	14666	17576	49424
Stølsberg/Stegaberg bygg	60163/ 60164	82 000	52 501	0	25055	77556	4444
Stølsb./Stegab. Vel.tekn.	40017		8	0	2259	2267	-2267
Førre skole - utbetring	60181	20 000	17 733	5000	3983	21716	-1716
Nedstrandstunet - ombygg.	60300	3 600	303	1100	3612	3915	-315
Nedstr. Tunet ARX	64111		0		561	561	-561
Skjoldastraumen kyrkje	60303	2 500	0		2257	2257	243
Led-gatelys	60306	7 200	510	2400	4495	5105	2095
Parkering Sør for E 134	60308	6 100	0	3600	1511	1511	4589
Høgdebasseng H.N.	62108	20 000	297	10000	521	818	19182
VA Hervik	62114		11 059	8800	1655	12714	-12714
Nedstrand brannstasjon	62121	14 500	10 040	6500	5525	15565	-1065
VA Grinde - Aksdal	62134	9 900	3 307		7826	11133	-1233
Frakkagj. Kunstgras	62144	20 000	5 301	7600	1844	7145	12855
Frakkagjerd Stadion	62167		111		3846	3957	-3957
VA Aksdal Nord	62149	14500	797	2000	4094	4891	9609
Va Stuvik - Stranda kai	62152		8572		182	8754	-8754
Va Padlane - Klovning	62159	8000	472		3201	3673	4327
Va - oppgradering							
Stuvik	62160	6000	983	3000	4338	5321	679
Tysvær Vannverk	62168	3000	368	3000	103	471	2529
Skulehaugen Skj.str							
VA	62169	5000	0	2700	3798	3798	1202
Aksdal - infrastruktur	62170	5000	0	5000	77	77	4923
Himakånå - turveg	62175	1500	0	208	1687	1687	-187
Energisentral Aksdal	64011/ 60234	15000	0		987	987	14013
Dag- og aktivitetesenter	90203	62000	2015	4000	3602	5617	56383
Totalsummar	0	431500	123 779	102 408	105 979	229 856	201644

Note 20 Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringar

Det er mottatt statstilskott til finansiering av Stegaberg og Stølsberg butiltak med 23 986 000 kroner.

Note 21 Sjølvkostområde

	Resultat 2019		Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % ¹⁾	Vedtatt dekningsgrad i %	Balansen 2019	
	Inntekter	Kostnader				Avsetn(+)/bruk av (-) sjølvkostfond	Sjølvkostfond/ framførbart underskot pr. 31.12 ²⁾
Vatn	21 857	22 608	-751	96,7 %	100,0 %	-751	-661
Avløp	20 097	20 355	-258	98,7 %	100,0 %	-258	-7 626
Feiing	1 307	1 783	-476	73,3 %	100,0 %	-476	-490

	Resultat 2018		Over(+)/underskot (-)	Årets dekningsgrad i % ¹⁾	Vedtatt dekningsgrad i %	Balansen 2018	
	Inntekter	Kostnader				Avsetn(+)/bruk av (-) sjølvkostfond	Sjølvkostfond/ framførbart underskot pr. 31.12 ²⁾
Vatn	17 016	23 803	-6 787	71,5 %	100,0 %	-6 787	97
Avløp	16 478	21 498	-5 020	76,6 %	100,0 %	-5 020	-7 200
Feiing	1 716	1 359	357	126,3 %	100,0 %	357	-9

1) Årets dekningsgrad før ev.avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun nyttast til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende sjølvkostområde. Dekningsgradsfond må nyttast innan ein 3-5 års periode. På områder med pålagt sjølvkost (renovasjon), eller kor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om eigenbetaling ut frå sjølvkost, kan kommunen ha framførbart underskot. 3-5 års perioden kan fråvikast dersom det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret kor disse særegne forholdene blir synleggjort.

Note 22 Usikre forpliktingar, betinga eigendeler og hendingar etter balansedagen

Utbruddet av Corino-viruset i mars 2020 vil trolig ha både kortsiktige og langsiktige økonomiske konsekvenser for kommunen. Det er svært uklart kor store desse blir, og kor stor del som Staten vil gå inn og dekkja. Det er liten tvil om at budsjett som er sett opp for 2020, vil måtta gjerast større endringar i.

Note 23 Fordringar og gjeld til kommunale foretak og interkommunale samarbeid, jf. kommuneloven § 27 og kap. 11

Kommunal virksomhet - navn:	31.12. 2019		31.12. 2018	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Kortsiktige poster				
Friluftsrådet Vest		1 430 619		1 394 150
Sum kortsiktige poster		1 430 619		1 394 150

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	12.05.20	8/20
Kontrollutvalet	09.06.20	
Kommunestyret	16.06.20/20.10.20	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

OVERSENDING AV SAK FRÅ KOMMUNESTYRET OM PROSJEKTET «TURVEG TIL HIMÅKÅNÅ»

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Tysvær kontrollutval vil be rådmannen i møtet 09.06.20 orientere om hva som har skjedd underveis med prosjektet «Turveg til Himakånå».

Utvalet ønsker også ei skriftleg tilbakemelding innan 01.06.20 om prosessen, herunder kvifor kostnadane er blitt så mykje høgare enn prognosane og at målsettinga om å redusere kommunen sin andel ikkje synast å vere fulgt godt nok opp.

Vedlegg: Kommunestyresak 13/20

Saksorientering:

Frå politisk sekretariat har sekretariatet den 01.04.20 fått oversendt følgende brev:

Viser til vedlagt særutskrift av sak 13/20 vedtatt i kommunestyret 18.02.20.

Kommunestyret gjorde følgende vedtak:

- Kommunestyret vedtar å forskuttere tilleggsfinansiering, slik prosjekt turveg til Himakånå nå er fremlagt på kr 2 915 206 eks. mva./kr 3 644 007 inkl. mva. Finansiering blir dekket ved disponering av regnskapsoverskuddet for 2019***
- Kommunestyret ber rådmannen jobbe med tilleggsfinansiering fra eksterne parter, som regionalt reiselivsfond og Nedstrand Vekst m.fl.***
- Kommunestyret legger til grunn at avtalen mellom grunneier og TK sikrer at allmennheten kan benytte seg av turveien til Himakånå fritt i avtaleperioden på 30 år, uavhengig av hvem som eier bruket. Kommunestyret legger til grunn at avtalen tinglyses.***

4. ***Kommunestyret ber kontrollutvalget gå gjennom saken for å kartlegge hva som har skjedd, og hvorfor kostnadene er blitt så mye høyere enn prognosene. Kommunestyret viser i den forbindelse til premissene i tidligere vedtak om målsetting om å redusere kommunens andel som ikke synes å være fulgt godt nok opp.***

Det vises til pkt. 4 der kommunestyret ber kontrollutvalget om å gå gjennom saken.

Sekretariatet sine kommentarer

Kontrollutvalet har ulike måtar å utføre sitt arbeid på og har vide heimlar for å skaffe seg den informasjon som dei treng. Frå «verktøykassa» har ein:

- orientering frå rådmann og andre tilsette i møte,
- informasjonsinnsamling av sekretariatet,
- undersøking/avgrensa undersøking av revisor,
- tining av forvaltningsrevisjon,
- gransking av eit spesielt tilfelle innanfor eit område eller
- høyring i regi av kontrollutvalet.

Sekretariatet meiner det vil vere naturleg å be om at rådmannen fyrst kommer i neste møte for å leggje fram sitt syn i saka. Vidare er det naturleg at det blir laga ei skriftleg tilbakemelding frå administrasjonen til utvalet (og kommunestyret) om prosessen og kvifor kostnadane er no så mykje høgare enn prognosane, samt kvifor målsettinga om å redusere kommunen sin andel ikkje synast å vere fulgt godt nok opp.

Dersom notatet/tilbakemeldinga skal sendast ut i forkant av møtet som vedlegg i saka, bør utvalet setje frist for tilbakemeldinga med innan 1. juni.

Utvalet vil så i junimøtet kunne ta stilling til om det ønskjer å engasjere revisjonen til å foreta ytterlegare undersøkingar gjennom å bestille ein forvaltningsrevisjon, basert på eit prosjektmandat og tidsramme. Ein bestilling vil då fyrst kunne bli gjort i september, om ikkje utvalet er nøgd med det svar som er levert frå rådmannen og administrasjonen.

I budsjett for 2020 er det budsjettert med ca 350 timar og det er til nå nytta 140 timar til analysearbeid og nye planar. Dersom budsjetterte ressursar ikkje strekkjer til må utvalet eventuelt ta opp en ekstrasak til kommunestyret om å få tilført ekstramidlar.

Aksdal, 05.05.20

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

HAUGALAND KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

Postboks 57
5575 AKSDAL

OVERSENDING AV SAK TIL KONTROLLUTVALGET - HIMAKÅNÅ - TILLEGGSFINANSIERING AV TURVEI

Viser til vedlagt særutskrift av sak 13/20 vedtatt i kommunestyret 18.02.20.

Kommunestyret gjorde følgende vedtak:

1. Kommunestyret vedtar å forskuttere tilleggsfinansiering, slik prosjekt turveg til Himakånå nå er fremlagt på kr 2 915 206 eks. mva./kr 3 644 007 inkl. mva.
Finansiering blir dekket ved disponering av regnskapsoverskuddet for 2019
2. Kommunestyret ber rådmannen jobbe med tilleggsfinansiering fra eksterne parter, som regionalt reiselivsfond og Nedstrand Vekst m.fl.
3. Kommunestyret legger til grunn at avtalen mellom grunneier og TK sikrer at allmennheten kan benytte seg av turveien til Himakånå fritt i avtaleperioden på 30 år, uavhengig av hvem som eier bruket. Kommunestyret legger til grunn at avtalen tinglyses.
4. Kommunestyret ber kontrollutvalget gå gjennom saken for å kartlegge hva som har skjedd, og hvorfor kostnadene er blitt så mye høyere enn prognosene. Kommunestyret viser i den forbindelse til premissene i tidligere vedtak om målsetting om å redusere kommunens andel som ikke synes å være fulgt godt nok opp.

Det vises til pkt. 4 der kommunestyret ber kontrollutvalget om å gå gjennom saken.

Med helsing

Liv Jorunn Frønsdal
Leiar politisk sekretariat

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krev derfor ingen signatur.

Vedlegg: Særutskrift sak 13/20 – Himakånå – Tilleggsfinansiering av turvei

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	12.05.20	9/20
Kntrollutvalet	09.06.20	
Saksansvarleg:		
Toril Hallsjø	Arkivkode: 216	Arkivsak:

ARBEIDET MED PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIGARSKAPS-KONTROLL 2020–2024 – UTKAST TIL RISIKO- OG VESENTLEGVURDERINGAR OG PLANAR FOR TYSVÆR KOMMUNE

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar KPMG sine risiko- og vesentlegvurderingar til bruk i ny plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll til orientering.

Utvalet kjem med følgjande innspel:...../med desse endringane/tillegg.....

til utkast til Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eigarskapskontroll 2020-2024.

Utvalet tar saka opp til ny handsaming i junimøte der dei føreslått prosjekta skal prioriterast.

Vedlegg: Utkast til risiko- og vesentlegvurderingar, utarbeida av KPMG AS, april 2020

Utkast til plan for forvaltningsrevisjon 2020- 24 – Tysvær

Utkast til plan for eigarskapskontroll (alle vedlegga som egne vedlegg)

Saksorientering

Etter kommunelova § 23 -3 og § 23-4 har kontrollutvalet ansvaret for å utarbeide ein plan som visar på kva område det skal gjennomførast forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar. Planen skal baserast på risiko- og vesentlegheitsvurderingar (ROV-analyse), med sikte på å finn ut kor det er størst trong for forvaltningsrevisjon i kommunen eller for eigarskapskontroll av selskap.

I møtet 02.12.19, sak 28/19 blei KPMG AS engasjert av utvalet til å utarbeide analyse og utkast til plan. Etter møtet den 04.02.20 deltok medlemmene i KPMG sin workshop, saman med revisor Fundingsrud og Sandven, hovudutvalsleiar Lilleskog, ordførar og rådmann. Workshopen var som en del av prosessen for å komme med innspel til ny analyse og plan.

Analysen er eit verktøy – som saman med utvalet sine egne vurderingar skal leggjast til grunn for prioritering av aktuelle prosjekt i den endelege planen. Det er utvalet som prioriterer og vurderer dei ulike risikoområda og avgjer kva område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Som eit grunnlag for diskusjonen i dette møtet er analysedokumentet utarbeida som utkast og lagt fram for kontrollutvalet i forkant. I dokumentet er alle data som er samla inn presentert med ein risikovurdering, inkludert dei data som blei samla inn frå kontrollutvalet i februar møtet. På bakgrunn av denne risikoanalysen vil det i gå fram kva område det er knytt størst risiko til.

Vedlagt følgjer KPMG sitt analysedokument /rapport datert april 2020. Sekretariatet fekk tilsendt utkast av rapporten 30.04.20. Rapport og utkast til plan følgjer sakskartet som eige vedlegg.

Det eine dokumentet er på 21 sider og er delt opp i 5 kapitla. Fyrst er det skreve om bakgrunn og formål. I kapittel 2 om oppsummerande risikovurderingar. I kapittel 3 om kommune sitt eigarskap. Kapittel 4 omhandlar om risiko- og vesentlegvurderingar av kommunen si verksemd. Kapittel 5 omhandlar risiko- og vesentlegvurderingar av kommune sitt eigarskap.

I dette møtet vil det vere høve å komme med nye innspel til risiko- og vesentlegvurderingar til plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Det er viktig nå at utvalet signaliserer kva område dei finn som dei mest aktuelle.

Revisor Bjørg Rabbe Sandven skriver 30.04.20 mellom anna:

Vedlagt føl utkast til risiko- og vesentlighetsvurdering til Tysvær kommune og tilhørende utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Vi har endra litt på strukturen i dokumenta, samanlikna med korleis det er gjort tidligare år – gje gjerne tilbakemelding om du har kommentarar til dette.

Det er ynskjeleg at kontrollutvalet sine medlem går gjennom dokumenta i forkant av møtet, slik at kontrollutvalet i møtet kan gjere ei vurdering, analyse og prioritering av dei ulike områda. I kontrollutvalsmøte vil føremålet vere å gå gjennom risiko- og vesentlegvurderinga og at kontrollutvalet gjev innspel til risikovurderingane. Slik at det er kontrollutvalet sjølv som prioriterer og vurderer dei ulike risikoområda, og at ein i møte prioriterer dei ulike risikoområda til plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.

I prosjektplanen har me opna for at andre deltakarar kan vere med i denne delen av møtet. Har du høve til å diskutere dette med leiar? I arbeidsmøte med administrasjonen var det godt oppmøte og gode innspel. Men ordførar fekk ikkje deltatt på heile arbeidsmøte i kontrollutvalet, eg tenker det kan vere relevant å vurdere om også han skal inviterast inn til denne delen av møtet?

Neste møte er sett opp 9. juni og det vil da bli lagt opp til ny handsaming av planane.

Det er kontrollutvalet som skal prioritere og vurdere dei ulike risikoområda og avgjere kva område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon, samt kva eigarskap ein skal prioritere å gjere eigarskapskontroll med, før saka blir oversendt kommunestyret for slutthandsaming.

- juni: kontrollutvalet gjer endeleg prioritering av dei enkelte prosjekta på grunnlag av innspel. Som grunnlag for diskusjonen i møtet vil analysedokumentene vere gjort ferdig. I dokumenta vil alle data som er samla inn bli presentert i ei risikovurdering, inkludert det som ble samla inn frå møtet i februar og mai.

- september: utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll vert lagt fram for utvalet for endeleg godkjenning og vidaresending til kommunestyret, eller til ny handsaming i neste møte.
- november: Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2020 – 2024 blir vedtatt eller på ny til handsaming av kontrollutvalet og vidaresendt kommunestyret for slutthandsaming.

Plan 2020-2024

I framlegget til ny plan har revisor i del 2 gjort framlegg om følgjande tema blir prioritert for ein mogleg forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

- *Beredskap; hendingar og katastrofar*
- *Reduksjon i framtidig inntektsgrunnlag*
- *IKT-systema understøtter ikkje verksemda sine behov*
- *Elevane – opplæring og skulemiljø*
- *Morgondagen omsorgstenester*
- *Barnevernet*
- *Personvern og informasjonssikkerheit*
- *Kontraktoppfølgning*
- *Samspel mellom tilsette, administrasjon og folkevalde*
- *Mangelfull måloppnåing knytt til miljø*
- *Hensiktsmessig målstyring*
- *Haugaland brann og redning IKS*
- *Haugaland Vekst IKS*
- *Haugaland interkommunale miljøverk (HIM) IKS*
- *Krisesenter Vest IKS*

Det er ikkje realistisk at planen inneheld meir enn 5-10 prosjekt, da årlege budsjettmidlar tilseier at det vert gjennomført eit til to prosjekt kvart år.

I framlegget til ny plan for eigarskapskontroll har revisor gjort framlegg om følgjande selskap og aktuelle tema blir prioritert for ein mogleg eigarskapskontroll i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

- *Generell eigarstyring*
- *Haugaland kraft AS*
- *Haugaland Interkommunale miljøverk IKS*
- *Haugaland Vekst IKS*
- *Friluftsrådet Vest*

I kontrollutvalet si innstilling til budsjett for 2020 blei det lagt inn ca. 360 timar til kjøp av revisjonstenester, og kommunestyret følgde utvalet si innstilling. Budsjettet er på kr 535 000 og skal dekke den faste rekneskapsrevisjonen og kjøp av andre tenester som forvaltningsrevisjon og utarbeiding av analyser og planar.

Når eit prosjekt skal setjast i gong, må det planleggjast meir i detalj før ein startar opp. Kontrollutvalet må då, saman med revisor, foreta ei undersøking om dei aktuelle tema i prosjektet, og vurdere kva som er mest relevant og vesentleg å undersøke.

Omfanget av prosjektet vil også vere avhengig av kor mange tema som vil vere viktige for kontrollutvalet å få svar på i ein rapport. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med den einskilde bestilling av prosjekt.

Kommunestyret bør delegere til kontrollutvalet å prioritere dei mest aktuelle prosjekta innafør vedteken plan, samt at dei kan å ta inn nye prosjekt i planen dersom det oppstår behov for det. Slik mynde er blitt gjeven tidlegare.

Aksdal, 05.05.20

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	12.05.20	10/20
Kommunestyret	16.06.20	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

REGLEMENTET TIL KONTROLLUTVALET – ENDRINGAR ETTER NY KOMMUNELOV

Sekretariatet si innstilling:

Tysvær kommunestyre vedtek å oppdatere reglementet for Tysvær kontrollutval som følge av ny kommunelov.

Reglementet blir endra i samsvar med vedlagt reglement (med tillegg/endingar).

Vedlegg: Framlegg til nytt reglement for Tysvær kontrollutval 2020

Saksorientering:

Bakgrunn

Reglement for kontrollutvalet blei fyrste gong vedteken av Tysvær kommunestyre i møtet 16.06.11, sak 33/11. Reglementet hadde bakgrunn i tilråding frå kommunaldepartementet om at kommunane burde ha eigne reglement for kontrollutvalet.

Kommunelova har seinare blitt endra i 2012 og 2013, som fekk innverknad på reglementet. Reglementet blei då endra i 2014 etter kommunestyrevedtak 28.10.14, sak 52/14, etter innstilling frå kontrollutvalet same haust.

Kommunelova har no over fleire år hatt ein omfattande revisjon og blei vedtatt av Stortinget 22. juni 2018 med verknad frå ny kommunestyreperiode hausten 2019. Dette gjer at reglementen på nytt vert lagt fram for kontrollutvalet og kommunestyret for ny revidering. I følge departementet bør reglement uansett bli gjennomgått og revidert minst ein gong kvar valperiode.

Endringar i vedlagt reglement er markert ved at dei er stroke over, og nytt framlegg og ny tekst er farga med rød skrift.

Reglementet er delt inn i 8 kapittel. Det omhandlar mellom anna om formål med å ha kontrollutval, val og samansetting, oppgåver, møte- og sakshandsamingsreglar og andre tilhøve. Kapittel 8 om høyring var nytt i 2014.

Endringane er som nemnt grunna i at kommunelova er endra og ny forskrift om kontrollutval og revisjon (no i felles forskrift) blei utarbeida i 2019.

Kontrollutvalet sine verkemidlar

Kontrollutvalet har ein rekkje verkemidlar for å utføre sitt arbeid og vide heimlar for å skaffe seg den informasjon som dei treng for å klårlegge i kontrollsaker. Utvalet må i kvart tilfelle vurdere om ei sak i tilstrekkeleg grad er klårlagt, spesielt dersom ressursane ikkje strekkjer til eller er mangelfulle. Eventuelt må utvalet ta opp med kommunestyret om å få tilført ekstra midlar.

Kontrollutvalet handlar på vegne av kommunestyret, og kan iflg. kommunelova § 23-2:

”kreve at kommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalgt finner nødvendig for å gjennomføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også gjennomføre undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen.

Kontrollutvalet har ulike måtar å skaffe seg informasjon på. Frå «verktøykassa» kan her nemnast (rankert etter kva som er minst og mest ressurskrevjande):

- orientering frå rådmann/kommunedirektør og andre tilsette i møte,
- informasjonsinnsamling av sekretariatet,
- undersøking/avgrensa undersøking av revisor,
- forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll,
- gransking av eit spesielt tilfelle innanfor eit område eller
- høyring i regi av kontrollutvalet.

Høyring vil seie at kontrollutvalet i møte skaffar seg informasjon i ei sak ved å be bestemte personar til å uttale seg munnleg, på spørsmål frå medlemmene. Det er berre eit fåtall kommunar i landet som har nytta dette, og inga kommunar på Haugalandet. Frå dei kommunane som har gjennomført høyringar er røynsla at dette er svært krevjande å gjennomføre, og avhengig av sakstype, kan stille store krav til kontrollutval og sekretariat.

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) utarbeida i 2014 ein rettleiar og framlegg til reglement, som blei tatt inn som kap. 8. Kommunelovutvalet har seinare meint at det ikkje var naudsynt med nasjonale reglar, men oppmoda kommunar som skal gjennomføre høyring om å fastsetje lokale reglement.

Kontrollutvalet er direkte underlagt kommunestyret, og endring av reglement må difor bli vedteke der. Saka er også med å legitimere kontrollutvalet si bruk av sine verkemiddel og til at kommunen og dei folkevalte blir betre kjend at desse virkemidla kan nyttast.

Ordet «tilsyn» er tatt ut av reglementet for å skilje mellom kommunen sitt kontrollarbeid og den kontroll som fylksmannen eller andre statlige tilsynsmyndigheiter gjer gjennom sine tilsyn, tilsvarande som i kommunelova.

Sekretariatet sine vurderingar

Sekretariatet har vurdert det slik at det vil vere nyttig for utvalet å fortsatt ha sitt eige reglement. Sjølv om ein del reglar, som før var ulovfesta, er komen inn i den nye kommunelova, er det fortsatt greitt å ta dette inn i reglementet for nærare utdyping og supplement.

Aksdal, 27.04.20

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

Reglement for Tysvær kontrollutval

Vedtatt av Tysvær kommunestyre 16.06.11, sak 33/11, endra 28.10.14, sak 52/14 og 16.06.20, sak xx/20

VIRKEOMRÅDE

~~Lov 25. september 1992 nr 107 om kommunar og fylkeskommunar (kommunelova) og forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004 (kontrollutvalsforskrifta) gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.~~

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommunar og fylkeskommunar (kommunelova) og forskrift om kontrollutval og revisjon, vedteken av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med heimel i kommunelova § 23-2, § 24-2 og § 24-4 gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.

I tillegg gjeld følgjande reglement:

INNLEIING

Kommunestyret har det øvste tilsynet ~~ansvaret for å kontrollere med den kommunale forvaltninga~~ **kommunen si verksemd**, og kan krevje ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjere om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølve kan gjere om vedtaket, jf. kommunelova § ~~76~~ **§ 22-1**.

1. KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret stå føre det løypande tilsynet **kontroll** med ~~forvaltninga~~ **kommunen si verksemd**, under dette sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet skil seg i stor grad frå andre kommunale styre, råd og utval då utvalet ikkje skal drive politisk verksemd, og heller ikkje skal overprøve politiske prioriteringar gjort av andre folkevalte organ **eller andre kommunale organ**.

Kontrollutvalet skal framstå som eit kompetent, uavhengig, objektivt og synleg organ med høg integritet.

Kontrollutvalet sine medlemmer og varamedlemmer ~~vert tilbydt~~ **har rett på** deltaking på kommunen sin folkevaldopplæring, tilsvarande som for kommunestyremedlemmene.

2. FØREMÅL

Kontrollutvalet skal medverka til å sikre at det er allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

Utvalet skal bl.a. sjå etter at:

- kommunen sine årsrekneskaper vert revidert på ein trygg måte,
- det vert ført kontroll med at den økonomiske forvaltninga er i samsvar med lov og vedtak
- kommunen brukar ressursar til å løyse oppgaver som er i samsvar med kommunestyret sitt vedtak og føresetnad,
- kommunen sin ressursbruk er effektiv når det gjeld dei mål som er sett på området,
- lov og reglar vert etterlevd i den kommunale forvaltninga verksemda,
- kommunen sitt styringsverktøy er hensiktsmessige,
- resultatata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sin føresetnad.

3 VAL OG SAMANSETTING

Kontrollutvalet skal ha minst 5 medlemmer. Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalet som første sak etter val av formannskap og ordførar/varaordførar i det konstituerande møte. Minst 1 av dei valde medlemmane i kontrollutvalet skal vere medlem av kommunestyret.

Kommunestyret vel leiar og nestleiar. ~~Utvalseleiar bør veljast frå eit av dei partia som utgjør opposisjonen.~~ **Utvalseleiar kan ikkje vere medlem av same parti eller tilhøyre same gruppe som ordføraren.** Det bør takast omsyn til kontinuitet i utvalet.

Utelukka frå val er ordførar, varaordførar, medlem og varamedlem av formannskap, medlem og varamedlem av kommunal nemnd **folkevald organ** med avgjerdsmynde og tilsette i kommunen. Utelukka frå val er òg ~~styremedlemmer~~ personar som har leiarstilling, eller er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlinga, i et selskap som kommunen har eigarinteresser i ~~kommunal eigde selskap, samt styremedlemmer i selskap som kommunen driv saman med andre kommunar~~ **eller i eit interkommunalt politisk råd eller eit kommunalt oppgåvefelleskap.**

Kommunestyret kan når som helst skifte ut kontrollutvalet. Ved utskifting av ein eller fleire medlemmer av utvalet skal alle medlemmene veljast på nytt.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalet skal følgje lov og forskrift og - så langt det høver- dei reglar og retningslinjer for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsett i Tysvær kommunestyre 20.06.17, sak /17, jf. reglement for kommunestyret og politiske utval.

4.1 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei allmenne reglane om teieplikt i forvaltningslova. Kontrollutvalet sin medlemmer **og varamedlemmer** skriv under eigen teieplikterklæring.

4.2 Etikk

Utvalet skal ha fokus på kommunen sine etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggjarane sin tillit til den kommunale verksemd.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjonar som vil føre til at det kan stillast spørsmål ved vedkommande sin integritet og dei vert oppmoda til registrere seg i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGÅVER

Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument, og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Ansvar for å gjennomføra vedtak ligg til rådmannen, jf. kommunelova § 23. § 13-1. Utvalet skal føra tilsyn kontroll med at vedtak vert sette i verk og etterlevde.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalet fører tilsyn med at forvaltninga av kommunen sine verdjar kontroll med at kommunen si verksemd er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internkontrollopplegg, jf. kommunelova kapittel 25, og dersom det vert naudsynt gje innstilling med tilråding om at det må gjerast tiltak.

5.2 Årsrekneskap/årsmelding

Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i at rekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar.

Kontrollutvalet skal gi uttale til kommunestyret om rekneskapane, med kopi til formannskapet. Kopien må vere formannskapet i hende tidsnok til at det kan ta omsyn til han før det gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at det årleg jamleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av verksemda til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøkje om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte. Kontrollutvalet skal, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret, velje tema og utforme problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for ein slik plan skal det gjennomførast ein overordna analyse av kommunen si verksemd basert på risiko- og vesentlegvurderingar. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.4 Selskapskontroll Eigarskapskontroll

Kontrollutvalet skal sjå til at det blir gjennomført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap. Kontrollutvalet skal kontrollere om den som utøver kommunen sine eigarinteresser gjere dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyre sine vedtak og anerkjente prinsipp for eigarstyring. I heileigde kommunale selskap har kontrollutvalet rett til å vere til stades i generalforsamling, representantskap og andre eigarorgan. Kontrollutvalet og kommunen sin revisor skal varslast når det skal haldast slike møter.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide ein plan for gjennomføring av **selskapskontroll eigarskapskontroll**.

Kommunestyret kan fastsetje reglar for **kontrollutvalet** si kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap **omtalt i kommunelova §23-6 fyrste ledd og kva dokument mv. som skal sendast til kontrollutvalet**.

Kommunestyret kan delegera til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.5 Gransking

Kontrollutvalet skal kunne setje i verk gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om ein eller fleire enkeltpersonar har gjort feil eller brote reglar.

Gransking kan iverksetjast på eige initiativ eller dersom ordførar eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering frå rådmannen/kommunedirektøren

Kontrollutvalet kan som ledd i å føre ~~tilsyn med forvaltninga~~ **kontroll med kommunen si verksemd** be rådmannen/**kommunedirektøren** orientere om aktuelle saker og tema.

6. MØTE OG SAKSHANDSAMING

Møta i kontrollutvalet haldast for opne dører, jf. kommunelova ~~§ 31~~ **§ 11-5**, såframt utvalet ikkje vedtek noko anna. Vedtaket må vere grunna med gyldig lovheimel.

Dørene skal stengjast dersom utvalet skal handsama opplysningar som er underlagt teieplikt, jf. Kommunelova ~~§ 31 nr 2~~ **§ 11-5**.

6.1 Førebuing / møteinnkalling / sakliste

Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet.

Rådmannen/**kommunedirektøren** får **alltid** tilsendt innkalling med sakliste til orientering, og ~~møte~~ **må møte** når han vert kalla inn til møta. Rådmannen eller andre tilsette i kommunen kan bli innkalla til kontrollutvalet for å orientere om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommune vert kalla inn til møte, skal rådmannen bli orientert om dette på førehand.

Rådmannen kan la seg representera av fullmektig når han finn dette høveleg og kontrollutvalsleiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan invitere eksterne personar for å opplyse eller orientere om ei sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlege, men saker som skal unnatakas ålmenta etter lov og forskrift, skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merka *"Ikkje offentleg, jamfør off.lova."* vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stode i saka.

6.2 Møtestruktur

Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet kan berre treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stades under møtet.

Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.

Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet, dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

6.3 ~~Habil/inhabil~~ Inhabilitet for folkevalte

Kommunelova § 40 nr. 3 § 11-1 gjeld òg kontrollutvalet. Når det blir spørsmål om ein medlem er inhabil, skal ikkje medlemmen vere med å handsama spørsmålet, men gå frå møtet.

Dersom ein medlem veit at han vil vera inhabil, må han melda ifrå om dette på førehand, slik at varamedlem kan verta innkalla.

6.4 Melding frå utvalet

Det skal førast møteprotokoll frå møta. Revisor kan forlange utsegnene sine på møta protokollerte. Utskrift av møteprotokollen skal sendast til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og rådmann/**kommunedirektør**, og dessutan til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennast i neste møte og ~~bør~~ skal vere sendt ut på førehand.

Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til rådmannen/**kommunedirektør** når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho **eller som kopi når revisjon eller andre er mottakere.**

Saker frå kontrollutvalet skal normalt fremjast direkte til kommunestyret for handsaming. I saker der kontrollutvalet har innstillingsrett, har verken administrasjonssjef **rådmann/kommunedirektør** eller folkevalde organ høve til å gje innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalet er knytt til saker der kontrollutvalet rapporterer resultatene av sitt arbeid. Dette gjeld mellom anna:

- plan for forvaltningsrevisjon,
- plan for ~~selskapskontroll~~ **eigarskapskontroll**,
- rapportar frå gjennomførte forvaltningsrevisjonar,
- rapportar frå gjennomførte ~~selskapskontrollar~~ **eigarskapskontrollar**,
- rapportering om saker som ikkje er følgde opp av administrasjonen,

Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, skal oversendast til ordførar.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i samband med gjennomførte forvaltningsrevisjonar, blir følgde opp. Kontrollutvalet sitt ansvar for oppfølging er retta mot både administrasjonen og andre folkevalde organ. Kontrollutvalet skal også rapportere til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknadar til forvaltningsrevisjonsrapportar er blitt følgde opp. I tillegg skal det rapporterast om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er blitt følgde opp på ein tilfredsstillande måte.

6.6 Fråsegner/uttale

Kontrollutvalet kan gje fråsegn eller uttale seg i saker det får seg førelagt eller i saker dei sjølv vel å handsame. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn eller uttale.

6.7 Innsyn og undersøking.

Utvalet skal sjå til at det vert sett i verk undersøking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvalet skal sjølv syte for at det vert føreteke undersøking når dei finn det naudsynt.

Kontrollutvalet kan krevje dei opplysningane som er naudsynt for å gjennomføre kontrollar frå interkommunale selskap etter IKS-lova, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap, aksjeselskap der ein kommune aleine eller saman med andre kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap direkte eller direkte eigar alle aksjar.

Kontrollutvalet si innsynsrett og rett til å gjere undersøkingar gjeld også overfor andre verksemder som utfører oppgåver på vegne av kommunen. Innsyn og undersøkingar skal imidlertid berre omfatte det som er naudsynt for å undersøke om kontrakt er oppfylt.

Det ligg føre plikt for rådmannen/**kommunedirektøren** å rapportere eventuelle mistankar om misleghald og monalege avvik til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportere dette vidare til kontrollutvalet.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalet skal rapportere til kommunestyret resultatet av dei undersøkingar som er gjennomført og resultatet av desse. Dette skal skje ved at uttale til årsrekneskap vert send kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapportar og rapportar om ~~selskapskontroll~~ **eigarskapskontroll** vert lagt fram for kommunestyret saman med innstilling som også inneheld tilrådingar, samt at kontrollutvalet legg fram årsmelding som vert sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariatet

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvalet treng. Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvalet vert sette i verk.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegga som utvalet gjev.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalet kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand frå sekretariatet og revisjonen når det vert vurdert som naudsynt.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar ~~kontroll- og tilsynsarbeidet~~ **kontrollarbeidet** i kommunen. Kontrollutvalet skal lage framlegg til budsjett som skal følgje formannskapet si innstilling til årsbudsjett til kommunestyret **etter kommunelova kapittel 14.**

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Leiaren og nestleiaren har møterett i kommunestyret og talerett når utvalet sine saker blir handsama. Er leiar eller nestleiar hindra frå å møta, kan den utvalet peikar ut, få møte- og talerett i kommunestyret i han/ho sin stad.

7.5 Informasjon

Det er normalt leiar av kontrollutvalet som uttalar seg til pressa og andre, på vegne av kontrollutvalet, om saker som utvalet har til handsaming.

7.6 Val av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør sjølv om kommunen skal tilsetje egne revisorar, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annan revisor. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.7 Val av revisor

Dersom kommunestyret vedtek å konkurransetsette heile eller deler av revisjonen, gjer kommunestyret sjølv val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.8 Val av sekretariatsordning

Kommunestyret vel sjølv sekretariat for kontrollutvalet. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-7.

8. HØYRING

8.1 Virkeområde og føremål

Kontrollutvalet kan holde høyringar innanfor sitt ansvarsområde. Med høyring meiner ein her eit møte i kontrollutvalet der ein mottar munnlege forklaringar frå personar som er bede om å møte for å få nærare opplyst ei spesiell sak eller eit saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre at kontrollutvalet og kommunestyret får den informasjon som dei treng i kontrollsaker, ei god framdrift i høyringa, samstundes som omsynet til dei som blir kalla inn blir teke vare på.

8.2 Førebuing av høyring

Kontrollutvalet kan med vanleg fleirtal vedta at det skal haldast høyring i ei kontrollsak, og kven som skal kallast inn for å møte. Høyringa skal i utgangspunktet være open, men kontrollutvalet kan likevel med vanleg fleirtal vedta at heile eller deler av høyringa skal være lukka. Vedtaket om heilt eller delvis å gjennomføre høyringa for lukka dører må være grunna med gyldig lovheimel.

Kontrollutvalet må klart definere føremålet med høyringa og kva utvalet ventar å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalet kunne vente å få grunnlag for kva lærdom som kan trekkast ut av høyringa kontra bruk av andre verkemiddel.

Før høyringa gjennomfører kontrollutvalet særskilte saksførebuaende møte. Kontrollutvalet bør gjennomgå dei problemstillingane som dei ønskjer skal bli opplyste, med sikte på å gjere utspørjinga mest mogeleg effektiv. Utvalet må også ta stilling til kor mykje bakgrunnsinformasjon som det er naudsynt å innhente for å gjennomføre høyringa. Vidare bør det òg bli fastsett ein framdriftsplan for høyringa.

I dei saksførebuaende møta fastset kontrollutvalet kven som skal veljast som hovudspørjar under høyringa, jf. pkt. 8.4. Kontrollutvalet kan i tillegg til hovudspørjar også velje fleire utspørjarar blant utvalet sine medlemmer. Valet av hovudutspørjarar bør skje ut frå omsynet til å få saka breitt opplyst.

8.3 Den innkalla si stilling

Rådmannen/kommunedirektøren har møteplikt ved innkalling til høyring. Andre tilsette i kommunen kan innkallast direkte for å møte til høyring. Rådmannen skal i slike tilfelle alltid varslast, og skal ha høve til å vere til stades. Spørsmål skal stillast direkte til den som er innkalla, men rådmannen skal gis høve til å supplere forklaringa om han/ho meiner det er ønskeleg.

Eksterne aktørar kan inviterast til å møte til høyring for å gje opplysningar.

Den som blir kalla inn eller invitert til å møte til høyring, skal varslast i så god tid som mogleg. Innkallinga skal angi den eller dei saker som kontrollutvalet ønskjer forklaring om. Kopi av dette reglementet skal leggjast ved. Det skal vidare opplysast om høyringa skal være open, og at det vil bli tatt referat. Dei som møter skal ha tilgang til kontrollutvalet sine saksdokument, viss ikkje reglar om unntak frå offentlegheit/ teiepliktfastset seier noko anna.

Dersom eit spørsmål ikkje kan svarast på utan å røpe opplysningar som er under lovbestemt teieplikt, bør den innkalla gjere kontrollutvalet merksam på dette. Den innkalla kan be kontrollutvalet om å få gje forklaring heilt eller delvis for lukka dører. Dersom det blir sett fram slik oppmoding, skal kontrollutvalet avbryte høyringa, og handsame spørsmålet i lukka møte.

Den innkalla skal ha høve til å ha med ein medhjelpar. Den innkalla har rett til å konferere med hjelpar før svar blir gjeve. Dersom møteleiar gjer høve til dette, kan hjelpar supplere forklaringa. Dersom hjelpar krev honorar må betaling av desse utgiftene bli avklart på førehand.

8.4 Gjennomføringa av høyringa

Kontrollutvalet si leiar skal fyrst orientere om temaet for høyringa og dei prosedyrane som gjeld. Leiaren ser etter at spørsmåla held seg innanfor det tema som er definert, og at den innkalla sin rettstryggleik blir ivareteke.

Før kontrollutvalet startar si utspørjing, skal den innkalla få inntil 10 minuttar til å gje si versjon av saka. Leiaren kan utvide den innkalla si taletid i så stor grad som det blir sett som naudsynt for å opplyse saka.

Høyringa byrjar med at valt hovudutspørjar stiller sine spørsmål. Deretter får dei andre medlemmene i kontrollutvalet ordet til spørsmål i den rekkefølge som dei ber om. Etter at utspørjinga er over, skal den innkalla få høve til å gje ei kort sluttkommentar.

Kontrollutvalet sine medlemmer skal ikkje ha meningsutveksling under høyringa. Medlemmene skal heller ikkje kommentere dei svar som blir gjeve, anna enn der dette inngår som ein naturleg del av eit oppfølgingsspørsmål. Upassande eller fornærmeleg åtferd eller spørsmål er ikkje tillate og skal påtalast av møteleiar.

Eit medlem av kontrollutvalet kan krevje at høyringa blir avbroten for at kontrollutvalet skal handsame den vidare framdrift, mellom anna framlegg om at høyringa skal avsluttast eller fortsette for lukka dører.

Kontrollutvalet kan berre ta imot teiepliktsopplysningar for lukka dører. Under ei open høyring må kontrollutvalet sine medlemmer ikkje referere eller vise til opplysningar underlagt lov- eller instruksfesta teieplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalet skal utarbeide rapport frå høyringa. Rådmannen skal ha høve til å uttale seg til rapporten, jf. kommunelova § 77 nr. 6 § 23-5. Rådmannen sin uttale skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendast kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling frå kontrollutvalet

9. IVERKSETJING

Reglementet trer i kraft straks det er vedteke av kommunestyret.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	12.05.20	11/20

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 12.05.20

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referatsakene nr 15 – 24 blir tatt til orientering.

Tysvær kontrollutval tar rådmannen si utgreiing om kommunen sin oppfølging av rapportene om brot på opplæringslova kap 9a til orientering.

Tysvær kontrollutval vil be om bli orientert om kommunen sin oppfølging av fylkesmannen sitt brev av 29.04.20 om retting av brot på opplæringslova kap. 9a og det vidare arbeid innan dette område,

Vedlegg:

15. Kommunen si oppfølging når det gjeld brot på opplæringslova v/rådmannen
16. Fylkesmannen - svar 29.04.20 på kommunen si påfølgjing av opplæringslova
17. Skulesjefen sitt svar til FM om svar på tilsyn, dagsett 16.03 vedr. Tysværvåg b/u skule
18. Skulesjefen sitt svar til FM om svar på tilsyn, dagsett 16.03 vedr. Frakkagjerd u-skule
19. Statusrapport pr. mai 2020
20. Kommunestyrevedtak 31.03.20, sak 7/20 – Kontrollutval - årsmelding 2019
21. Haugaland Brann og redning IKS – representantskapsprotokoll 23.04.20
22. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS – representantskapsprokoll 27.04.20
23. Haugaland Kraft AS – representantskapsprotokoll 30.04.20
24. Kommunal Rapport - 22.04.20 – «Hvorfor er tilsyn og kontroll blitt så viktig?»

Saksorientering:

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, meldingar, protokollar, rapportar og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

Vedk. 15-18

Fylkesmannen hadde tilsyn ved to skular i fjor haust om elevane sin rett til eit trygt og godt skolemiljø. Bakgrunn for tilsyna er lovendring i 2017 i opplæringslova kap. 9a, som stiller strengare krav til oppfølging av sårbare elevar. Tilsyna blei opna i juni og gjennomført ved dokumentasjon. Rapportar var ferdig i desember 2019.

I rapportane kjem det fram at Tysværvåg barne- og ungdomsskule og Frakkagjerd ungdomsskule ikkje oppfylte regelverket sine krav på ein rekkje punkt. Til saman er det peika på 16 lovbrøt. Det blei sett frist til for retting til 01.4.20

Utvalet vedtok i møtet 04.02.20, sak 5/20:

Tysvær kontrollutval vil be rådmannen i møtet 12.05.20 orientere om kommunen sin oppfølging av rapportene om brot på opplæringslova kap. 9a og det vidare arbeid innan dette område.

Kommunen v/skulesjefen sendte sine svar 16.03.20 til fylkesmannen. Tilbakemeldingene følgjer som vedlegg 16 og 17.

Fylkesmannen har i brev 29.04.20 svart at dei er ikkje nøgd med kommunen sitt svar og dei har sett ny frist til 01.06.20 til å rette opp dei regelbrøt som dei har peika på i sitt skriv.

Rådmannen og/eller skulesjefen kjem til møtet for å orientere om dei tiltak som er sett i verk og utvalet bør følgje opp saka vidare

Aksdal, 05.05.20

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

Tysvær kommune
Postboks 94
5575 Aksdal

Kontakt saksbehandlar

Lars Wetteland, 51 56 87 29

Svar på kommunens oppfølging av tilsynsrapportar etter opplæringslova kap. 9A

Fylkesmannen viser til Tysvær kommunes tilbakemelding av 16.03.20 på våre tilsynsrapportar frå 18.12.19. Dei gjeld Tysvær barne- og ungdomsskule og Frakkagjerd ungdomsskule sitt arbeid for eit trygt og godt skolemiljø etter opplæringslova kapittel 9A. I brevet har kommunen gjort greie for korleis dei regelbrota som går fram av tilsynsrapportane er retta, og skulane sine utarbeidde dokument er lagt med. Fylkesmannen vurderer det slik at kommunen med dette har retta opp nokre av regelbrota, men fleire er framleis ikkje retta opp. Kommunen må derfor sørge for at dette blir retta opp. Mange av regelbrota var dei same på dei to skolane, og vi går derfor punktvis gjennom regelbrota sams for begge skolane. Når det gjeld det nærare innhaldet i tilsynsrapportane, vil berre dei punkta som framleis ikkje er retta bli kommenterte nedanfor. Dei punkta som Fylkesmannen finn at kommunen har retta opp, blir ikkje nemnde.

På fleire punkt skriv kommunen at nye prosedyrar/retningsliner er innført og gjort kjent blant dei tilsette. Dette gjeld begge skolane. Det går ikkje fram korleis tilsette er blitt gjort kjent med desse nye prosedyrane. Me ber kommunen om å gjere greie for dette for begge skolane.

Gjennomgangen følgjer tema slik det går fram av tilsynsrapportane.

Plikta til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø jfr. opplæringslova §§9A-2, 9A-3 og 9A-4

Det går fram av tilsynsrapporten på begge skolane at *Rektor ikkje sikrar at alle som jobbar på skolen følger med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og at dei følger spesielt godt med på elevar som kan vere særskilt sårbare.*

Vi konkluderte i tilsynsrapporten med at skolane ikkje hadde ein framgangsmåte for at dei tilsette blir gjort kjende med kva forhold som kan gjere ein elev særskilt sårbar. I ny dokumentasjon finn vi framleis ikkje ein fastsett framgangsmåte som sikrar dette på nokon av skolane.

Vidare finn vi ikkje at Frakkagjerd ungdomsskole har retta følgjande forhold som vi peika på i tilsynsrapporten:

- Ein fastsett framgangsmåte for at alle tilsette skal få kjennskap til plikta til å følge med. Vi finn ikkje at det er presisert kven som skal få informasjon. Følge med-plikta er ikkje omtalt spesielt i dokumenta vi har fått tilsendt, verken Årshjul eller dokumentet V6.
- Ein fastsett framgangsmåte for korleis og kva dei tilsette skal følge med på i friminutta. Sjekkliste EHMS V6 har relevante sjekkpunkt, men vi har ikkje mottatt dokumentasjon på at ulike prosedyrar eller føringar er utarbeidde, blir følgde eller er gjort kjent for personalet.
- Ein fastsett framgangsmåte for å sikre at alle som jobbar på skolen følger ekstra godt med på elevar som er særskilt sårbare. Vi finn ikkje at dette er omtalt i dokumentasjonen som er sendt inn til oss.

Frakkagjerd ungdomsskole fylte ikkje kravet om at *rektor skal sørge for at alle som jobbar på skolen, grip inn mot krenkingar som til dømes utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vald, diskriminering og trakassering, dersom det er mogleg*. Ny dokumentasjon omtaler ikkje gripe inn-plikta spesielt. Vi finn derfor ikkje at dette punktet er retta i tråd med pålegget og det rapporten omtalte som mangelfullt.

På begge skolane går det fram at *Rektor ikkje sikrar at alle som jobbar på skolen, varslar rektor så raskt som saka tilseier*. Vi finn ingen omtale eller framgangsmåte for dette i ny dokumentasjon. På det grunnlaget konkluderer vi med at pålegget ikkje er retta.

På begge skolane går det fram at *Rektor ikkje sikrar at skolen set inn eigna tiltak dersom ein elevs rett til eit trygt og godt skolemiljø ikkje er oppfylt*. Det heiter mellom anna dette i dei rettslege krava: *De skal velje tiltak ut frå faglege vurderingar av kva som er eigna tiltak. Vurderingane skal basere seg på kunnskap, prinsipp og verdiar som er utvikla og anerkjende av kompetente fagmiljø. De må tilpasse tiltaka til saka og eleven sitt heilskaplege behov. De må ta stilling til kva som er eleven sitt beste i saka*.

Av EHMS 06, som er lik for begge skolane, heiter det mellom anna: *Teamet utformar forslag til tiltaksplan*

Fylkesmannen kan framleis ikkje sjå at utgreiinga eller dokumentasjonen frå skolane tek opp det som gjekk fram av tilsynsrapporten; at dei ikkje synleggjer kva fagleg-pedagogiske vurderingar som ligg til grunn for dei tiltaka som blir sett inn. Sjå nærare i tilsynsrapporten. Skolane må derfor dokumentere at dette blir sikra av rektor.

Plikta til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein som jobbar på skolen, har krenka ein eller fleire elevar, jfr. opplæringslova §§ 9A-2, 9A-3, 9A-4 og 9A-5

Det går fram av tilsynsrapporten for begge skolane at *rektor ikkje sikrar at skolen undersøker saka ved mistanke om eller kjennskap til at ein som jobbar på skolen, har krenka ein eller fleire elevar*.

Det er utarbeidd ny prosedyre for dette som er lik for begge skolane, EHMS 03. Her heiter det mellom anna at skolen skal ha samtale med eleven, tilsette som krenkar og andre elevar. I tillegg skal ein ha loggskrivning og spørjeundersøkingar som ein del av undersøkinga. Fylkesmannen meiner den rutinen som er utarbeidd ikkje sikrar at undersøkinga blir brei nok. Mellom anna er det ikkje sagt noko om at ein skal samtale med andre tilsette, noko som er svært viktig der det er mistanke om at ein vaksen har krenka ein elev. Det er heller ikkje sagt noko om at det kan nyttast observasjon av tilsett som ein del av undersøkinga.

Kommunen må derfor sørge for at det blir utarbeidd ny rutine som sikrar at det blir undersøkt tilstrekkeleg breitt når det er mistanke om at ein tilsett krenkar ein eller fleire elevar.

Plikta til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elevane har eit trygt og godt skolemiljø, jfr. opplæringslova §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9A-9 og forvaltningslova §11

Det går fram av tilsynsrapportane til begge skolane at *rektor ikkje sikrar at skolen innhentar tilstrekkeleg informasjon om korleis tiltaka har verka, inkludert elevens syn på korleis tiltaka har verka, og kva endringar eleven ønskjer.*

Det er utarbeidd ny mal for aktivitetsplan som er likelydande for begge skolane, i tillegg til at den nye prosedyren EHMS 06 også er sams. Det går fram av desse at føresette og elev skal involverast i evalueringa av tiltaka. Det går likevel ikkje fram kva skolen skal gjere i samband med evalueringa. Kva informasjon skal skolen hente inn, kven frå skolen skal involverast i evalueringa osv. Fylkesmannen finn derfor at det framleis ikkje er utarbeidd ein framgangsmåte som sikrar at skolen innhentar tilstrekkeleg informasjon i samband med evalueringa, og kven som skal involverast frå skolen si side i evalueringa.

Skolen jobbar førebyggjande, kontinuerleg og systematisk for å fremme eit trygt og godt skolemiljøet, jfr. opplæringslova §§ 9A-3 og 9A-8 første ledd.

Det går fram av tilsynsrapportane til begge skolane at rektor ikkje sikrar at elevane får ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø. I rapportane våre etterspør vi ein bestemt framgangsmåte for dette. Tysvær kommune viser til EHMS 04: *Plan for involvering av elevane, råd og utval i systematisk forbedring av skolemiljø.* Vi les at elevråda skal få opplæring i skolemiljøarbeid og resultatata frå elevundersøkinga skal behandlast i elevråda på begge skolane. Tysvær kommune har derimot ikkje vist ein framgangsmåte for korleis elevane får ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet med skolemiljøet, til dømes organisert som eit årshjul for elevrådet.

Fylkesmannen vil også peike på at referansen til § 9 A-5 i EHMS 04 er feil.

Tilsynsrapporten vår viser også at skolane ikkje evaluerer det førebyggjande arbeidet med skolemiljøet basert på mellom anna synet frå elevane, foreldra og tilsette. På Frakkagjerd ungdomsskule fann vi at skolen har ein rutine for dette i sin *Plan for trygt og godt skolemiljø*, men at praksis ikkje følgde rutinen. Planen er ikkje lagt ved i Tysvær kommune sitt svar, og vi går derfor utifrå at planen ikkje er endra. Tysvær kommune har likevel ikkje synleggjort korleis skolen vil følgje rutinen.

Tysværvåg barne- og ungdomsskule hadde ikkje rutine for å evaluera det førebyggjande skolemiljøarbeidet. I EHMS 04, som er lik for begge skolane, les vi at skolane har ein framgangsmåte for å bruke resultatata av Elevundersøkinga i det førebyggjande skolemiljøarbeidet i råd og utval. I EHMS 01 les vi at resultatata frå Elevundersøkinga skal behandlast fleire gonger, og at årsplanen skal reviderast i juli og august av skoleleiinga på grunnlag av mellom anna *tilbakemelding frå elever, foreldre og ansatte.* Det er vår vurdering at Elevundersøkinga ikkje er eit breitt nok grunnlag for evaluering av skolemiljøarbeid. Fylkesmannen finn at det framleis ikkje er tilfredsstillande framgangsmåte for å evaluera det førebyggjande skolemiljøarbeidet, ut over resultatata av Elevundersøkinga. Vi vil også peike på at Frakkagjerd ungdomsskule ikkje har oppretta SU og SMU dette skoleåret, sjølv om dette blei omtala i vår førebelse tilsynsrapport.

Skolen informerer og involverer elevar og foreldre i arbeidet med skolemiljøet, jfr. opplæringslova §§ 9A-3 andre ledd, 9A-9 tredje ledd, 11-1 og forvaltningslova §11.

Tilsynsrapporten vår viser at rektorane ikkje sikra at:

- *skolane informerer aktuelle råd og utval om deira rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i saker som er viktig for skolemiljøet.*
- *skolane informerer aktuelle råd og utval om alt som er viktig for skolemiljøet.*
- *skolane tar aktuelle råd og utval med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidleg som mogleg.*
- *Skolane evaluerer ikkje arbeidet med å informere og involvere aktuelle råd og utvala basert på mellom anna synspunkt frå elevane, foreldra og tilsette.*

Tysvær kommune viser i svaret sitt til EHMS V1: *Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elevar og foresatte om Opplæringsloven § 9a. Elevens sitt skolemiljø.* Vi les at **elevane** skal få informasjon om *Elevens deltakelse i skolemiljøarbeid: skolemiljøutvalget, skoleutvalget og elevråd. Skolemiljøutvalgets, skoleutvalget og elevråds rett til informasjon og rett til å uttale seg om forhold som har betydning for skolemiljø.* Vi forstår skoleutvalet som samarbeidsutval, SU. I Tysværvåg barne- og ungdomsskule sin *Plan for trygt og godt skolemiljø* les vi også at *saker som handlar om trygt skolemiljø skal drøftast i elevrådet.* Vi finn ikkje at FAU, SU og SMU skal bli informerte på same måte som elevrådet, at råd og utval blir informerte og tatt med i skolemiljøarbeidet, eller at skolane evaluerer arbeidet med å informere og involvere råd og utval. Vi vurderer derfor at skolane framleis ikkje oppfyller krava i lovverket på desse områda.

Begge skoler har også sendt inn ein prosedyre kalla *behandling av klage på opplæring*, EHMS 07. Under det punktet som blir omtalt som *klage på skolemiljø jfr. § 9A*, heiter det at *klage som omfatter elevens skolemiljø krever enkeltvedtak.* Det er uklart kva situasjonar kommunen meiner denne prosedyren skal dekke. Som eit utgangspunkt er det jo slik at skolen ikkje skal fatte enkeltvedtak i dei sakene der elev, eller føresette, melder frå til skolen om at eleven ikkje opplever at skolemiljøet er trygt og godt. I dei sakene er Fylkesmannen som kjent handhevingsmynde, og skolen skal utarbeide ein aktivitetsplan. Rett nok kan det tenkast situasjonar der skolen mellom anna må sette i verk inngripande tiltak mot andre elevar som krev enkeltvedtak. Slik prosedyren nå er utforma er den misvisande og langt på veg feil. Kommunen må derfor fjerne denne eller eventuelt endre den på ein slik måte at det går klart fram kva den er meint å dekke.

Avslutning

Tysvær kommune får frist til 01.06.20 med å rette opp dei regelbrota som vi har gått gjennom ovanfor. Kommunen må gjere greie for korleis regelbrota er retta opp, og legge ved dokumentasjon som viser at dette er gjort.

Dersom regelbrota ikkje er retta opp innan fristen, vil Fylkesmannen gje pålegg om retting.

Med helsing

Hallgeir Bø
assisterande utdanningsdirektør

Lars Wetteland
seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER**SVAR PÅ TILSYN TRYGT OG GODT SKULEMILJØ.
TYSVÆRVÅG BARNE- OG UNGDOMSSKULE, TYSVÆR**

Det vises til brev fra Fylkesmannen 18.12.2019 med vedlagt tilsynsrapport.

Tysværvåg barne- og ungdomsskole har følgende plan for å rette opp lovbrudd som ble avdekket ved tilsynet.

Tysværvåg barne- og ungdomsskole har iverksatt eller skal iverksette følgende tiltak:

Avvik	Tiltak	Status	Vedlegg
Tysvær kommune må sørge for at Tysværvåg barne- og ungdomsskole oppfyller plikta til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygd og godt skolemiljø jfr. Opplæringsloven §§9A-2, 9A-3 og 9A-4	Nye prosedyrer/planer er utarbeidet, gjort kjent blant ansatte og tatt i bruk. Prosedyrene beskriver hvordan arbeidet for å sikre elevenes rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø skal gjennomføres.	Innført.	Vedlegg 1: EHMS 01-Årsplan for tilrettelegging av godt sosialt miljø til elevene. Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø. Vedlegg 3: EHMS 06- Prosedyre for håndtering av fysisk/psykisk vold, krenkelser og mobbing Vedlegg 4: EHMS 03-Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene) Vedlegg 5: EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9a. Elevens sitt skolemiljø. Vedlegg 6: EHMS V2-Elevsamtalskjema Vedlegg 7: EHMS V4-Observasjonsplan Vedlegg 8: EHMS V 5-Tiltaksplan Vedlegg 9: EHMS V 6-Sjekkliste for inspeksjon Vedlegg 10: EHMS V 7 -Inspeksjonsplan Vedlegg 11: EHMS V9 – Meldeskjema §9A

			Vedlegg 12: EHMS V8 – Melding om mottatt bekymring om skolemiljø Vedlegg 13: EHMS V13 - Kartlegging av trivsel og tryggleik i starten av skuleåret
Tysvær kommune må sørge for at Tysværåvåg barne- og ungdomsskole skole oppfyller plikta til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein som jobber på skolen, har krenket ein eller fleiere elever, jfr. Opplæringsloven §§ 9A-2, 9A-3, 9A-4 og 9A-5	Nye prosedyrer er etablert og er tatt i bruk. Prosedyrene er kjent blant ansatte.	Innført	Vedlegg 4: EHMS 03-Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene) Vedlegg 13 EHMS 07 – Prosedyre for behandling av klage på opplæring
Tysvær kommune må sørge for at Tysværåvåg barne- og ungdomsskole skole oppfyller plikta til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elevene har eit trygt og godt skolemiljø, jfr. Opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9A-9 og Forvaltningsloven §11	Nye prosedyrer er utarbeidet, gjort kjent blant ansatte og tatt i bruk. Det er utarbeidet nye prosedyrer som sikrer at skolen skal innhente tilstrekkelig informasjon om korleis tiltaka har verka, inkludert elevens syn på korleis tiltaka har verka, og kva endringar eleven ønsker.	Innført	Vedlegg 5: EHMS V2-Elevsamtaleskjema Vedlegg 6: EHMS V4-Observasjonsplan Vedlegg 7: EHMS V 5-Tiltaksplan
Tysvær kommune må sørge for at barne- og ungdomsskole skole jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme eit trygt og godt skolemiljøet , jfr. Opplæringsloven §§ 9A-3 og 9A-8 første ledd.	Det er utarbeidet prosedyrer med tilleggsdokumenter, som skal sikre brukermedvirkning	Innført	Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø.
Tysvær kommune må sørge for at Tysværåvåg barne- og ungdomsskole skole informerer og involverer elever og foreldre i arbeidet med skolemiljøet, jfr. Opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd, 9A-9 tredje ledd, 11-1 og Forvaltningsloven §11.	Det er utarbeidet en ny prosedyre som skal sikre brukermedvirkning. Nye prosedyrer beskriver hvordan opplæring av råd og utvalg i arbeidet med psykososialt miljø gjennomføres og sikrer at aktuelle råd og utvalg er informert og involvert i arbeidet med skolemiljø.	Innført	Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø. Vedlegg 4: EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9a. Elevens sitt skolemiljø.

Med hilsen

Eli Krokedal
Skulesjef

Kirsten Synnøve Rolland
Rådgjever

Kopi til:

Geir Dybdahl
Jorid Vea Isdahl

Vedlegg

- 1 EHMS 01- årsplan for tilrettelegging av godt sosialt miljø til elevene
- 2 EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø.
- 3 EHMS 06- Prosedyre for håndtering av fysisk/psykisk vold, krenkelser og mobbing.
- 4 EHMS 03- Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene)
- 5 EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9A. Eleven sitt skolemiljø.
- 6 EHMS V2- Elevsamtaleskjema
- 7 EHMS V4- Observasjonsplan
- 8 EHMS V5- Tiltaksplan
- 9 EHMS V6- Sjekkliste for inspeksjon
- 10 EHMS V7- Inspeksjonsplan
- 11 EHMS V9- Meldeskjema §9A
- 12 EHMS V8- Melding om mottatt bekymring om skolemiljø
- 13 EHMS 07- Prosedyre for behandling av klage på opplæring
- 14 EHMS V13- Kartlegging av trivsel og tryggleik i starten av skuleåret
- 15 Plan for eit trygt og godt skulemiljø TBU

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krev derfor ingen signatur.

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER**SVAR PÅ TILSYN AV TRYGT OG GODT SKOLEMILJØ.
FRAKKAGJERD UNGDOMSSKOLE, TYSVÆR**

Det vises til brev fra Fylkesmannen 18.12.2019 med vedlagt tilsynsrapport. Frakkagjerd ungdomsskole har følgende plan for å rette opp lovbrudd som ble avdekket ved tilsynet.

Frakkagjerd ungdomsskole har iverksatt eller skal iverksette følgende tiltak:

Avvik	Tiltak	Status	Vedlegg
Tysvær kommune må sørge for at Frakkagjerd ungdomsskole oppfyller plikta til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygd og godt skolemiljø jfr. Opplæringsloven §§9A-2, 9A-3 og 9A-4	Nye prosedyrer/planer er utarbeidet, gjort kjent blant ansatte og tatt i bruk. Prosedylene beskriver hvordan arbeidet for å sikre elevenes rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø skal gjennomføres.	Delvis innført. Noen av aktivitetene i årsplanen er det mest hensiktsmessig å innføre i begynnelsen av neste skoleår 2020/21	Vedlegg 1: EHMS 01-Årsplan for tilrettelegging av godt sosialt miljø til elevene. Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø. Vedlegg 3: EHMS 06- Prosedyre for håndtering av fysisk/psykisk vold, krenkelser og mobbing Vedlegg 4: EHMS 03-Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene) Vedlegg 5: EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9a. Elevens sitt skolemiljø. Vedlegg 6: EHMS V2-Elevsamtalskjema Vedlegg 7: EHMS V4-Observasjonsplan Vedlegg 8: EHMS V 5-Tiltaksplan Vedlegg 9: EHMS V 6-Sjekkliste for inspeksjon

			<p>Vedlegg 10: EHMS V 7 -Inspeksjonsplan</p> <p>Vedlegg 11: EHMS V9 – Meldeskjema §9A</p> <p>Vedlegg 12: EHMS V8 – Melding om mottatt bekymring om skolemiljø</p>
<p>Tysvær kommune må sørge for at Frakkagjerd skole oppfyller plikta til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at ein som jobber på skolen, har krenket ein eller fleiere elever, jfr. Opplæringsloven §§ 9A-2, 9A-3, 9A-4 og 9A-5</p>	<p>Ny prosedyre er etablert og er tatt i bruk. Prosedyren er kjent blant ansatte.</p>	Innført	<p>Vedlegg 4: EHMS 03-Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene)</p> <p>Vedlegg 13 EHMS 07 – Prosedyre for behandling av klage på opplæring</p>
<p>Tysvær kommune må sørge for at Frakkagjerd skole oppfyller plikta til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elevene har eit trygt og godt skolemiljø, jfr. Opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9A-9 og Forvaltningsloven §11</p>	<p>Nye prosedyrer er utarbeidet, gjort kjent blant ansatte og tatt i bruk.</p> <p>Det er utarbeidet nye prosedyrer som sikrer at skolen skal innhente tilstrekkelig informasjon om korleis tiltaka har verka, inkludert elevens syn på korleis tiltaka har verka, og kva endringar eleven ønsker.</p>	Innført	<p>Vedlegg 5: EHMS V2-Elevsamtalskjema</p> <p>Vedlegg 6: EHMS V4-Observasjonsplan</p> <p>Vedlegg 7: EHMS V 5-Tiltaksplan</p>
<p>Tysvær kommune må sørge for at Frakkagjerd skole jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme eit trygt og godt skolemiljøet , jfr. Opplæringsloven §§ 9A-3 og 9A-8 første ledd.</p>	<p>Det skal opprettes flere råd og utvalg som skal presentere synspunktene til elevene og foresatte. I tillegg er det utarbeidet en prosedyre med tilleggsdokumenter, som skal sikre brukermedvirkning</p>	<p>Det er hensiktsmessig å starte med oppretting av nye råd og utvalg i begynnelsen av neste skoleåret 2020/2021</p> <p>Prosedyrer som skal ivareta brukermedvirkning er utarbeidet og skal tas i bruk i august 2020.</p>	<p>Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø.</p>
<p>Tysvær kommune må sørge for at Frakkagjerd skole informerer og involverer elever og foreldre i arbeidet med skolemiljøet, jfr. Opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd, 9A-9 tredje ledd, 11-1 og Forvaltningsloven §11.</p>	<p>Det er utarbeidet en ny prosedyre som skal sikre brukermedvirkning.</p> <p>Nye prosedyrer beskriver hvordan opplæring av råd og utvalg i arbeidet med psykososialt miljø og sikrer at aktuelle råd og utvalg er informert og involvert i arbeidet med skolemiljø.</p>	<p>Prosedyrer som skal ivareta brukermedvirkning er utarbeidet og skal tas i bruk i august 2020.</p>	<p>Vedlegg 2: EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø.</p> <p>Vedlegg 4: EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9a. Elevens sitt skolemiljø.</p>

Med hilsen

Eli Krokedal
Skulesjef

Kirsten Synnøve Rolland
Rådgjevar

Kopi til:

Monica Andersen
Jorid Veia Isdahl

Vedlegg

- 1 EHMS 01-Årsplan for tilrettelegging av godt sosialt miljø til elevene
- 2 EHMS 04- Plan for involvering av elevene, råd og utvalg i systematisk forbedring av skolemiljø.
- 3 EHMS 06- Prosedyre for håndtering av fysisk/psykisk vold, krenkelser og mobbing.
- 4 EHMS 03- Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skolen krenker elev(ene)
- 5 EHMS V1- Sjekkliste for gjennomføring av opplæring av ansatte, elever og foresatte om Opplæringsloven §9A. Elevene sitt skolemiljø.
- 6 EHMS V2- Elevsamtaleskjema
- 7 EHMS V4- Observasjonsplan
- 8 EHMS V5- Tiltaksplan
- 9 EHMS V6- Sjekkliste for inspeksjon
- 10 EHMS V7- Inspeksjonsplan
- 11 EHMS V9- Meldeskjema §9A
- 12 EHMS V8-Melding om mottatt bekymring om skolemiljø
- 13 EHMS 07- Prosedyre for behandling av klage på opplæring

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krev derfor ingen signatur.

Kontrollutvalet i Tysvær - Statusoversikt mai 2020

Rapportar frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
<i>Kvalitetssikring i plan- og byggesaker eller anna</i>	05.02.20	220 t.	Ferdig rapport	Juni 2020	

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon/ selskapskontroll	Bestilt	Kontroll- utval	Behandl- ing i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
<i>Kvalitetssikring i plan- og byggesaker eller anna</i>	05.02.20	09.06.20, sak			
<i>Kvalitet og ressurs- effektivitet innan pleie og omsorgstenestene</i>	06.11.18, sak 25/18	21.05.19, sak 6/19	17.06.19, sak 34/19	Juni 2020	9 månadar
Andre saker					
<i>Turveg Himakåna</i>	12.05.20	09.06.20			Rådmannen
<i>Tilsynsrapportar - FM</i>	05.02.20	13.05.20			Skulesjef
<i>Handtering av avfall</i>	06.11.18	19.02.19			Teknisk sjef
<i>Personvernlova</i>	28.05.18	04.09.18			Personalsjef
<i>Bruk av komm. utstyr</i>	28.05.18	04.09.18			Personalsjef

Avslutta prosjekt i sist periode

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt oppi KST	Merknader
<i>«Invest./avgjerdsgrunnl. og styring»</i>	27.02.18, sak 5/18	04.09.18, sak 19/18	25.09.18, sak 54/18	18.06.19, sak 32/19	
<i>«Økonomistyring»</i>	30.05.17, sak 13/17	14.11.17, sak 25/17	06.02.18, sak 16/18	18.06.19, sak 33/19	
<i>«Kvalitet på opplæringa i skulane»</i>	08.09.16, sak 17/16	07.02.17, sak 6/17	07.03.17, 13/17	20.03.18, sak 28/18	
<i>«Internkontroll»</i>	03.02.15, sak 3/15	01.09.15, sak 15/15	12.04.16, sak 14/16	07.03.17, sak 12/17	2. gang 20.03.18, 27/18
Selskapskontroll					
<i>Oppfølging av Karmsund Havn IKS</i>	12.06.18, sak 36/18	01.10.19, sak 13/19	22.10.19, sak 79/19		
Andre saker					
<i>Plan for forvaltnings- revisjon 2020-2024</i>	02.12.19, sak 24/19	Våren 2020	Hausten 2020	Neste 4 år	KPMG AS
<i>Plan for eigarskontroll 2020-2024</i>	02.12.19, sak 24/19	Våren 2020	Hausten 2020	Neste 4 år	KPMG AS

Protokoll Generalforsamling 2019.pdf

Signers:

Name	Method	Date
Steen, Petter	BANKID	2020-05-04 10:58 GMT+2
Bø, Gerd Helen	BANKID	2020-05-04 11:06 GMT+2
Fylkesnes, Torleiv	BANKID_MOBILE	2020-05-04 17:25 GMT+2

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

Forslag til Generalforsamlingsprotokoll

Den 30. april 2020, kl. 11:00, ble det avholdt ordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS. Generalforsamlingen ble avholdt uten fysisk møte, jfr. midlertidig forskrift om unntak fra reglene om fysisk møte i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper som følge av utbruddet av covid-19. Generalforsamlingen ble avholdt ved bruk av Skype og telefon.

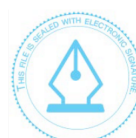
Generalforsamlingen ble åpnet av styrets leder.

Deltakende var:

Aksjonær	Aksjer	Eierandel/stemmer
Karmøy Kommune (org. nr. 940 791 901), representert ved Alf Magne Grindhaug, Vibeke Vikse Johnsen med som rådgiver	180 968 850	36,05 %
Haugesund Kommune (org. nr. 944 073 787), representert ved Arne-Christian Mohn	129 027 315	25,70 %
Finnås Kraftlag SA (org. nr. 944 664 440), representert ved Torleiv Fylkesnes	49 695 686	9,90 %
Tysvær Kommune (org. nr. 964 979 812), representert ved Sigmund Lier, Sigurd Eikje med som rådgiver	39 551 725	7,88 %
Vindafjord Kommune (org. nr. 988 893 226), representert ved Ole Johan Vierdal	27 645 703	5,51 %
Sveio Kommune (org. nr. 864 967 272), representert ved Linn Therese Erve, Jostein Førre med som rådgiver	20 381 332	4,06 %
Skånøvik Ølen Kraftlag AS (org. nr. 948 429 209), representert ved Gunnar Dalen	19 904 301	3,96 %
Fitjar Kraftlag SA (org. nr. 971 028 548), representert ved Agnar Aarskog	18 738 482	3,73 %
Suldal Kommune (org. nr. 948 429 209), representert ved Gerd Helen Bø	14 504 476	2,89 %
Utsira Kommune (org. nr. 964 979 901), representert ved Marte Eide Klovning	1 640 000	0,33 %
Totalt:	502 057 870	100 %

Øvrige møtte:

Styrets leder, Petter Steen jr., fra styret, Einar Birger Østebø, Geir Malvin Bårdsen, Inghild Dorthea Storesund, Mona Opheim og Tirild Fjeld og Martin Laurhammer, fra Deloitte AS, v/statsaut.revisor Jørn Marcussen, fra selskapet, konsernsjef Olav Linga, vise administrerende Runar Areklett, konserncontroller Tørres Øyjordsbakken og Tommy Haugan for teknisk support. Bendik Christoffersen fra advokatfirma Thommessen deltok for å presentere integrasjonen med Fjelberg Kraftlag.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Sak 01.20 Godkjenning av innkallingen

Generalforsamlingen ble erklært for lovlig satt.

Sak 02.20 Valg av møteleder

Som møteleder ble enstemmig valgt styreleder Petter Steen jr.

Sak 03.20 Valg av personer til å undertegne protokollen

Til å undertegne protokollen sammen med møteleder, ble enstemmig valgt:

1. Torleiv Fylkesnes fra Finnås Kraftlag
2. Gerd Helen Bø fra Suldal kommune

Sak 04.20 Redegjørelse om årets drift v/konsernsjef. Olav Linga

Konsernsjef. Olav Linga's redegjørelse ble tatt til etterretning.

Sak 05.20 Godkjenning av resultatregnskap og balanse for Haugaland Kraft AS og konsernet for 2019, herunder anvendelse av årsoverskuddet og utdeling av utbytte

Styrets årsberetning, regnskapet for 2019 m/noter og revisors beretning ble gjennomgått. Dokumentene ble kommentert og spørsmål ble tilfredsstillende besvart.

Resultatregnskapet og balansen ble fastsatt som selskapets regnskap for 2019. Styrets forslag om å utdele kr. 235 mill. som utbytte ble enstemmig vedtatt.

Konsernets fremlagte resultatregnskap og balanse ble enstemmig godkjent som selskapets og konsernets regnskap for 2019.

Sak 06.20 Godkjenning av revisors honorar

Generalforsamlingen godkjente enstemmig revisors honoreres etter regning.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Sak 07.20 Valg av nytt styre

Som styre i selskapet ble enstemmig valgt for to år:

Petter Steen jr.
Inghild Storesund
Martin Laurhammer
Tiril Fjeld
Arne Birkeland

Merethe Vårvik Matre	1. vara (fast møtende)
Geir Egil Østebøvik	2. vara
Ada Jakobsen	3. vara

Styret velger selv leder. Generalforsamlingen foreslår Petter Steen jr.

I tillegg har de ansatte i mars 2020 valgt følgende kandidater til styret:

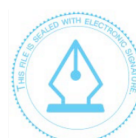
Geir Malvin Bårdsen
Einar Birger Østebø
Annette Jensen

Arild Langåker	1. vara
Roar Sund	2. vara
Nina Helen Smistad	3. vara
Odd Håland Øksnevald	4. vara
Espen Årvik	5. vara

Sak 08.20 Valg av valgkomité

Som valgkomité for selskapet ble valgt for to år:

Torleiv Fylkesnes	leder
Trine Meling Stokland	medlem
Vibeke Vikse Johnsen	medlem
Arne Bergsvåg	medlem

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Sak 09.20 Fastsettelse av godtgjørelse til styrets og valgkomitéens medlemmer samt andre godtgjørelser

For styret ble det enstemmig vedtatt følgende satser:

Styreleder	169 700	(2019: 160.000)	
Styremedlem	88 000	(2019: 83.000)	
1.vara fast møtende	61 600	(2019: 58.100)	(70% av styremedlem)
Varamedlem	5 000	(2019: 4.700)	(pr møte)

Ved reiser, seminar osv. vil det bli dekket inntektstap etter følgende satser:

Uten legitimasjon:	1 800 per dag	(2019: 1.700 per dag)
Med legitimasjon:	3 500 per dag	(2019: 3.300 per dag)

For valgkomitéen ble det enstemmig vedtatt følgende satser:

Leder	14.000	(14 000)
Medlem	10.000	(10 000)

Sak 10.20 Godkjenning av integrasjon med Fjelberg Kraftlag AS

Petter Steen jr. og Bendik Christoffersen fra advokatfirma Thommessen orienterte om den pågående prosessen for integrasjon med Fjelberg Kraftlag AS, ved at Fjelberg Kraftlag AS sin virksomhet integreres i Haugaland Kraft Energi AS, Haugaland Kraft Nett AS og Haugaland Fiberinvest AS, mot at Haugaland Kraft AS yter vederlagsaksjer til Fjelberg Kraftlag AS og et tilleggsvederlag på NOK 5.000.000.

Generalforsamlingen fattet enstemmig følgende vedtak:

Generalforsamlingen godkjenner integrasjonen med Fjelberg Kraftlag AS, som nærmere beskrevet i integrasjonsavtalen mellom Haugaland Kraft AS og Fjelberg Kraftlag AS, datert 5. november 2018, endringsavtalen mellom Haugaland Kraft AS og Fjelberg Kraftlag AS, datert 31. januar 2020 og fisjonsplanen mellom Athomstart Invest 450 AS (omtalt som FK II), Haugaland Kraft AS og dets datterselskaper, datert 1. april 2020.

Sak 11.20 Godkjenning av fisjonsplanen

Generalforsamlingen fattet enstemmig følgende vedtak:

Fisjonsplanen datert 1. april 2020 for fisjon av Athomstart Invest 450 AS (omtalt som FK II) med overføring til Haugaland Kraft Nett AS, Haugaland Kraft Energi AS og Haugaland Fiberinvest AS som overtakende selskaper, med vederlag i form av utstedelse av nye aksjer i Haugaland Kraft AS og et tilleggsvederlag på NOK 5.000.000, godkjennes

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Sak 12.20 Kapitalforhøyelse som følge av trekantfisjonen

Generalforsamlingen fattet enstemmig følgende vedtak:

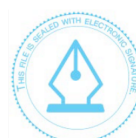
- a) *Haugaland Kraft AS' aksjekapital forhøyes med NOK 3.177.808, fra NOK 251.028.935 til NOK 254.206.743, ved utstedelse av 6.355.615 nye aksjer pålydende NOK 0,50.*
- b) *Kapitalforhøyelsen gjøres opp ved at selskapet får fordringer på henholdsvis Haugaland Kraft Nett AS, Haugaland Kraft Energi AS og Haugaland Fiberinvest AS lik den egenkapitaløkning disse selskapene tilføres ved fisjonen av Athomstart Invest 450 AS (omtalt som FK II), hvor disse selskapene er overtakende selskaper.*
- c) *Fordringene som Haugaland Kraft AS får mot Haugaland Kraft Nett AS, Haugaland Kraft Energi AS og Haugaland Fiberinvest AS, anses stiftet ved fisjonens selskapsrettslige ikrafttredelse og skal fra dette tidspunkt belastes markedsmessig rente.*
- d) *Tingsinnskuddet er nærmere beskrevet i styrets redegjørelse utarbeidet i henhold til aksjeloven § 2-6, jf. § 10-2 (3).*
- e) *De nye aksjene tegnes av og tilfaller eksisterende aksjonær i FK II, Fjelberg Kraftlag AS.*
- f) *De nye aksjene gir fulle rettigheter i selskapet, inkludert rett til fastsatt utbytte, fra det tidspunktet kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret.*
- g) *Estimerte kostnader til kapitalforhøyelsen er NOK 50.000.*
- h) *Med virkning fra fisjonens ikrafttredelse endres vedtektenes § 4 til å lyde:

Selskapets aksjekapital er NOK 254.206.743, fordelt på 508.413.485 aksjer, hver pålydende NOK 0,50, alle fullt innbetalt og lydende på navn.*

Sak 13.20 Emisjon som ledd i integrasjonen med Fjelberg Kraftlag AS

Generalforsamlingen fattet enstemmig følgende vedtak:

- a) *Haugaland Kraft AS' aksjekapital forhøyes med NOK 6.392.839, fra NOK 254.206.743 til NOK 260.599.582, ved utstedelse av 12.785.678 nye aksjer pålydende NOK 0,50.*
- b) *Det totale innskuddet skal være NOK 249.209.826. Det skal betales NOK 19,49132662 per nye aksje, hvorav NOK 0,50 er aksjekapital og det overskytende er overkurs.*
- c) *De nye aksjene tegnes av Fjelberg Kraftlag AS.*

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

- d) *De nye aksjene skal tegnes på en separat tegningsblankett innen 30. juli 2020. Tegningsperioden løper fra tidspunktet for ikrafttreddelsen av fisjonen mellom Athomstart Invest 450 AS (omtalt som FK II) som overdragende selskap og Haugaland Kraft Nett AS, Haugaland Kraft Energi AS og Haugaland Fiberinvest AS som overtakende selskaper.*
- e) *Aksjeinnskuddet gjøres opp dels ved overføring av et kontantbeløp på NOK 41.999.982 og dels ved overføring av 90.907 aksjer i Sunnhordaland Kraftlag AS til en samlet verdi av NOK 207.209.844.*
- f) *Tingsinnskuddet er nærmere beskrevet i styrets redegjørelse utarbeidet i henhold til aksjeloven § 2-6, jf. § 10-2 (3).*
- g) *De nye aksjene gir fulle rettigheter i selskapet, inkludert rett til fastsatt utbytte, fra det tidspunktet kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret.*
- h) *Estimerte kostnader til kapitalforhøyelsen er NOK 50.000.*
- i) *Vedtektenes § 4 endres til å lyde:*

Selskapets aksjekapital er NOK 260.599.582 fordelt på 521.199.163 aksjer, hver pålydende NOK 0,5, alle fullt innbetalt og lydende på navn.

Sak 14.20 Fullmakt til erverv av egne aksjer

I henhold til integrasjonsavtalen mellom Haugaland Kraft AS og Fjelberg Kraftlag AS, datert 5. november 2018 ble det lagt opp til at Fjelberg Kraftlag AS etter omdanning til aksjeselskap og integrasjon med Haugaland Kraft-konsernet, skal ha en opsjon til å selge aksjene i Haugaland Kraft AS som selskapet mottar som oppgjør i forbindelse med integrasjonen. Opsjonen skulle kunne utøves innen utløpet av 2019 og prisen skulle tilsvare verdien som aksjene er vurdert til i forbindelse med integrasjonen, dvs. kr. 16,19535 pr aksje.

I generalforsamling i Haugaland Kraft AS 26. november 2018 ble det styret gitt fullmakt til å erverve egne aksjer slik at Haugaland Kraft AS kunne forplikte seg til denne opsjonen. Fullmakten hadde varighet til 1. mars 2020.

Som følge av forsinkelser i integrasjonen, har Fjelberg Kraftlag AS og Haugaland Kraft AS i endringsavtalen inngått mellom partene 31. januar 2020, avtalt å forlenge fristen for utøvelse av opsjonen til ut 2020. For å legge til rette for at Haugaland Kraft AS kan forplikte seg til den forlengede opsjonen, foreslås det at styret gis fullmakt til å erverve disse aksjene som egne aksjer.

På denne bakgrunnen fattet generalforsamlingen enstemmig følgende vedtak om fullmakt til erverv av egne aksjer:

- i) *Styret gis fullmakt til å erverve inntil 20.000.000 egne aksjer, det vil si aksjer med totalt pålydende kr 10.000.000.*
- ii) *Prisen pr aksje kan være minimum kr 15 pr aksje og maksimum kr 25 pr aksje.*
- iii) *Fullmakten gjelder til og med 1. mars 2021.*

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

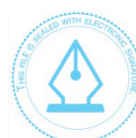
Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Generalforsamlingsprotokollen signeres digitalt etter møtet

Petter Steen jr
Møteleder

Torleiv Fylkesnes

Gerd Helen Bø

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
8295318F9A70416982F82556A0D91817

Haugaland brann og redning iks

MØTEPROTOKOLL

Representantskapet for Haugaland brann og redning iks

Møtested: TEAMS (web-møte)
Møtedato: 23.04.2020
Tid: 10⁵⁰ – 12¹⁵
Saker: 20/005-20/012

Til stede:

Gerd Helen Bø, leder	Suldal
Jarle Nilsen, medlem	Karmøy
Osmund Våga, medlem	Bokn
Linn Therese Erve, medlem	Sveio
Marte Eide Klovning, medlem	Utsira
Ole Johan Vierdal, medlem	Vindafjord
Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim	Etne
Sigmund Lier, medlem	Tysvær

Forfall: Arne-Christian Mohn Haugesund

Andre:

Elling Hetland, styreleder
Torleif Østrem-Olsen, nestleder styret
Kristin Helle, styremedlem
Rune Håheim, styremedlem
Ole Martin Nordstrand, styremedlem
Dag Botnen, daglig leder
Siv Kristiansen, leder økonomi

Diverse merknader: -

Underskrifter:

Stad: Haugesund
Dato: 23.04.2020

Gerd Helen Bø
leder

Sigmund Lier
nestleder

Osmund Våga
medlem

Linn Therese Erve
medlem

Marte Eide Klovning
medlem

Ole Johan Vierdal
medlem

Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim
medlem

Jarle Nilsen
medlem

Møteprotokoll er sendt til:

- eierkommuner
- revisjonen/KPMG
- Haugaland kontrollutvalgssekretariat

SAKSOVERSIKT

Sak nr	Tittel	Saksbehandling
20/005	Godkjenning av innkalling og saksliste	Vedtak
20/006	Godkjenning av protokoll	Vedtak
20/007	Regnskap 2019	Vedtak
20/008	Årsmelding	Vedtak
20/009	Haugesund sin uttredelse av selskapet	Vedtak
20/010	Valg av valgkomite	Vedtak
20/011	Orientering om drifta	Orientering
20/012	Eventuelt	-

SAKSNR. SAKSPROTOKOLL

20/005 Godkjenning av innkalling og saksliste

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner innkalling og saksliste som fremlagt.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner innkalling og saksliste som fremlagt.

20/006 Godkjenning av protokoll 05.02.2020

Brannsjefen sin anbefaling

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner møteprotokollen av 05.02.2020 som framlagt.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner møteprotokollen av 05.02.2020 som framlagt.

20/007 Regnskap 2019

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt med følgende interne finanstransaksjoner:

- a. kr. 1 151 674,- avsettes på selskapets disposisjonsfond.
- b. kr 721 979 avsettes av på selskapets bundne fond.
- c. Udekket investeringskostnad på kr. 1 940 014 dekkes gjennom overføringer fra driftsregnskapet.

Saksbehandling i styret 26.03.2020

Vedlegg 2, regnskap med noter, ble gjennomgått av leder økonomi.

Framlegg til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN ANBEFALING

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt med følgende interne finanstransaksjoner:

- a. kr. 1 151 674,- avsettes på selskapets disposisjonsfond.
- b. kr 721 979 avsettes av på selskapets bundne fond.
- c. Udekket investeringskostnad på kr. 1 940 014 dekkes gjennom overføringer fra driftsregnskapet.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Leder økonomi, Siv Kristiansen, gikk gjennom regnskapet i møtet.

Framlegg til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt med følgende interne finanstransaksjoner:
 - a. kr. 1 151 674,- avsettes på selskapets disposisjonsfond.
 - b. kr 721 979 avsettes av på selskapets bundne fond.
 - c. Udekket investeringskostnad på kr. 1 940 014 dekkes gjennom overføringer fra driftsregnskapet.

20/008 Årsmelding

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

Saksbehandling i styret 26.03.2020

Framlegg til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Daglig leder gikk gjennom årsmeldingen slik den er fremlagt.

Framlegg til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

20/009 Haugesund sin uttredelse av selskapet

Forhandlingsgruppa sitt forslag til vedtak

1. Representantskapet forlenger mandatet gitt til Jarle Nilsen, Gerd Helen Bø og Elling Hetland i representantskapsmøte 5. februar 2020. Dersom forhandlinger med Haugesund kommune ikke fører frem eller har tilstrekkelig fremdrift innen 15. mai 2020, gis nevnte personer mandat til å ta ut stevning for alminnelige domstoler eller anlegge sak for voldgiftsretten sammen med øvrige eiere av Haugaland brann og redning iks.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Deloitte advokater vil utarbeide et skriv om status for prosessen og anbefalinger for videre steg innen 26. april 2020. Hver enkelt kommune har dermed anledning til å orientere om, og eventuelt fatte vedtak, om vedtaket i representantskapet i sine kommuner innen 15. mai 2020.

Det må innarbeides titler i vedtaket for de som er navngitt.

Utover dette ble forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet forlenger mandatet gitt til representantskapsleder Gerd Helen Bø, representantskapsmedlem Jarle Nilsen og styreleder Elling Hetland i representantskapsmøte 5. februar 2020. Dersom forhandlinger med Haugesund kommune ikke fører frem eller har tilstrekkelig fremdrift innen 15. mai 2020, gis nevnte personer mandat til å ta ut stevning for alminnelige domstoler eller anlegge sak for voldgiftsretten sammen med øvrige eiere av Haugaland brann og redning iks.

Brannsjefen sin anbefaling

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar følgende valgkomité for valgperioden:
 - a.
 - b.
 - c.
 - d.
 - e.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim foreslo følgende valgkomité for perioden:

- a. Gerd Helen Bø, leder (gjenvalg)
- b. Sigmund Lier, nestleder (gjenvalg)
- c. Ole Johan Vierdal, medlem (gjenvalg)
- d. Linn Therese Erve, medlem (ny)
- e. Jarle Nilsen, medlem (ny)

Forslag til valgkomité ble enstemming vedtatt.

Vedtak i representantskapet

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar følgende valgkomité for valgperioden:
 - a. Gerd Helen Bø, leder
 - b. Sigmund Lier, nestleder
 - c. Ole Johan Vierdal, medlem
 - d. Linn Therese Erve, medlem
 - e. Jarle Nilsen, medlem

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks tar saken til orientering.

Saksbehandling i representantskapet 23.04.2020

Framlegg til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks tar saken til orientering.

Det ble ikke meldt inn saker under eventuelt.

PROTOKOLL

Måndag 27. april 2020 blei det halde møte i representantskapet for **Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS**. Møtet blei leia av representantskapsleiar Einar R Endresen.

MØTESTART /MØTESLUTT	kl. 12.00 – kl. 12.40
MØTESTAD:	Møteportalen Microsoft Teams
REPRESENTANTAR SOM DELTOK:	Einar R. Endresen , Karmøy kommune Trine Meling Stokland , Haugesund kommune Kathrine Bakkevig , Tysvær kommune Ståle Tungesvik , Etne kommune (frå sak 3/20) Ruth Grethe Østebø Eriksen , Sveio kommune Dagfinn Birkeland , Sauda kommune Solvår Langeland , Vindafjord kommune
VARAREPRESENTANT:	Lillian Grønnestad , Bokn kommune
FORFALL:	Kristoffer Are , Bokn kommune
ANDRE SOM DELTOK:	Siv Bente Stople Østbø , styremedlem Toril Hallsjø , dagleg leiar

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 1/20 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Handsaming i møtet 27.04.20:

Dagleg leiar ønskte velkommen til dette konstituerande møtet og ho leia møtet fram til sak 3/20.

Lov om midlertidige unntak frå IKS-lova om høve til fjernmøte grunna utbrot av covid-19-viruset gjorde at selskapet i år kan/må halde fjernmøte.

Organet var vedtaksfør med ni kommunane representert ved møtestart. Under sak 3/20 var alle ti kommunane representert.

Det blei av Marte Eide Klovning og Trine Meling Stokland gjort merksam på at det var feil i namna deira i saksframlegget til sak 2/20. Dette blei lova retta.

Elles ingen merknader til innkalling og saksliste.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Innkalling og saksliste til representantskapsmøtet 27.04.20 blir godkjent.

SAK 2/20 KONSTITUERING AV REPRESENTANTSKAP 2019-2024 – VAL AV LEIAR OG NESTLEIAR

VALNEMNDA SITT FRAMLEGG:
(som vedtak)

Handsaming i møte 27.04.20:

Det blei ikkje sett fram andre framlegg. Representantane slutta seg til valnemnda si innstilling.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet i Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vel for perioden 2015- 2019:

*som leiar av representantskapet: **Einar R. Endresen**, Karmøy kommune
og som nestleiar: **Trine Meling Stokland**, Haugesund kommune*

Einar R. Endresen takka for tilliten og overtok møteleiinga.

SAK 3/20 VAL AV STYRE MED STYRELEIAR OG NESTLEIAR OG VARAMEDLEMMER

VALNEMNDA SITT FRAMLEGG:
(som vedtak)

Handsaming i møte 27.04.20:

Representanten Bakkevig hadde merka seg at det var få av kommunestyra som hadde fremma kandidatar til styret, og ville oppmoda kommunane til å komme med sine innstillingar i byrjinga av neste valperiode. Det blei ikkje sett fram andre framlegg. Representantane slutta seg til valnemnda si innstilling

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet i Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vel for perioden 2020-2024 som styremedlem og personleg varamedlem følgjande:

*styreleiar: **Siv Bente Stople Østbø**, Vindafjord pers vara **Randi I. Rettedal**, Tysvær
nestleiar: **Ernst Morgan Endresen**, Karmøy pers vara **Steinar Skartland**, Vindafjord
medlem: **Astri Furumo**, Haugesund pers vara **Marit Bjørnstad**, Haugesund*

SAK 4/20 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ REPRESENTANTSKAPSMØTET 06.05.19

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Protokoll frå representantskapsmøtet 06.05.19 blir godkjent.

SAK 5/20 GODKJENNING AV STYRET SI MELDING OG ÅRS- MELDING 2019

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak)

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representanten Eriksen stilte spørsmål om det var rett at det nye representantskapet skulle vedta fjorårets årsmelding og rekneskap. Leiar stetta rett prosedyre. Representantane hadde elles ingen merknader til årsmeldinga.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vedtar årsmelding 2019 slik den er lagt fram. Årsmeldinga vert oversendt samarbeidskommunane til orientering.

SAK 6/20 GODKJENNING AV ÅRSREKNESKAPEN FOR 2019

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak)

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader til rekneskapen.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Årsrekneskapen for 2019 for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent slik det ligg føre med eit overskot på kr 48 841. Årets overskot vert lagt til eigenkapitalen.

SAK 7/20 SENIORPOLITIKK I HKS IKS

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak).

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader til framlegget.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Tiltaksordninga for seniorpolitikk for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent slik den ligg føre, og som følgje av oppdatering frå og med 2020:

Bonusbeløpet vert oppjustert til kr 18 000 og det vert tatt inn eit punkt om automatisk oppjustering som følgjer lønnsoppgjering.

SAK 8/20 LØNNS- OG REGNSKAPSFØRING I HKS IKS

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak)

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader til framlegget.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet for HKS IKS godkjenner at selskapet si lønns- og rekneskapsføring blir utført av eksternt selskap frå og med 2020.

SAK 9/20 BUDSJETT 2021

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak)

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader til budsjettet.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet i Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS godkjenner budsjett for 2021 med følgjande rammer:

<i>Inntekter 2021</i>		<i>Utgifter 2021</i>	
<i>Tilskot</i>	<i>2 224 000</i>	<i>Lønn- og sosiale utgifter</i>	<i>1 933 000</i>
<i>Andre inntekter</i>	<i>-</i>	<i>Driftsutgifter</i>	<i>291 000</i>
<i>Inntekter totalt</i>	<i>2 224 000</i>	<i>Utgifter totalt</i>	<i>2 224 000</i>
<i>Resultat</i>	<i>0</i>		<i>0</i>

Eigartilskot frå eigarkommunane vert i 2021 følgjande:

<i>Karmøy kommune</i>	<i>403 000</i>
<i>Haugesund kommune</i>	<i>403 000</i>
<i>Tysvær kommune</i>	<i>212 000</i>
<i>Vindafjord kommune</i>	<i>212 000</i>
<i>Sveio kommune</i>	<i>189 200</i>
<i>Sauda kommune</i>	<i>189 200</i>
<i>Etne kommune</i>	<i>189 200</i>
<i>Suldal kommune</i>	<i>189 200</i>
<i>Bokn kommune</i>	<i>123 200</i>
<i>Utsira kommune</i>	<i>114 000</i>

Styret får fullmakt til å gjennomføra budsjettendringar, samt å disponera meirinntekter eller mindreutgifter, under føresetnad av at budsjettet går ut i balanse og kontingent for deltakarkommunane ikkje blir auka.

SAK 10/20 ØKONOMIPLAN 2021-2024

STYRET SITT FRAMLEGG:

(som vedtak)

Handsaming i møtet 27.04.20:

Representantane hadde ingen merknader til økonomiplanen.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS godkjenner økonomiplan for perioden 2021-2024:

	2021	2022	2023	2024
Inntekter:				
Tilskudd	2.224.000	2.302.000	2.383.000	2.466.000
Andre inntekter	0	0	0	0
Totalt	2.224.000	2.302.000	2.383.000	2.466.000
Utgifter:				
Lønn og sos. utg.	1.942.000	2.010.000	2.080.000	2.152.000
Driftsutgifter	282.000	292.000	303.000	314.000
Totalt	2.224.000	2.302.000	2.383.000	2.466.000
Resultat	0	0	0	0

SAK 11/20 VAL AV REVISOR

STYRET SITT FRAMLEGG:

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vel KPMG AS som revisor også frå 2020, men det bør også bli vurdert om selskapet har revisjonsplikt.

Handsaming i møtet 27.04.20:

Daglig leiar opplyste at etter IKS-lova må selskapet ha revisor. Østbø frå styret forklarte grunnen til deira framlegg. Representantskapsleiar gjorde framlegg om at vedtaket etter komma blei kutta ved at det vart satt punktum etter 2020. Representantane hadde ingen merknader til endringa.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vel KPMG AS som revisor også frå 2020.

SAK 12/20 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

1. Selskapsavtalen, vedtatt 23.11.04, sak 3/04, sist endra 29.04.08, sak 3/08
2. Strategiplan 2018-2022, vedtatt 06.05.19, sak 5/19
3. Etiske retningslinjer for HKS IKS – vedtatt av styret 18.09.14, sak 20/14
4. Styreinstruks, vedtatt 03.12.13, sak 21/13
5. Oversikt over valgte representanter og vararepresentanter for 2019-2023

Handsaming i møtet 27.04.20:

Dagleg leiar gjekk raskt igjennom sakene. Representantane hadde ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Referatsakene 1- 5 blir tatt til orientering

YMSE

Ingen saker var meldt i forkant eller tatt opp.

Ved møteslutt takka representantskapsleiar alle for deltakinga.

Planlagt møtedato neste år: måndag **26.04.21**

Aksdal, 27. april 2020

Einar R. Endresen (sign.)
representantskapsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar

Hvorfor er tilsyn og kontroll blitt så viktig?

Petter Lodden, fagdirektør hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Torbjørn Berglann, daglig leder i Konsek Trøndelag IKS

Anne-Karin Femanger Pettersen, generalsekretær i Forum for Kontroll og Tilsyn

Tre utviklingstrekk, blant mange, kan bidra til å forklare framveksten av tilsyn og kontroll i offentlig styring.

Noe er galt i offentlig sektor, og tiden er kommet for å bytte ut «New Public Management» med en tillitsreform, skriver Jonas Gahr Støre i [et innlegg på frifagbevegelse.no](https://www.frifagbevegelse.no) 29.11.2019.

Siden har flere tatt til orde for å erstatte et mål- og resultatbasert styringssystem med innføring av et tillitsbasert styringssystem i offentlig sektor.

Hvorfor er tilsyn og kontroll blitt så viktig i offentlig styring, og er det slik at tillit ikke er forenlig med det å bli målt og kontrollert?

Offentlig forvaltning griper dypere inn i det man før anså for å være familienes og borgernes private sfære.

I forbindelse med arbeidet med veilederen «Samordning mellom statlig tilsyn og kommunal egenkontroll» som Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil utgi i løpet av våren, stilte arbeidsgruppen seg disse spørsmålene.

Vi kom fram til at **tre forklaringer**, blant mange, kan bidra til å **forklare framveksten tilsyn og kontroll**:

1) **Den gjensidige avhengigheten mellom folks hverdagsliv og de offentlige tjenestene** og myndighetsutøvelse har økt kraftig de siste tiårene. Dette handler om den samfunnstransformasjonen som har brakt kvinnene ut i arbeidslivet og den tilsvarende offentlige overtakelsen av ansvaret for barn, eldre, syke og hjelpetrequende.

På samme vis griper offentlige reguleringer, krav til plan og løyver, osv. i stadig sterkere grad inn i innbyggernes private disposisjoner, av hensyn til jord og miljø osv. Offentlig forvaltning griper dypere inn i det man før anså for å være familienes og borgernes private sfære.

Kommunene er blitt den viktigste tjenesteprodusenten og samtidig en viktig myndighetsutøver. Begge rollene er basert på en omfattende nasjonal lovgivning. Oppmerksomheten rettet mot kommunene har blitt mye større som ledd i denne utviklingsprosessen.

2) **Både innbyggernes forventninger og profesjonskrav har vært med å drive fram denne omfattende lovgivning om brukerrettigheter og lovbaserte plikter rettet mot kommunene.** Rettighetslovgivningen snevrer inn rommet for lokalpolitiske prioriteringer. Den siste maktutredningen beskriver en utvikling der makt forskyves fra politikkenes sfære til den rettslige.

Brukergrupper oppfatter ofte denne utviklingen som grunnleggende positiv.

Uansett forteller den omfattende rettighetslovgivningen og reguleringen av kommunepliktene noe vesentlig om endrede betingelser for offentlig tjenesteproduksjon: Den er ikke lenger bare styrt av *profesjonelt begrunnet praksis og faglige standarder*, men like mye av offentlig rett. Tjenestene er blitt *rettsliggjort*.

Det forsterker oppmerksomheten om tilsyn og kontroll som styringsvirkemiddel, for tilsyn er jo nettopp kontroll med tjenesters eller myndighetsutøvelsens lovlighet. Egenkontrollen i kommunene utvikles i samme retning.

3) Et tredje utviklingstrekk er at **offentlig forvaltning organiseres og styres annerledes enn før.** Beslutningsmyndigheten er flyttet nedover i organisasjonene, som har blitt mindre hierarkiske. Også dette er utviklingstrekk som kan bidra til å forklare noe av veksten i kontroll- og tilsynsaktiviteter.

Med sterke avhengigheter mellom innbyggere og forvaltning, settes tilliten mellom tjenestene og innbyggere stadig på prøve. Omfattende survey- og innbyggerundersøkelser viser betydelig tillit til de offentlige tjenestene fra befolkningen, som aldri har vært mer omfattende, samtidig med medieoppslag om mangler og misnøye.

Tillit mellom innbyggere og forvaltning handler både om å skape realistiske forventninger, og om å skape trygghet for at tjenestene er tilgjengelige i det omfang og den kvalitet lovverket foreskriver.

Tilsyn og kontroll er viktig i denne sammenhengen, som sentrale styringsvirkemiddel for rettssikkerhet og forsvarlige tjenester.

Statlige tilsyn og kommunal egenkontroll har hvert sitt utgangspunkt, (hhv. statlig og lokalpolitisk styring), men er nært forbundet i tema, metode og innretning. Stat og kommune har derfor felles interesse i å innrette tilsyns- og kontrollvirksomheten så effektivt og samordnet som mulig.

Uten samordning og gjensidig tilpasning risikerer vi at tilsyn og egenkontroll blir rettet mot samme objekt eller tema på samme tid. Det tærer på knappe fagressurser, belaster tjenester, ledelse og medarbeidere og kan derfor svekke både legitimiteten til og oppslutningen om viktige kontrollaktiviteter.

På den andre siden så vil godt samordnede og faglig treffsikre tilsyn og forvaltningsrevisjoner kunne gi svært nyttige bidrag til læring og forbedring i de kommunale tjenestene, forhåpentlig med økt tillit som resultat.